

Yüksek faturayı ŞİKAYET EDİN

VATANDAŞ salgında eve kapandı, faturalarsa kabardı. Kıyaslama yoluyla kesilen faturaların yüksek geldiği yönündeki şikayetler arttı. Dükkanını kapatan, işe gidemeyen vatandaş, şu an için hizmet kesilmese de biriken faturaları birkaç ay sonra nasıl ödeyeceğinin derdine düştü. Tüketici dernekleri şu öneriyi yaptı: Faturalarının yüksek geldiğinden emin olanlar dağıttım şirketlerine yazılı başvuru yapsın. Cevap gelmezse şikayet etsin.

» **SILA KEMAHİ**'nin haberi 7'de

Ya İstiklal Ya Ölüm dizisinin senaristi **Funda Çetin:**

Yazarken gözlerim doldu

TRT'nin çok beğenilen dizisi, altı hafta boyunca milyonları ekrana kilitledi. Senaryo teklifini aldığı anda çok heyecanlandığını söyleyen Çetin, binlerce belgeyi karşılaştırarak doğru bir kronoloji çıkardığını söyledi

**ÖZEL
Aydınlık
SÖYLEŞİ**

ÇETİN, senaryoyu yazarken elindeki malzemenin ancak üçte birini kullanabildiğini ifade etti. Hayal gücünü yazdığı diğer senaryolara göre daha fazla zorladığını belirten Çetin, dizinin önyargısız izleyen herkes tarafından sevildiğini vurguladı.

Çetin, "Yazmaktan en çok gurur duyduğum proje bu oldu. Kalbimin birincisi. Tarihimizde anlatılacak pek çok hikaye var" dedi.

» **FUSUN İKİKARDEŞ**'le Konuştukça 4'te

Aydınlık

VATAN
EMEĞİ
NAMUSU

KURULUŞ: 1921

28 NİSAN 2020, SALI

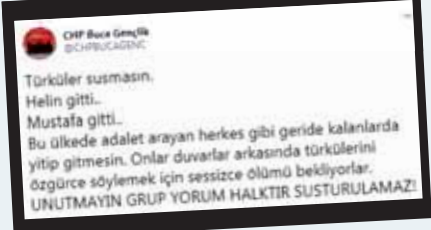
2.5 TL

LGBT modasının dayandığı yer

EŞCİNSELLİĞE sol ve muhalif bir rol atfediliyor. Hatta LGBTİ çocuklardan söz edilir oldu. 1960'lı yıllarda Batı'da nükleer karşıtlığı, ekoloji, ikinci dalga feminizm, anarşist karşı kültür ve cinsel özgürlük hareketleri ortaya çıktı. Sınıf siyaseti yerine kimlik siyaseti merkeze kondu. Bunlara göre kadın kimliği merkezli bir toplum kurulmadıkça, siyasal sorunlar asla çözülemeyecekti. » **ÖZLEM GÖKTOĞAN**'ın yazısı 2'de

'Silahımız söyleyecek son sözü...'

ÇOK az şey DHKP-C terör örgütü propagandasının CHP içinde etkili olabilmesi kadar absürt olabilir. Bundan daha absürdü, CHP içinde HDP/PKK sempatanlığı olabilir ki ikisi de var. Parti liderliğinin anılan terör örgütleriyle birlikte ABD'nin iktidar planları için çalışma gibi bir programı olabilir. Anlaşılmaz olan bu partinin tabanında kendine "Atatürkçü" diyen bazı insanların bu programın gönüllü militanlarına dönüşmesi.

UTKU REYHAN'ın yazısı 11'de

**İRANLI
GAZETECİ
MEHDİ
AZİZİ:**

**Nur uydusuyla
caydırıcı olduk**

İRAN'ın 22 Nisan'da fırlattığı ve başarıyla yörlüğe oturttuğu askeri uydusu, Batı'yı rahatsız etti. İran'ın uzay programını Aydınlık'a anlatan Mehr Haber Ajansı Dış Haberler Müdürü Azizi, "İran artık caydırıcı güç" dedi.

» **YAKUP ASLAN / TAHRAN**'dan bildirdi 14'te

Yeni dünyanın kilidi: Üretim

TEVFİK KADAN'ın yazısı 15'te

15 DAKIKANIZI İSTİYORUM

Liya, bir buçuk yaşında. Lösemi. Baba Ufuk Gümüşöz, kızı için kök hücre kampanyası başlattı. Liya gibi binlerce kişinin bulunduğunu belirten baba, 'Kızılay'a gidip kök hücre bağıışı yapmak 15 dakika sürüyor. Merkezlerde gerekli önlemler de alınıyor' dedi

» **ÇOCUKLARINIZI İYİ GÖZLEMLEYİN**

14 NİSAN'da lösemi teşhisi konan küçük Liya şu an kemoterapi görüyor. Ufuk ve Hatice Gümüşöz çiftinin umudu kök hücre nakli. Aydınlık'a konuşan baba, koronavirüs nedeniyle hastaneye giriş tehlikeli olduğu için bir buçuk aydır kızını ve eşini göremediğini söyledi. Liya'ya geç tanı konulduğunu belirten Gümüşöz, "Tüm anne ve babalara çocuklarını iyi gözlemlemelerini öneriyorum" dedi.

» **BELİRLİ BİR KAN GRUBUNA GEREK YOK**

GÜMÜŞÖZ, başlattıkları kampanyanın birçok insana umut olabileceğini belirtti. İnsanların salgın sürecinde sağlık kuruluşlarına gitmekten çekindiğini vurgulayan baba, gerekli önlemlerin alındığını ve endişelenecek bir durum olmadığını söyledi. Baba Gümüşöz, "Kızılay'a gidip kök hücre bağışıcısı olmak istiyorum demeniz yeterli. Belirli bir kan grubunu taşımanızın da bir önemi yok" diye konuştu.

» **GARİP BALÇAK**'ın haberi 3'te

SSK ilaç Fabrikası yeniden açılmalı

Halkımızın sağlık güvenliği, özel sektöre ve ulusötesi tekellere bırakılamaz. Türkiye'de devlet yeniden ilaç ve diğer tıbbi malzeme üretimine doğrudan girmelidir

SOSYAL Sigortalar Kurumu (SSK)'nın ilaç fabrikası kurma girişimi 1974 yılında başladı. 24 Mayıs 1979'da fabrika açıldı. 2004 yılında SSK'nın ilaç ihtiyacının yaklaşık yüzde 10'unu karşılayan fabrikada 22 kalem ilaç üretiliyordu. İlaçlar piyasa ortalamasından yüzde 159 daha ucuzdu. Fakat fabrika 2005 yılında kapatıldı.

» **YILDIRIM KOÇ**'un yazısı 5'te

KOBİ'lere nefes kredisi

EKONOMİK İstikrar Kalkınma Paketi kapsamında, KOBİ'lere kredi sağlayan projenin detayları belli oldu. İşletmelere 6 milyar TL'nin üzerinde kredi imkanı sunulacak, faizi yüzde 7.50 olacak. Bir üye azami 100 bin lira kredi kullanabilecek. 6'da

ASGARİ ÜCRET YETERSİZ KALDI

Türk-İş nisan ayı açlık ve yoksulluk sınırını açıkladı. Türk-İş'e göre 4 kişilik bir ailenin aylık sınırı 2 bin 374, yoksulluk sınırı 7 bin 773 TL. Koronavirüs salgınının dar gelirliileri daha çok etkilediğini belirten Türk-İş, asgari ücretin yetersiz kaldığını ifade etti. 5'te

1-2-3 Mayıs'ta sokağa çıkmak yasak

6 Sayfa **UFUK SÖYLEMEZ**
0.000.000.5 gramlık virüsün yaptığına bakın!

13 Sayfa **EKREM KAHRAMAN**
Hayat eve sığar mı?

14 Sayfa **SEMHİ KORAY**
Tarihsel ömür, toplumsal ömür

LGBT modasının Batı'daki kökeni

Tüketim toplumunun egemen kültürü, insanların tüketme-merkezli düşünmesi, tükettiği ölçüde mutlu olması, hayatının amacını daha yüksek tüketim standartlarına ulaşmak olarak tanımlanabilir. Bu kültür cinsel ilişkilere uygulandığında, cinsel haz da bir tüketim olgusuna dönüşür

ÖZLEM GÖKTOĞAN / Cumhuriyet Kadınları Derneği İzmir Şube Sekreteri

NEREDEN çıktı bu “Onur yürüyüşleri” ve etkinlikleri, gök kuşağı rengine boyanmış şemsiyeler, logolar, bayraklar? Bir kadın derneğine gittiğimizde, bir kadın etkinliğine katıldığımızda ısrarla vurguluyorlar: “LGBT”lileri de unutmamak lazım”. Üniversitelerde bir etkinlik oluyor LGBT’li gençler en öndeler. Belediyeler bu konuya özel önem veriyorlar. Hatta olay öyle vahim bir boyuta ulaştı ki artık LGBT’li çocuklardan söz edilir oldu. Üstelik, LGBT’li olmak ya da onların yanında durmak, özgürlük ve demokrasi mücadelesinin bir unsuru olarak kabul ediliyor, toplumsal talepleri ileriye bir durum olarak görülüyor. Eşcinselliğe ilerici, sol ve muhalif bir rol atfediliyor.

Eşcinsellik, hatta seks işçisi olarak tanımlanan fahişelik, toplumsal, kültürel hatta siyasal bir kimlik olarak savunuluyor. Türkiye’de eşcinsel örgütlenmelerinin öncülüğünde 2011 yılından bu yana her yıl “onur yürüyüşleri” ve etkinlikleri (gay pride) yapılıyor. Sistemin fonları, toplumsal, ekonomik ve siyasal sorunlara duyarsız kaldığı, kendisini cinsel kimliğinden ve işlevlerinden ibaret bir varlığa indirgeyerek kitlelere sunduğu müddetçe eşcinseller akmaktadır.

Teorileri de var: 1960’lı yıllarda batılı ülkelerde nükleer karşıtı hareket, ekoloji hareketi, ikinci dalga feminizm, anarşist karşı kültür hareketleri ve cinsel özgürlük hareketleri ortaya çıktı. Yeni toplumsal hareketler olarak nitelendirilen bu akımların, toplumsal planda emekçileri temsil eden geleneksel solu aşığı iddia ediliyordu. Çünkü yeni toplumsal hareketlere katılanlar işçi sınıfı dışında yeni orta sınıflardan da mensuplarını kapsıyor hatta üst sınıflardan da taraftar bulabiliyordu. Bu hareketler kendi sosyo-politik mücadele mecralarını yaratmışlardı. Sınıf siyaseti izleyen sol partilerin, yeni toplumsal hareketleri temsil etme yeteneği olmadığı savunuluyordu.

Michel Foucault, eşcinsellik sapma olarak görülemeyeceği gibi heteroseksüelliğin iktidar ilişkileri bağlamında insanlara dayatılmış olduğunu iddia ediyor. Kadınlık ve erkeklik rolleri dayatmadı. Bu rollerle karşı çıkmak toplumun temellerindeki cinsel iktidar ve tahakküm ilişkilerine karşı çıkmak demekti.

Marcus’a göre ise, sosyalizm, sadece kapitalizmin değil aynı zamanda erkek egemen kültürün saldırgan ve baskıcı niteliklerinin de aşılması olacaktı. Erkek egemen kültür yıkılmalı, mevcut iktidar yapısı kadınlık değerleri üzerinden dönüştürülerek yeni ve eşitlikçi bir toplum kurulmalıydı.

EZİLENLER PAYESİ VERİLDİ

Radikal feministlere göre, erkek-egemen değerler savaş, baskı ve hakimiyet ilişkileri üretiyordu. Bu nedenle kadın kimliği merkezli yeni bir toplum kurulmadıkça, siyasal sorunlar asla çözülemeyecekti. Kadın değerleri ile kurulmamış hiç bir toplum insanlığa barış ve adalet getirmesi söz konusu olamazdı. Radikal feministlere göre savaşların, emperyalizmin ve ulus devletin kaynağı erkek egemenliği idi. Kadınlar tüm dünyada erkekler karşısında ezilen bir kast oluşturmaktaydılar. Cinsel gibi görünen aslında siyasaldı. Bu yüzden tecavüz, bir cinsel suç değil terörist bir suç olarak değerlendirilmeliydi. Tecavüz, egemen erkek kastının, kadın kastını siyasal olarak baskı altına alma eylemi idi. Bunun başlıca nedeni emperyalist sistemin, ideolojilerin öldüğü propagandasını tamamlayacak biçimde kültürel düzlemde eşcinsellere uyuturucu bağımlıların ve fahişeler ile birlikte “ezilenler” payesi vermeye başlamasıdır.

Radikal feminizmin mirasına sahiplenilen ve 1990’larda ortaya çıkan Queer teorisine göre; İktidar her yerdedir. İktidardan yayılan tahakküm ilişkileri toplumsal ilişkilerin her yerine sinmiştir. Bu durumda tahakküme karşı direniş de her yerde olmalıdır. Heteroseksüellik egemen iktidar ilişkilerinin bir dayatması olduğuna göre, eşcinsellik bir direniştir. Biyolojik açıdan kadın ve erkek bedenleri ile doğduğumuz için değil sosyalleşme sürecinde kadın ve erkek olmayı öğrendiğimiz için böyleyizdir. O halde cinsel roller tarihseldir. Mutlak değildir, yapaydır, değiştirilebilir ve silinebilir yapılarıdır. Bu mantığa göre eşcinsellik de bir sapma değildir, bir imkandır.

Eşcinselliğe feministler ve Queer’ler tarafından ne kadar sistem dışı bir anlam yüklenirse yüklensin, Batı’da kapitalist-emperyalist sistemin üretimden kopması ile ilgili arka plan bağlantısı dikkate alınmadığı takdirde, kimlik siyasetinin sistem tarafından neden öne

çıkardığı anlaşılmaz.

İnsan soyunun üretimi olarak cinsellik hayata bağlı duyusuyla ilintilidir. Bütün büyük savaş, kıtlık ve afet dönemlerinden sonra doğum oranlarında bir patlama yaşanır. Büyük krizlerden sonra hayat yeniden inşa edilmeye başlandığında, geleceğe duyulan güvenle hayatın yeniden üretimi anlamına gelen doğumlar artar. Hayatın üretimini sürdürmenin koşulları ortadan kalktıkça doğumlar azalır. Tarih boyunca eşcinselliğin, devletlerin ve sistemlerin çöküş dönemlerinde yükselişe geç-

mesinin başlıca nedenlerinden biri budur.

Topluma cinsel indirgemeciliğin dayatılması, özel olarak neoliberalizmin sisteme karşı muhalefeti denetim altına alma ihtiyacı ile örtüşmektedir. Muhalefetin denetim altına alınması stratejisinin iki uygulama düzlemi bulunuyordu. Birincisi geniş kesimleri muhafazakarlaştırmak, ikincisi ise bedeni ve cinsel hazı metalaştırıp kamusalılaştırmak. Sisteme yönelik örgütlü ve programlı muhalefetin yerini kendi be-

denine ve cinselliğine geri çekilmiş, oradan muhalefet yapan ve bunu yaparken ‘kişisel olanın politik olduğunu’ düşünerek avunan insanlarda oluşan yeni tipte bir muhalefet inşa edildi.

TÜKETİM OLGUSU

Son iki yüzyıl içinde insan biyolojisinde önemli bir değişiklik olmadığı halde son yıllarda eşcinselliğin sistem tarafından neredeyse bir modaya dönüştürülmüş olmasını, biyolojik değil, toplumsal ve kültüre bağlı olduğu söylenebilir. Doğanın işletim sistemi gereği her zaman sapmalar olur. Çünkü doğa düşünerek taşınarak bir şeyi geliştirmez, çeşni üretir; uygun olanlar seçilir çoğaltılır. O gün için uygun olmayanlar da lenir. Doğal olarak biz doğanın en etkili yaptırımı olan ortadan kaldırmayı uygulayamayız. Ancak bir oluşum insanın geleceğine zarar veriyorsa, onun etkinliğini ya da sayısını en aza indirme aklın gereği olmalıdır.

Tüketim toplumunun egemen kültürü, insanların tüketme- merkezli düşünmesi, tükettiği ölçüde mutlu olması, hayatının amacını daha yüksek tüketim standartlarına ulaşmak olarak tanımlanabilir. Bu kültür cinsel ilişkilere uygulandığında, cinsel haz da bir tüketim

olgusuna dönüşür.

Solun özgürlük anlayışı; insanı insan yapan yaratıcı yeteneklerin önündeki toplumsal engellerin kaldırılmasıdır. Sınıfsal eşitsizlikler, siyasal, kültürel ya da toluumsal eşitsizlikler, sınıflı toplumun tarihi boyunca insanların fırsatlarına erişmesini engellemiştir. İnsan ancak toplumsal ortam içinde insanlaşabilir. Oysa toplumun eşitsizlikçi bir biçimde örgütlenmesi, bireylerin insani yetenek ve potansiyellerini keşfetmelerini engeller. Liberaller; iktisaden yaptıkları “ kıt kaynaklar” varsayımını özgürlükler düzleminde de sürdürürler. Özgürleştirici imkanlar kıt olduğu için herkes kendi özgürlük alanını, değerlerine karşı korumak zorundadır. Bireylerin serbest davranışları, insani gelişmenin önündeki engellerin ancak bir kısmını kaldırabilir. Oysa sınıfsal ve toplumsal engeller yerinde kalır.

Cinsel kimlik ve özgürlük meselesine bu açıdan bakıldığında, gerçekte bireysel cinsel kimliklere istenen özgürlüğün, sol değil liberal bir bakış açısına oturduğu anlaşılır. Bir insanın kendisini kadınlık, erkeklik ya da eşcinsellik üzerinden gerçekleştirebileceği iddiası, bütün insani var oluşu cinsel yöneline indirgemekten başka bir anlam taşımaz. Ancak

kendisini cinsel hazzına indirgemiş bir insanı bir model olarak almak ve buradan hareketle özgür bir toplumsal hedef belirlemek solun tahayyülü içinde yer almaz. Tarihteki egemen etken son tahlilde maddi yaşamın üretimi ve yeniden üretimidir. Ancak bu üretim ikili bir özelliğe sahiptir. Bir yanda yaşama araçlarının; beslenme, giyinme ve barınma araçlarının, bunların gerektirdiği aletlerin üretimi, diğer yanda bizzat insanın, türünün kendini üretimi.

LGBT ilişkileri, para ekonomisinin gelişmesi sonucunda insanın alınır satılır mal haline getirildiği köleci ve feodal toplumlarda görülmeye başlar. Yabancılaşmanın doruğu kapitalizmde bu en üst düzeye çıkar.

Kadın ile erkek arasındaki duygular ve arzular canlıların milyarlarca ve insanın milyonlarca yıllık evrimi sonucunda oluşan fizyolojik ve kimyasal süreçlerdir. “Dünyanın en güzel ve mutlu şeyi, karşılıklı sevgi, saygı ve uygun görev paylaşımı yapılmış evlilik kurumunun kurulması ve yaşatılmasıdır; bu aynı zamanda toplumun temel değerlerinin korunmasıdır.”

KAYNAK: Teori Dergisi, Kapitalizm ve Eşcinsellik, Aralık 2015

Soykırım destekçilerinin yalanları

ERDEM AKYÜZ / AVUKAT

TÜRKLER tarih boyunca, Ermenilere veya başka hiçbir topluma karşı soykırım bir yana ayrımcı muamelede dahi bulunmamışlardır. Türk insanı; başka din ve milletten olan insanlarla hiçbir ayırım yapmaksızın yaşamış ve yaşamaktadır. Buna rağmen soykırım kampanyasına yeteri kadar ve yeterli ölçüde yanıt verilmemesi nedeniyle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararına rağmen 2019 yılı sonu itibarıyla iddiayı kabul eden ülkelerin sayısı 31’i bulmuştur.

Soykırım yalanına destek vermek isteyenler, çok sayıda tarihi belge ve bilgiler üzerinde tahrifat ve sahtecilik yaparak propaganda yapmaktadır.

FOTOĞRAF SAHTEKARLIĞI

Soykırım destekçilerinin yaptıkları bu tahrifat ve sahtecilik işlerinin en belirgin örneklerinden biri Atatürk’ün bir fotoğrafı üzerinde yapılandır. Resimde, hayvanları çok seven Atatürk, bir iskemlede oturmakta ve önünde oynayan birkaç köpek yavrusunu seyretmektedir. Bu fotoğraftaki köpek yavrusu silinerek, bunların yerine fotomontajla bir çocuk cesedi yerleştirilmiştir. Ancak bu sahtekarlığı yapan cahiller, resmin üzerindeki, daha eski bir tarihe ait olan “Latife Hanım’ın imzasını ve yazdığı tarihi” silmeyi akıl edememişlerdir.

RESİM SAHTECİLİĞİ

Bir diğer sahtekarlık belgesi Rus ressam Vasily Veshchagin’in, Tretiyakov Müzesi’nde bulunan “Abofe-oz Voini” yani “Savaşın Kutsallaştırılması” isimli eserinde yapılmıştır. 1872 yılında yapılan bu tabloda, savaş simgeleyen ve kafataslarından oluşan bir kule resmedilmiştir. Soykırım yalancıları bu resmi çok sayıda uluslararası kongrede kullandı.

BEYAN VE KABULLERİ HATIRLATALIM

Ermenistan’ın ilk Başbakanı Ovanes Kaçaznuni de kitap ve yazılarında, Türklerin hiçbir soykırım suçu işlemediklerini, asıl isyan ve soykırımı yapanların bir kısım Ermeniler olduğunu itiraf ve kabul etmiştir. Osmanlı’nın uyguladığı “Tehcir” yani “Zorunlu Göç” ile hiçbir katliamın yapılmadığını, 1.5 milyon Ermeni’nin öldürüldüğü yolundaki iddiaların asılsız ve yalan olduğunu, esasen o sayıda bir Ermeni nüfusunun bulunmadığını kabul etmişlerdir. Talat Paşa’nın 24 Nisan 1915 gününde aldığı karar; Ermeni komitelerinin kapatılması, zararlı faaliyetlerde bulunan ve bulundukları yerde ikametleri mahzurlu görülenlerin başka yerlere yollandması ve bu işlem sırasında Müslüman halk ile Ermeniler arasında karşılıklı çarpışmaya engel olunması yolundadır. Türkiye güvenliği için önlemler almak zorunda kalırken güvenlik problemi yaşamayan Erivan’da 1926’da 575.000 Azeri Türk nüfus varken 2001 sayımına göre 5.568 kişi kalmıştır. Peki, orada yaşayan bu insanlara ne olmuştur? Ermeniler tarafından Türklerle karşı yapılan katliamın bir örneği de Hocalı Soykırımı’dır. Dağlık Karabağ (Dağlık Qarabağ) bölgesinde 25/26 Şubat 1992 tarihinde yaşanmıştır. Hocalı soykırımının tanığı Ermeni Gazeteci Daud Kheriyan yazdığı kitapta; hamile kadın, çocuk, yaşlı kişilerin birçoğunun yakıldığı, gözlerinin oyulduğu, başlarının kesildiği kayda geçmiştir. Ermeni yazar Zori Balayan “Ruhumuzun Canlanması-Heaven and Hell” isimli kitabının 260-262. sayfasında ve Ermeni gazeteci Daud Kheriyan “okuması da hi mide bulandıran” itirafları yazmışlardır.

Bilindiği gibi 31 Türk diplomatı ve aile mensubu da özel olarak hedef alınmış, şehit edilmiştir. 27 Ocak 1973 tarihinde Los Angeles Başkonsolosu Mehmet Baydar’ın öldürülmesi ile başlayan cinayetler dizisi, 19 Kasım 1984’de BM Viyana Ofisinde görevli Direktör Enver Aygün’ün katledilmesine kadar devam etmiş, bu cinayetler dizisinde; Madrid Büyükelçisi Zeki Kuneralp’ın eşi Necle Kuneralp ve emekli Büyükelçi Beşir Balcıoğlu 1978’de büyükelçilik aracına düzenlenen silahlı saldırıda hayatını kaybetmiş, Lizbon İdari Ataşesi Erkut Akbay’ın eşi Nadide Akbayda araçta uğradığı silahlı saldırıda öldürülmüş, Lizbon Büyükelçiliğinde görevli Müsteşarı Yurtsev Mihçioğlu ve eşi Cahide Mihçioğlu’da büyükelçiliğe düzenlenen saldırıda yaşamını yitirmiştir. Türk diplomatlara yönelik eylemlerde 1985 sonrası azalma gözlene de saldırılar sürmüştür. Ati-

na Basın Müşavir Yardımcısı Çetin Görgü 1991’de ve Büyükelçilik Müsteşarı Ömer Haluk Sipahioğlu 1994’teki terör eylemlerinde şehit edilmişlerdir. Bu cinayetler, diplomatlarımızın davet edildiği otellerde pus kurmak, aracını ve evini kurşunlamak gibi yöntemlerle gerçekleştirilmiştir.

YENİ ÇALIŞMAMIZ

Bu konuları işleyen “Ermeni Sorunu ve Türkler” isimli; Türkçe, İngilizce, Fransızca ve Almanca olarak yazılan kitabımız daha önce yayınlanmıştır. Benzer olayların yaşanması nedeniyle, kitabımız Azarbaycan Türkçesi ile de yayına hazırlanmaktadır. Kitap da anlatılanlar, 1915/1917 yılları arasında Rus ve Ermeni işgalini, Erzurum’da çocukluk döneminde yaşanan, daha sonra Türkiye Cumhuriyeti’nin ilk “Müstantik-Hakim’lerinden olan” babam Mahir Akyüz’ün anlatılarını da kapsamaktadır. Yaşadığımız tarihe elimizden geldiğince ışık tutmak için çalışmalarımıza devam etmekteyiz. Bu kitap; değerli karikatürist, yazar ve çizer “Nuri Kurtcebe” tarafından “çizgi roman” olarak hazırlanmaktadır. Kitap ve değerli karikatüristin çizgilerine bir örnek olmak üzere, kitabın başlangıç sayfalarında birini sunmak istiyorum.

15 DAKIKANIZI AYIRABİLİR MİSİNİZ?

Liya ve lösemi hastaları kök hücre nakli bekliyor

Uykusundan ağlayarak uyanan Liya, ayaklarının üzerine basamadı. Kovid-19 testi yapıldı, lösemi teşhisi kondu. Liya'nın ve diğer çocukların çaresi kök hücre nakli. Lösemiyle savaşılan küçük bedenler sizden sadece 3 tüp kan bekliyor...

İNGİLTERE'nin başkenti Londra'da yaşayan Ufuk ve Hatice Gümüşöz'ün 1 buçuk yaşındaki kızları Liya için kök hücre aranyor. 14 Nisan'da lösemi teşhisi konulan Liya'nın sağlığına kavuşması için bir ay süresi var. Hastalığı ilerledikten sonra fark edilen Liya şu an Great Ormond Street Hospital'da kemoterapi tedavisi görüyor. Kovid-19 tehlikesi nedeniyle kan vermeye çekinen vatandaşlara çağrıda bulunan baba Ufuk Gümüşöz, "Umudumuz kök hücre nakli" diyor. Lösemi, halk arasında kan kanseri adıyla bilinen bir grup hastalığın ortak adı. Radyasyona, sigara dumanına maruziyet, saç boyaları, tarım ilaçları ve kimyasal atıklar lösemi riskini artıran en önemli etkenler. Türkiye'de her yıl yaklaşık 4 bin 250 yeni akut lösemi vakası görüldüğü belirtiliyor. Dünyada da giderek yayılan lösemi hastalığına karşı küçük bedenleriyle savaş veren Liya için neler yapılabileceğini ve başlatılan kök hücre kampanya-

sını baba Ufuk Gümüşöz'e sorduk. Kızını ve eşini kemoterapi tedavisi başladığı günden beri göremediğini belirten Gümüşöz, Kovid-19 nedeniyle hastaneye girişlerin daha tehlikeli olduğunu ve dışarıdan virüs taşınabileceğini söyledi.

'ÇOCUĞUNUZU İYİ GÖZLEMLEYİN'

Anne ve babaların çocuklarını iyi gözlemlemeleri gerektiğini söyleyen Gümüşöz, şöyle konuştu: "Biz kızımız Liya'yı çok iyi gözlemledik fakat doktorlar tanı koymakta yetersiz kaldı. Yürümeye bir kaç kez zorlandığını gördüğümüz kızımızı hastaneye götürürken doktor, 'henüz yeni yürümeye başladı bu normal. Gördüğü bir hareketi taklit etmeye de çalışıyor olabilir' dedi. Bunun üzerine biz de kısmen rahatlayarak evimize geldik. Bir süre sonra Liya'a ağlayarak uyandı ve çok fazla ağrısı olduğu için yürümekten öte hareket bile edemedi bir süre. Ateşi de vardı. Hastanede ateşi olduğu için ilk olarak Kovid-19'dan şüphelendiler testler yapıldı ve sonuç negatif çıktı. Daha sonra

çocuğumuzun şikayetleri de göz önüne alınarak başka testler yapıldı ve biz bu üzücü haberi almış olduk."

15 DAKIKANIZI AYIRIN

Gümüşöz, herkesi bağışçı olmaya çağırdı: "Biz bu süreçte kızımız için Türkiye'de, Almanya'da ve İngiltere'de kök hücre bağışı için kampanya başlattık. Her ne kadar bu kampanyayı kızımız için başlatmış olsak da bir çok insana umut olabilir. Ne yazık ki şu an koronavirüs sürecinden geçiyoruz. Bu süreçte İnsanlar sağlık kuruluşlarına gitmekten çekiniyorlar. Fakat Kızılai'n bu konuda yeterli tedbirleri aldığını biliyoruz. Sadece 15 dakika sürececek bu işleme insanlardan zaman ayırmalarını rica ediyoruz. Bunun için sadece Kızılai'a gidip kök hücre bağışçısı olmak istiyorum demeniz yeterli. Kimsenin adını vermeniz veya belirli bir kan grubunu taşımanızın da bir önemi yok. 18 aylık kızımız Liya lösemi içerisinde de 'AML' denilen bir başka risk grubunda bu nedenle ivedilikle kök hücre ihtiyacımız devam ediyor."

Nasıl bağış yaparım?

KÖK hücre bağışında bulunmak isteyenler Gönüllü Verici Merkezi ve Sabit Kan Alma Merkezlerinde kök hücre bağışı ile ilgili bilgilendirme alabilir ve kök hücre bağışında bulunabilirler. Bağışçılar kök hücre bağışı yapmak istediğini söylediğinde hiçbir ücret alınmadan gerekli tüm testler yapılır. Kök hücre bağışı yapabilmemiz için 18-50 yaş aralığındaki olmanız gerekiyor. Hepatit B, Hepatit C ve Sifiliz hastalığı geçirmediğinizden emin olmak ve HIV tanısı almamak da kriterler arasında. Gönüllü Kök Hücre Bağışçısı Bilgilendirme ve Onam Formunu doldurup imzalayarak, bağışı resmi olarak onaylamanız isteniyor. Ardından kan grubunuzun belirlenmesi, enfeksiyon hastalıkları açısından test edilmesi (HIV, Hepatit ve Sifiliz) ve doku tiplene testlerinin yapılabilmesi için 3 tüp kan örneği alınır. Test sonucunuz negatif olması durumunda kanınız HLA (insan lökosit antijeni) doku tipinizin belirlenmesi için TÜRKÖK Doku Tiplendirme Laboratuvarı'na gönderilir ve test sonuçları Kemik İliği Bankası'na aktarılır. Bağışçı, bağış yaptıktan sonra aynı günün akşamında veya ertesi gün taburcu edilir. Bağışçı 2 gün içerisinde birçok bağışçı günlük aktivitelerine dönebilir.

Donörlik süreci dört aşamadan oluşuyor; 1. Bilgilendirme Görüşmesi, 2. Doku Uyumu Doğrulama Testi, 3. Sağlık Muayenesi ve Tetkikler ve Zaman Planlaması. Ortalama bir bağış süreci 4-6 haftalık bir zaman aralığında 20-30 saatlik bir zamanınızı alır.

Ayvalık'ta seferberlik başlatıldı

Balıkesir'in Ayvalık ilçesinde, lösemi hastalığıyla mücadele eden 7 yaşındaki Uğur Akyüz'ü sağlığına kavuşturacak kök hücre sinin bulunması için ilçede seferberlik başlatıldı. İzmir'de Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları ve Cerrahisi Eğitim Araştırma Has-

tanesi Onkoloji Bölümü'nde tedavi gören Uğur için Mecit Ataklı İlkokulu Sınıf Öğretmeni Seher Özben'in çabalarıyla kampanya başlatıldı. Ayvalık halkı, Türk Kızılay'ı Kan Merkezi'nin kan ve kök hücre alımını yapması için sıraya girdi.

Bulaş riski yok!

Kızılay Genel Başkanı Kerem Kınık, Kovid-19 nedeniyle günlük kan bağışı ile stoklardaki kanın yarıya düştüğünü söyledi. Kınık, "Önümüzdeki normalleşme sürecinin uzun olacağını düşünerek, özellikle bizim sağlıklı ve genç düzenli kan bağışçılarımızı 15 dakikalarını ayırarak, Kızılay'a kan vermeye davet ediyoruz" diye konuştu. Kınık, Kızılay'ın günde 9 bin ünite kan topladığını, her bir bağıştan 3 ünite ürün elde edildiğini ve bunun 3 insana can olduğunu kaydetti. Kınık, "Günlük topladığımız kan oranı yüzde 50'nin altına düştü" dedi.

Evde kal evde sakatlanma

AYDINLIK / ANKARA

EVDE kalınan sürede uzun süreli duruş bozuklukları veya doğru olmayan yüklenmeler diz, bel, boyun, omuz gibi bölgelerde problemlere yol açmaya başlar. Ağır ev işi yapan kişilerin ortalama yüzde 60'ı her yıl kas iskelet sistemi ağrıları nedeniyle günlük yaşam aktivitelerinde kısıtlanmalar hatta sakatlıklar yaşıyor. Uzmanlara göre, kişilerin yaşamlarını etkileyen bu durumdan korunmak için risk faktörleri bilinmeli, ev ortamı ergonomiye uygun düzenlenmeli ve ev işlerine basit önlemler alarak oluşabilecek sorunların önüne geçilmeli.

Yrd. Doç. Dr. Gamze Şenbursa, yapılan hatalar ve alabileceğiniz önlemleri şöyle sıraladı:

1) Sağlıklı vücut duruşu için çalışacağınız yüzeylerin (tezgah gibi) yüksekliği her zaman önemlidir. Çalışacağınız yüzeyler çok yüksek veya çok alçak olmamalıdır. Alçak yüzeylerde çalışmanız uzun süreli kambur pozisyonda durmanıza sebep olacaktır. Bu duruş ileride yaşayacağınız bel boyun ve sırt problemlerine neden olabilmektedir.

2) Yüzeyin yüksek olması ise dirsek ve kolda zorlanmaya sebep olur. Tezgah yüksekliği dirsekte 5-10 cm aşağıda olmalıdır, ağır iş yapanlar için ise bu sevi-

ye 10-25 cm'dir. Bu durumda tezgahınızı yıkmak yerine ayağınızın altına bir yükselti koymayı deneyin.

3) Yüksek bir yere uzanmadan çalışabileceğiniz yüzey yükseklikleri omurganızın duruş sağlığı için her zaman en idealidir.

4) Bel bölgenizden destek alıp öne doğru eğilerek uzun süre yapacağınız işler o bölgeye binen yükü artırmaktadır. Bu durum ilk başlarda bel ağrılarının oluşmasına yol açabilmekle birlikte ilerleyen dönemlerde bel fitiği tablosu ile karşılaşma riskinizin artmasına neden olabilir.

Çalışılacak yer ile aranızdaki mesafe 30 cm üzerinde olmamasına özen göstermelisiniz.

5) Uzun süreli ayakta kalarak veya oturarak iş yapmaktan kaçınmalısınız. Sürekli aynı pozisyonlarda kalmaktan kaçının, bu tarz işlerinizi gün içindeki zamana yayabilirsiniz.

6) Lavabo gibi alanlarda yıkama işlemi gerçekleştireceğiniz zaman bir adımınızı öne alarak çalışmalısınız ve daha sonra diğer bacağınız ile değiştirmelisiniz.

7) İşlerinizi yaparken uzun süreli ani dönme hareketlerinden kaçınmalısınız. Bu tarz stresler vücutta yaralanma mekanizmasını tetiklemektedir. Ani dönme hareketleri yerine adım olarak hedefe yönelmeniz daha sağlıklıdır.

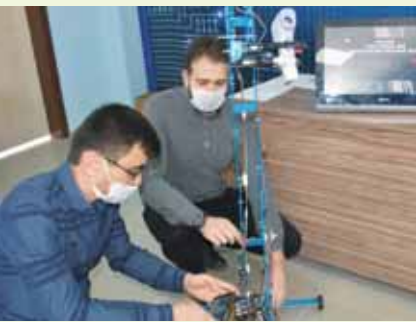

Ateş ölçen robot sağlıkçıları koruyacak

AFYONKARAHİSAR'da iki bilişim teknolojileri öğretmeni, ateş ölçümü sırasında yeni tip koronavirüs (Kovid-19) riski bulunan hastaların sağlık çalışanlarının temasını en aza indirmek amacıyla telefonla kontrol edilebilen "robot" tasarladı.

Bayat Mete Tan Devlet Hastanesinde Kaymakamlık tarafından Vefa Sosyal Destek Grubunda "Bilişim ekibi" oluşturuldu. Ekip-te yer alan Bayat Şehit Bahadır Özenc Çok Programlı Anadolu Lisesi Müdürü ve Bilişim Teknolojileri Öğretmeni Hakan Cık ile Cumhuriyet Ortaokulu Müdürü ve Bilişim Teknolojileri Öğretmeni Ferhat Sayılı, önce 3 boyutlu yazıcı ile yüz koruyucu siperlik yaparak Bayat Mete Tan Devlet Hastanesine teslim etti.

Sağlık çalışanlarının hastaneye gelen riskli hastalarla temas etmemesi için ateş ölçümü yapabilen "robot"

TELEFONLA YÖNETİLİYOR

"Robot"la hastane girişinde ateşi ölçülen hastaların, bilgisayar ekranındaki testi doldurmalarının ardından triyaj yazılımı ile riskli olup olmadıkları tespit ediliyor. Tasarımı yapan öğretmenlerden Hakan Cık, "Tasarladığımız robot sayesinde hastaneye gelen hastanın ateşi personelle hiç teması girmeden ölçülüyor. Hasta ilk geldiği zaman telefonla yönetilen robot, sağlık çalışanı tarafından hareket ettirilerek ateş ölçümü gerçekleştiriliyor" dedi.

YÜZ KORUYUCU SİPERLİK

39^{TL}
+kargo

Koronavirüse karşı

100 % 'e yakın

KORUMA

SAĞLAR

Yüksek Koruma

Buğu Yapmaz

Sıvı Temasını Önler

www.tink.com.tr
#EVDEKAL

TÜRK SANAYİCİLERİ KORONAVİRÜS
PANDEMİSİNE KARŞI
VERİLEN MÜCADELEYE
ÜRETİM GÜCÜ İLE DESTEK OLUYOR

3 BAŞLIK
6 KORUMA SİPERLİK

SİPERLİĞİN KAPINA GELSİN
KAPIDAN ÖDEME SEÇENEĞİ MEVCUTTUR

Siparişleriniz için
0212 912 30 39

YA İSTİKLAL YA ÖLÜM'ÜN SENARİSTİ AYDINLIK'A KONUŞTU

KALBİMİN BİRİNCİSİ...

TRT ekranlarına 16 Mart'ta gelen Ya İstiklal Ya Ölüm dizisi, 23 Nisan'ın 100. yıldönümüne yarasar bir kutlama yaşattı izleyiciye. Dizinin senaristi Funda Çetin, 13 yıldır başarılı işlere imza atmış, işin ustası bir yazar. Çetin'le tamamı gerçek olaylara ve gerçek kişilere dayalı bu sıradışı dizinin yazım sürecini ve sonuçlarını konuştuk. Dizi için 'Reyting olarak değil, ama kalbimin birincisi' dedi.

HUKUKTAN YARARLANMIŞ BİR YAZAR

■ Sizi tanıyalım...

Devlet memuru anne babamın tayinleri nedeniyle, çocukluğumda farklı şehirleri, kültürleri tanıma şansını buldum. Ege Üniversitesi'nde bir yıl fizik eğitimi aldıktan sonra, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde lisans eğitimimi tamamladım. Öğrencilik yıllarımda ansiklopedik madde yazarlığından haber ajansı muhabirliğine, animatör-lükten tekstil desinatörlüğüne kadar farklı pek çok alanda çalıştım. İstanbul'un kültür ve insan mozaiğiyle hasır neşir oldum, şiirlerim ve öykülerim edebiyat dergilerinde yayımlandı. Bu birikimlerin bir gün atılacağı senaristlik mesleğinde yararlı olacağını o zamanlar bilmiyordum tabi ki.

■ **Aslen hukukçusunuz, hatta basından 17 yıl avukatlık yaptığınızı okuduk. Sonra yazarlık-senaristlik işine girip neredeyse daha ilk işinizden itibaren çok da başarılı olmuşsunuz. Hukuk ile senaryo yazarlığının ortak noktası nedir? Aliye koridorları ve kalın hukuk kitapları size nasıl bir yol açtı?**

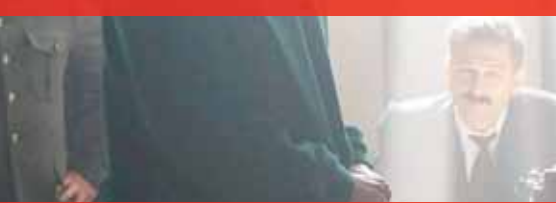
Çok nazıksınız, teşekkür ederim ama ilk işimden itibaren çok başarılı olduğum değil, gide-rek yükselen bir başarı grafiği çizdiğim söyle-nabilir. Bana göre iyi bir hukukçuluk ile iyi bir senaryo yazarlığı arasındaki ortak nokta, her iki-sinin de sabır, güçlü hafıza ve konsantrasyon, kıvrak bir zeka kadar, analitik düşünme yetisini de gerektirir. Bu anlamda kendimi şanslı buluyorum. Çünkü bugün isimleri efsane gibi anılan hukuk duayenlerinden çok iyi bir eğitim al-dım ve bunun faydasını senaryo yazarlığı ya-parken ziyadesiyle gördüm. Tabi hukuki ko-nularla bir sahne yazarken hiç zorlanmamam ve danışma ihtiyacı hissetmemem de cabası oldu. Düşündükçe ortak başka noktalar da geliyor ak-lıma. Mesela her davanın, her sinema veya dizi filmi gibi bir genel öyküsü vardır. Avukat da se-narist de önce öyküye hakim olur, sonra kade-me kademe bunu işler. Avukat davayı kazan-mak, senarist yüksek reytingi yakalamak için mü-cadele eder. Bunun için de neyi nasıl anlattık-ları çok önemlidir. İyi kurgulanmış, dili iyi ve ilk satırdan itibaren dikkati üzerinde toplayan se-naryo bir senarist için, böyle bir dava/cevap di-lekçesi de bir avukat için başarının anahtarıdır. Keza avukatlık yaparken, toplumun her kes-i-minden insan tanıyıp gözlemlediğim gibi, bir ko-nuya çok farklı açılardan bakabilmeyi de öğ-rendim. Demek istediğim, hukuk eğitiminin ve avukatlık mesleğimin, senaryo yazarlığında bana büyük faydası oldu.

ROMAN ÖYKÜ VE SENARYO

■ **Tarih merakınız var mı? Tarih ve aşk romanı denilince, hangisini okumayı ve hangisini yazmayı tercih edersiniz?**

Evet, tarihe ilgin var, bu konuda araştırmayı, okumayı çok seviyorum. Bir okur ve izleyici ola-rak, tarih ve aşk romanı veya filmi söz konusuysa, tercihim tarihten yana kullanıyorum. Ama bir

Altı hafta geçip gidiverdi, Ya İstiklal Ya Ölüm dizisinin tadı damağımızda kaldı. Dizinin senaristi Funda Çetin'i merak ettik. Acaba hangi duygularla yazmıştı da bu kadar etkilemişti bizi?

Yazarken 'Milli mücadeleye hizmet eden her bir karaktere sonsuz saygı ve minnet' duymuş. Çünkü konuşturduğu her bir karakter, her bir olay gerçeğin ta kendisi

İşi teslim ettikten sonra

yazar olarak büyük bir ayrımım yok. K o m e d i , dram, tarih gibi farklı tür ve temalarda yazmak güzel. Dönem işleri tabi bir başka heyecan-landırıyor beni. Çün-kü gerçek ya-şanmışlıklara dayanmasının sa-mimiyeti bir yana, o dönemi araştırıp ha-kim olma fırsatı da veriyor.

■ **Senaryo yazmak, roman-öykü yazarlığından farklı ya da benzer midir? Hani edebiyatta "Yazarın kendinden izler vardır" denir ya, senaryo yazarlığı için de geçerli mi bu tez?**

Senaryo bir edebiyat türü sayılabilir ama ro-man ve hikaye yazmaktan epöyi farklı. Edebi-yat eserlerinin malzemesi sözcüklerdir. Edebi-yatçıının hikayesi, duyguları, görüşleri sözcük-ler aracılığıyla okuyucuya; senaristinkiler ise ek-randaki veya beyaz perdedeki görüntüler ara-cılığıyla izleyiciyle buluşur. Edebiyatçı kendisi veya karakterleri ağızdan hikayeyi, karakter-lerin duygularını, görüşlerini, amaçlarını, açmazlarını anlatırken; senaryo yazarı, kahra-manlarının hareketleriyle, yaptıklarıyla, aldık-ları kararlarla, söyledikleri ya da söylemedikleri şeylerle öyküyü göstermelerini sağlar. Yani edebi eserdeki sözcükler tv ekranı veya beyaz perdede görüntüye dönüşür. Kullanılan dilden, tekniğine, eserin süresine, anlatım yolundan ka-rakter sayısına kadar pek çok farklılıkları var-dır. Öte yandan edebiyatçı yazarken daha öz-gür ve yazdığı eserin başkaları tarafından de-ğiştirilmemesi açısından daha şanslı kanımca. Senarist olarak, eserlerimizin rızamızı, iznimizi veya onayımız olmadan değiştirilmesine veya bi-rileri tarafından gasp edilip kendine mal edil-meye çalışılmasına tanık olabiliyoruz. Maale-sef fikir emeği hırsızlığı ve gaspı rastlanan bir şey ve sektörün geleceği açısından umut kırıcı. Di-ğer sorunuza gelince, edebiyatta olduğu gibi, se-naryoda da yazarın kendinden izler zaman za-man olabiliyor. Yaşadığımız tecrübeler, karşı-laştığımız insanlar, zaman zaman bir şekilde hi-kayenin bir yerinde kendini gösterebiliyor. Başka bir deyişle, yazarken tecrübelerimizden de referans alabiliyoruz.

100. YIL HEYECANI

■ **Ya İstiklal Ya Ölüm dizisi ilk dönem diziniz mi? Size senaristliği teklif edildiğinde (ya da işe başlarken diyebiliriz) hiç tereddüt ettiniz mi? Sizin için yeni bir proje miydi? Ne bakımdan yeni ya da ne bakımdan di-ğerleriyle eşdeğerdi?**

✓ Elbette. Mesela, ilk olarak Dallas, ardın-dan neslin yetiştirilmesi emanet edilmiş ve ailenin temel direği olan kadınların izlediği gün-düz kuşağında uzun yıllar her gün yayınlanan Yalan Rüzgarları ve Cesur ve Güzel dizileriyle kültürel emperyalizm ülkemizde başarıyla uygulanmıştır. Karşılaştırmalı sosyolojik incele-me, bu tür dizilerin toplumsal ve ailevi değerler ve bağların çözülmesinde nasıl bir etkisi olduğu-nu ortaya koyar kanımca.

İlk yazdığım dönem dizisi, 2012 yılında dördüncü bölümde dahil olduğum Veda di-ziydi. Hikaye İstanbul'un işgalıyla başlıyordu. Do-layısıyla derinlemesine olmasa da o döneme dair tarih okumalarım olmuştur. Daha sonra iki dö-nem dizisi daha yazdım, Fatih ve Seddülbahir 32 Saat. Bir de Bosna Savaşı'na dair bir dramı anlattığım Annemin Yarısı adıyla vizyona gi-ren bir sinema filmi. TRT'den İstanbul'un resmi işgalıyla başlayıp Ankara'da Meclisin açıl-masıyla sonlanacak 6 bölümlük bir dizi yazma teklifi aldığımdaya heyecanlandım. Çok özel bir süreç olduğu gibi, 100. yılına denk gelmesi de çok anlamlıydı. Tabi ufak bir tereddüdüm de oldu. Zaman çok sınırlıydı ve kısa sürede tarihsel hata yapmadan iyi bir eser ortaya koymam, ye-tiştirmem gerekiyordu.

ÇARPITMAM MÜMKÜN DEĞİLDİ

■ **Pek çok TV dizisi daha çok aşk ve aile iliş-**

YAZARKEN GÖZLERİM DOLDU

■ **Ya İstiklal Ya Ölüm dizisi hem belgesel ve tarihi gerçeklerle örtüşüyor, hem de öykü boyutu var. Diziyi izlerken pek çok sahnede se-yirciyi ağlattınız, duygular sel oldu, o da sizin öykücülüğünüz, marifetiniz... Siz de yazarken ağ-ladınız mı? Şaşırdınız mı?**

✓ Teşekkür ederim. Ben sade-ce bir aracıyım, anlatıcıyım bura-da. O karakterlerin istisnasız her biri yaşıdı ve vatanın kurtuluşu için canını hiçe sayarak müca-deleye hizmet etti. Ve kısa süre içinde anlatıklarımızdan çok daha fazla sıkıntılar çektiler, çok şeyi göze aldılar. Milli mücadeleye hizmet eden her bir karaktere son-suz saygı ve minnet duydum ya-zarken. Evet, onların hikayelerini bulup çıkartırken de yazarken de zaman zaman gözlerim doldu. Her birinin ruhları şad olsun. Ve yine evet, azimleri, kararlılıkları, cesaretleri ve manevi güçleri beni çok etkiledi, şaşırttı. Aslında an-lattığım döneme dair çok şey et-kileyici, düşündürücü ve herkesin hatırlaması, ders alması gereken şeyler. Bunları kimi zaman bazı ka-rakterlerin ağızından da haykır-dım. Zor bir çağda yaşıyoruz, ay-rılıkçılık değil birlik duygusunu tekrar yakalamak adeta bir beka sorunu kanımca. Tarih bize ö-rneklerle geleceğin nasıl şekille-nebileceğini gösteren, anlatan harika bir öğretmen aslında. Di-ziyi yazarken iç duygum buydu.

kilerini ele alır. Hatta Muhteşem Yüzyıl gibi ses getiren dönem dizilerinde de merkezde birey-leri ve kişisel rekabetleri, husumetler işlendi. Konu olan, merak ettirilen hırslar, özelemler, ye-nilgiler hep kişiseldi... Ya İstiklal Ya Ölüm di-zisinde toplum ve ülke boyutu var. Yazarken zor-luk yaşadınız mı?

Haklısınız, o anlamda Ya İstiklal Ya Ölüm diğerlerinden epöyi farklı bir proje oldu. Baş-ka türlü yazamazdım, yazmazdım daha doğrusu. Dizide adı geçen bütün karakterler gerçek ki-şiler. Kimi biliyor, kimileriye tarihin tozları içinde unutulmuş, kaybolmuş. Ama onların soy-ları yaşıyor. Prensipten etik ve vicdani ola-rak, gerçeklere ve gerçek kişilerin anılarına say-gısızlık edebilmem, çarpıtmam, "esilenilmiş-tir" demem mümkün olamazdı. Yazarken ya-sadığım zorluklar elbette oldu. Her bir günü İs-tanbul ve Ankara'daki dizi kahramanlarım ve siyasal gelişmeler açısından olaylarla dolu ge-çen 45 günlük bir süreci altı bölümde anla-tılabilmek hiç ko-lay değildi.

Elimdeki mal-zemenin en azından üçte birini kullan-madım bile. Ya da çok hız-lı anlatıp ge-çmek zorunda kaldım. Öte yandan hem gerçeklere sa-dık kalıp hem ayrıstırıcı de-ğil bütünleş-tirici bir dil kul-

lanmaya özen gösterdim. Yeri gelmişken, ilk an-dan son ana kadar bana güvenen, hür ve huzur içinde çalışmamı temin eden TRT yetkilileri-ne ve yapımcılarımıza da teşekkürü borç bildi-ğimi söylemek isteri.

■ **Diziyi yazarken gerçek ama gerçeküstü bir iş çı-kartmanız gerekti. Diyalogları ya-zarken hayal gücünüzü sı-nırlı hissetti-niz oldu mu? Kendinize na-sıl bir sınır koy-dunuz?**

Hayal gücümü sınırlı hissetmek değil de hayal gücümü diğer proje-lere göre daha fazla zorlamam gerekti. Her bir karakteri bulabildiğim bütün kaynak-lardan araştırıp, tahlil ettikten sonra, onları ko-nuştururken kendilerine özgü doğru dili, ifade tarzını bulmaya çalıştım. Karakterlerin veya on-ları tanıyanların anılarından da yararlandım. Do-layısıyla oyuncu arkadaşların da samimi ve öz-verili gayretleriyle, olabildiğince gerçeğe yakın bir canlandırma yapmayı başarabildiğimizi dü-şünüyorum.

BENİM AÇIMDAN MUCİZEYDİ

■ **Dizinin yazımına ne zaman başladınız, ne kadar zaman harcadınız? Her haftanın tasla-ğı, en başından belli miydi?**

Teklif bana Ekim başında geldi. Gece gün-düz, doğru dürüst uyumadan, hummalı bir şe-kilde tarih araştırması yaptım. Döneme ait pek çok kitabım vardı ama yazarların subjektif ba-kışına göre olayların yorumları değişebil-yordu veya bazı hususlar eksikti. Bu nedenle sa-yısız doktora tezi ve döneme dair belgeler ve an-ları da inceledim, karşılaştırdım, sağlamalarını yaparak önce gün gün dönemin kronolojisini doğru bir şekilde çıkardım. Bu zor süreçte asis-tanım Leman da benimle beraber fedakarca ça-

KÖTÜ SENARYODAN İYİ İŞ ÇIKMAZ

■ **Senaryonun sağlamlığı neye bağlı? Olay kurgusu-akış, çatış-ma-çözüm gibi matematik kural-ların yanısıra "işin tutması" için neleri gözetirsiniz?**

✓ Cevabı sorunuzun içinde verdiniz aslında; güçlü ve doğru bir olay kurgu-su-akış, çatışma-çözüm gibi senaryo matematiğini doğru yapmak. Ama hep-sinden önemlisi ve ilk adımı, iyi ve dışı bir öykünüzün olması gerekiyor. "İşin tutması" için bir şeyleri gözetmek zo-runda kalmak ise senaristi sırlırlayan ve özgürlüğünü kısıtlayan bir durum aslin-da. Ama maalesef bunu yapmak zorun-da kalıyoruz. Mesela özellikle TV için yazdığımız senaryolarda yapımcının işa-ret ettiği hedef kitle önemli oluyor. "Ka-dın işi" mi yapıyorsunuz, "gençlik işi" mi "erkek işi mi" veya Totale veyahut AB grubuna hitap etmeyi mi hedefliyo-rsunuz? Buna göre içerikten dile kadar değişen hassasiyet gösterebiliyoruz. Ö-rnekler çoğaltılabilir. Ancak şunun altını çizmek lazım; işin tutması sadece sena-ryoya bağlı bir şey değil. Fransız yön-et-men ve senarist Rene Clair "İyi bir se-naryodan kötü bir film yapılabilir ama kötü bir senaryodan iyi bir film asla yapı-lamaz" diyerak bunu çok güzel ifade ediyor. İyi bir senaryonun hak ettiği ba-şarıya ulaşabilmesi için, senaryoyu de-ğiştirmeyecek ve baltalamayacak, sadece parlak sahne çekmeyi düşünen değil hi-kayenin bütününü gören ve ona hizmet eden iyi bir rejisyer teslim edilmesi ve do-ğru bir kast seçimi gerekir. Keza yapımcı ve kanalın uyumlu bir iş birliği olma-ması, projenin arkasında durması, proje-nin rekabete uygun strateji ile yayına so-kulması... Bunların hepsi sizin ifadenizle "işin tutması" açısından çok önemli.

İştı. Sonra karakterlerin hikayelerini kronolo-jik olarak altı bölüme paylaştırdım. Kasımın ilk haftasında altı bölümün hikayesini hazırla-mıştım. Ardından tek tek her bir bölümün hi-kayesini tekrar elden geçirerek, tretmanlarını, sonra da senaryolarını yazdım ve son bölüm se-naryoyu Ocağın üçüncü haftası teslim ettim. Bu benim açımdan bir mucizeydi.

BİLİNÇLİ İZLEYİCİ DİZİMİZİ SEVDİ

■ **Sizce Ya İstiklal Ya Ölüm 3-5 yıl önce ekrana gelseydi, bugünkü kadar tutar mı-ydı? Ya da neden 3 ya da 5 yıl önce değil de 2020'de geldi?**

Kendi adıma, ilk kez bir dönem işinde ta-rihçilerin gerçeklere uygun yazıldığını konu-sunda hem fikir olması ve takdir etmeleri çok kıymetli. Tarihi bilen izleyici yanı sıra, önyargısız izleyerek doğru okuma yapan bi-linçli izleyici de di-zimizi çok sevdi, sahip çıktı. Ama reyting sırala-masına bakıla-cak olursa, Türk halkı tari-hi gerçekleri an-latan bu temayı ve içeriği o kadar da önemsemiyor, tercih et-miyor görünüyor. Belki sizin de dediğiniz gibi merkeze toplum ve ülke bo-yutundan bakışı değil, bireysel bir anlatımı, özelemleri, hırs ve çatışmaları, aşkları ve en-trikaları koysaydık, reytingi daha yüksek ola-bilirdi. Dolayısıyla, dizimiz 3 ya da 5 yıl önce yayınlansaydı da yine bilinçli izleyici tara-fından ilgi görürdü diye düşünüyorum. Bu-gün, 2020'de ekrana gelmesinin nedeni ise Cumhuriyete giden yolda, milli iradeyi ha-kim kulan Türkiye Büyük Millet Mecl-i'si'nin açılışının 100. Yıldönümü olması.

■ **2. sezon ya da Cumhuriyetin kurulu-şuna kadar devam etmesi gibi bir proje var mı? Bu konuda gönlünüzden geçen nedir? Bugüne kadar yaptığınız en iyi işler sırala-masında kaçınır?**

Bu soruyu sanırım bana değil yayıncı ka-nal TRT'ye ve yapımcılara sormanız gerekir. Ne düşünüyorlar bilmiyorum. Bence çok zen-gin bir tarihimiz ve ondan alınacak çok faz-lasıyla ders ve anlatılacak pek çok gerçek hi-kaye var... Son sorunuza gelince, reyting aç-ısından bakılırsa en iyi işler arasında yer al-maz. Ama yazmakla en çok gurur duydu-ğum proje oldu diyebilirim ve bu anlamda be-nim kalbimin birincisi.

DALLAS İLE BAŞLAYAN KÜLTÜR EMPERYALİZMİ

■ **TV dizilerinde bir dönem zengin-fakir çelişkisi modaydı, bir dönem feo-dal düzende ki ağa çocuğu ve şehirli kız çelişkileri... Sonra Batı'dan esinti-ler geldi, ABD'de tutan diziler Türki-ye'ye uyarlandı, arkadaşlar birbirinin kuyusunu kazdı, kadımlar erkekler için birbirlerini zehirledi Sizce her dizinin belli tarihi dönemlerde bir iş-levi var mı?**

✓ Elbette. Mesela, ilk olarak Dallas, ardın-dan neslin yetiştirilmesi emanet edilmiş ve ailenin temel direği olan kadınların izlediği gün-düz kuşağında uzun yıllar her gün yayınlanan Yalan Rüzgarları ve Cesur ve Güzel dizileriyle kültürel emperyalizm ülkemizde başarıyla uygulanmıştır. Karşılaştırmalı sosyolojik incele-me, bu tür dizilerin toplumsal ve ailevi değerler ve bağların çözülmesinde nasıl bir etkisi olduğu-nu ortaya koyar kanımca.

Dar gelirliye korona darbesi

AYDINLIK / ANKARA

TÜRK-İŞ nisan ayı açlık ve yoksulluk sınırını açıkladı. Türk-İş'e göre 4 kişilik bir ailenin açlık sınırı 2 bin 374, yoksulluk sınırı 7 bin 773 TL. Türk-İş araştırmasında koronavirüs salgınının dar gelirliye daha çok etkilediği belirlenirken, asgari ücretin yetersiz kaldığının açıkça görüldüğü bildirildi.

Türk-İş nisan ayı açlık ve yoksulluk sınırını araştırma sonuçlarını açıkladı. Açıklamada, küresel salgın koronavirüsün ülkemizde de olumsuz etkisinin gösterdiği vurgulanarak, yaygınlaşan işsizlik ve yetersiz gelirin yoksul kesimlerin geçim koşullarını daha fazla kötüleştirdiği vurgulandı.

Koronavirüs salgını görülmeye başla-

dığından itibaren dünyanın her yerinde ve ülkemizde de bazı önlemler alındığına dikkat çekilen açıklamada, şöyle denildi: "Alınan önlemlerin pek çok ekonomik faaliyetin durdurulması, işten çıkarmaların artması, ücretsiz izine çıkarılan işçilere verilen ücret desteğinin asgari ücretin yarısı tutarında kalması, kayıtdışı istihdamın da yaygınlığıyla birlikte koronavirüsün ekonomiye etkisi, vereceği zararın özellikle düşük ücretli ve yoksul kesimlerde giderek artacağını ortaya koymaktadır."

Bu salgın döneminde ücretlerin korunması ve ihtiyacı olanlara gelir destekleri sağlanmasının giderek önem kazandığı kaydedilen açıklamada şu görüşlere yer verildi: "Özellikle son dönemde giderek artışı gösteren gıda fiyatları ve diğer temel ih-

tiyaçlar için yapılması gereken harcamalar elde edilen ücret gelirleriyle karşılanamamaktadır. İşçi kesimi, 2020 yılında geçerli olacak asgari ücretin insana yakışır bir düzeyde olmadığını daha yürürlüğe girmeden dile getirmiş, ancak işveren-hükümet kesiminin kararı geçerli olmuştur. Geline aşamada asgari ücretin ve genel olarak ücret gelirlerinin yetersizliği görünür olmuştur."

ARAŞTIRMA SONUÇLARI

Türk-İş'in nisan ayı araştırmasının sonuçları şöyle:

■ Dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı (açlık sınırı) 2.374,00 TL;

■ Gıda harcaması ile birlikte giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer aylık harcamalarının toplam tutarı ise (yoksulluk sınırı) 7.732,91TL;

■ Bekar bir çalışanın 'yaşama maliyeti' ise aylık 2.883,88 TL olarak hesaplandı.

■ Dört kişilik bir ailenin aylık gıda harcaması (mutfak masrafı) tutarı yılın ilk dört ayında önceki yılsonuna göre 211 TL, temel ihtiyaçlar için yapılması gereken toplam harcama ise 688 TL daha fazla olmuştur.

SSK ilaç Fabrikası yeniden açılmalı

KORONAVİRÜS salgını, bir ülkenin sağlık güvencesinin ne kadar hayatı olduğunu herkese öğretti. Günümüzde sağlık hizmetlerinin her alanında ulusötesi tekel hakları. Özellikle ilaç tedarikçilerinin yıllık ciroları birçok ülkenin yıllık milli gelirini aşıyor. Bu tekelde, gayet doğal olarak, insan sağlığıyla değil, kendi kârlarını en üst düzeye çıkarmakla uğraşıyor.

2019 yılında Türkiye'nin milli geliri 749 milyar dolardı. Dünyanın en büyük ilaç tedarikçilerinden ABD merkezli Johnson and Johnson'un 2019 yılı cirou ise 82.1 milyar dolardı. 2019 yılında İsviçre merkezli Roche 43.2 milyar dolar, ABD merkezli Pfizer 51.8 milyar dolar, Almanya merkezli Bayer 58.0 milyar dolar ve İsviçre merkezli Novartis 47.5 milyar dolar ciro yapmıştı. Türkiye'de de faaliyette bulunan Roche şirketinin 2019 yılı kârı 23.2 milyar doları buluyordu.

Türkiye'deki ilaç sektörünün davranışı da normal bir kapitalist işletmenin davranışı gibidir. Bu durumda, ülkenin ilaç güvenliğinin sağlanmasında kamu kurum ve kuruluşlarının rolü son derece önemli. Halkımızın sağlık güvenliği, özel sektöre ve hele hele ulusötesi tekelere bırakılmayacak kadar önemli bir konudur.

Sağlık güvenliğinin yanı sıra ilaç maliyetleri de önemlidir. Türkiye'de sosyal güvenlik sisteminin finansman açığı merkezi yönetim bütçesinden karşılanır. SGK'nın sağlık harcamaları 2005 yılında 13 milyar lira iken, 2019 yılında 110.7 milyar lira oldu; 2020 yılında da 122.8 milyar lira olması bekleniyor.

Buna göre, hem sağlık güvenliği, hem de maliyet açısından, devletin ilaç üretiminde etkili olması son derece önemlidir.

SSK'NIN İLAÇ FABRİKASI VARDI

Bir dönemler SSK'nın faaliyet gösteren bir ilaç fabrikası vardı. Ferzan Bayramoğlu Yıldırım'ın 1998 yılında yayımlanan "SSK İlaç Fabrikası (SSK İlaç ve Tıbbi Malzeme Sanayii Müessesesi)" yazısından özetleyeyim.

Sosyal Sigortalar Kurumu'nun bir ilaç fabrikası kurma girişimi 1974 yılında başladı. Bu yıl yapılan mevzuat değişikliğiyle, SSK'nın bu girişiminin hukuki alt yapısı oluşturuldu. Çeşitli araştırmalardan sonra İstanbul'daki İlaç Fabrikası satın alındı. 24 Mayıs 1979 tarihinde de fabrikanın açılışı yapıldı ve üretim başladı. Ancak bu fabrikada çalışan 76 işçi adına toplu sözleşme görüşmelerini sürdüren Petrol-İş Sendikası işyerinde 1980 yılında grev başlattı. 178 gün süren grev, Bakanlar Kurulu tarafından 8.8.1980 ve 9.8.1980 tarihlerinde iki kez ertelendi.

Fabrikanın adı 1981 yılında SSK İlaç ve Tıbbi Malzeme Sanayii Müessesesi olarak değiştirildi ve sermayesi artırıldı.

F.B.Yıldırım, 1998 yılında fabrikanın durumunu şöyle özetlemektedir: "SSK İlaç Fabrikası'nda bugün tablet, likit, kapsül ve serum imal edilebilecek imkanlar mevcut bulunmaktadır. Ayrıca Kalite Kontrol ve Biyoloji Laboratuvarları tüm tahlil ve kontrolleri yapabilme kapasitesine sahiptirler. Sağlık Bakanlığı'ndan gelen talepler doğrultusunda, tablet-film, tablet ve kapsül üretebilecek yeni bir antibiyotik imalat bölümü oluşturularak 1995 yılı itibarıyla bu yönde de üretime başlanmıştır. Fabrika üretimi verdiği alanlarda Kurum ihtiyacının yüzde 90'ını karşılayabilmektedir." (Fişek, G.-Özsuca, Ş.T.-Şuğle, M.A., **Sosyal Sigortalar Kurumu Tarihi 1946-1996**, SSK Yay., Ankara, 1998, s.377-387)

İLAÇ FABRİKASI KAPATILDI

2004 yılında SSK'nın ilaç ihtiyacının yaklaşık yüzde 10'unu karşılayan Şişli Boman'tı'deki SSK İlaç Fabrikası'nda, ağır kesici, antibiyotik, vitamin ve öksürük şurubu gruplarından toplam 22 kalem ilaç üretiliyordu. Tablet ilaçlar, israfı ve masrafları düşürmek için hastanın ihtiyacına göre ambalajsız veriliyordu. Petrol-İş Sendikası'nın yaptığı araştırmaya göre, daha düşük teknoloji ve daha emek yoğun bir üretim yapmasına karşın, ilaçlar piyasa ortalamasının yüzde 159 daha ucuzdu.

(<https://www.milligazete.com.tr/haber/747832/ssk-ilac-fabrikasi-yabancı-tekelere-kurban-ediliyor>)

Türkiye'nin ilaç güvenliği ve sosyal güvenlik sisteminin toplam maliyeti açılardan son derece önemli olan SSK İlaç Fabrikası, 2005 yılında hükümet tarafından kapatıldı.

Türkiye'de devlet yeniden ilaç ve diğer tıbbi malzeme üretimine doğrudan girmeli ve ağırlığını koymalıdır.

28 NİSAN DÜNYA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ GÜNÜ

'Sosyal devlet ilkesini hatırlayın'

Ülkemizde her yıl en az bin 500 emekçi iş kazalarında, ILO kabulleri çerçevesinde en az 10 bin emekçi de meslek hastalıklarında hayatını kaybediyor. MMO'dan yapılan açıklamada emekçileri korumak için işçi sağlığı ve iş güvenliği sisteminin yeniden düzenlenmesi gerektiği vurgulandı; 'Sosyal devlet ilkesi hatırlanmalı' denildi

EMEK SERVİSİ

TMMOB Makina Mühendisleri Odası (MMO) 28 Nisan Dünya İş Sağlığı ve Güvenliği Günü dolayısıyla yaptığı açıklamada Covid-19 salgını sürecinin işçi sağlığı ve iş güvenliği politikaları ve çalışma yaşamının sosyal devlet ilkeleri gereğince yeniden düzenlenmesinin gerekliliğini gösterdiği belirtildi.

Meslek hastalıkları ve iş kazalarının önlenmesi amacıyla Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) tarafından alınan bir kararla 2003 yılından bu yana her yıl farklı bir temanın öne çıkarıldığı 28 Nisan Dünya İş Sağlığı ve Güvenliği Günü, 2015 yılından bu yana Türkiye'de anıldığı belirtilen açıklamada Covid-19 salgını süreci dolayısıyla işçi sağlığı ve iş güvenliği ile çalışma yaşamının acil sorunlarının, bu yılki başlıca konu olduğu ifade edildi.

2019 yılı sonundan itibaren bütün dünyayı etkileyen salgının, işçi sağlığı ve iş güvenliği kavram ve uygulamalarının önemini bir kez daha ortaya koyduğu vurgulanan açıklamada şunlar kaydedildi:

'SOSYAL DEVLET' VURGUSU

"Koronavirüsün 'sınıf-ırk vb ayrımı olmaksızın herkesi etkilediği' iddia edilse de, önlem alınmadan (zorunlu ve acil işler dışındaki) üretim ve hizmetlerin Covid-

19'un etkilerinin de eklendiği ağır koşullarda devam etmesi, tüm çalışanların salgınla daha çok karşı karşıya bırakıldığını ve sistemin acımasız sınıflar ayrımını bir kez daha göstermiştir.

"Pandemi, emperyalist-kapitalist dünyanın 'küreselleşme'sinin ve neoliberal düzenin emekçilerin düzeni olmadığını, sosyal devletten vazgeçmenin işçiler, emekçiler, kendi emeği ile geçinenler için yıkım oluşturduğunu bir kez daha gözler önüne serdi. Özellikle kısmi süreli işçiler, geçici işçiler, kadın, çocuk, göçmen işçiler, ev işlerinde çalışanlar için sosyal koruma sistemlerindeki eksikliği ve acımasız çalışma koşullarını daha da görünür kıldı. Ayrıca işsizler ordusuna yeni milyonlar katıldı.

"Pandemi, işçi sağlığı ve iş güvenliğine ilişkin yıllardır söylediğimiz yaklaşımın doğruluğunu bir kez daha ortaya koydu: İşçi sağlığı ve iş güvenliği, işyerleri ile ve 6331 sayılı İş Sağlığı Güvenliği Yasası'nın kapsamı ile sınırlı değildir. İşçi sağlığı ve iş güvenliği; insanca çalışma hakkı, tam zamanlı, kadrolu iş güvencesi hakkı, sosyal güvenlik hakkı, örgütlenme hakkı, insanca yaşanacak ücret hakkı başta olmak üzere temel sosyal haklardan ayrı tutulamaz."

ACİL ÖNLEMLER

Açıklamada yapılması gereken acil düzenlemeler ise şöyle sıralandı:

* Kapitalizmin 40 yılı aşan neoliberal döneminde tasfiye edilen sosyal devlet ilkesi hatırlanmalı, sosyal devletin gerektirdiği politikalara dönülmelidir.

■ Pandemi çalışanların sağlık hakkının yok sayıldığını ispat etmiştir. Yaşam hakkı, sağlıklı yaşam hakkı, sağlıklı koşullarda çalışma, nitelikli ve ücretsiz sağlık hizmetine ulaşabilmenin öncelikli insan haklarından olduğu hatırlanmalı, düzenleme ve uygulamalar bu gereklilikler üzerinden yeniden kurgulanmalıdır.

■ İş güvencesi ile işçi sağlığı ve iş güvenliğinin birbirini tamamladığı gerçeğinden hareketle, tüm çalışanlar insana yakışır norm ve standartta bir sosyal güvenlik şemsiyesi altına alınmalıdır.

■ Zorunlu ve acil işler dışındaki tüm işler durdurulmalıdır.

■ Çalışılan işyerlerinde pandemiye ilişkin olarak göstermelik önlemler yerine, buluşmayı gerçekten ortadan kaldıracak önlemler alınmalı, Covid-19 tespit edilen işyerlerinde faaliyetler durdurulmalıdır.

■ Covid-19 vakaları, başka bir değerlendirmeye gerek duymaksızın iş kazası olarak kabul edilmelidir, sağlık çalışanları için meslek hastalığı olarak değerlendirilmelidir.

■ Ülkemizde meslek hastalıkları tespit edilmemektedir, meslek hastalığı tespit süreci, tüm vakaların tespitine olanak sağla-

yacak şekilde yeniden düzenlenmelidir.

■ 6331 sayılı İş Sağlığı Kanunu'nda var olan "çalışmaktan kaçınma hakkı" talepleri hemen kabul edilmeli, bunun yanında işyeri koşulları uygun hale getirilmelidir.

■ Günlük 39 TL'lik ödeme ile işsizliğin ve ücretsiz iznin bir farkı yoktur, işten çıkarma ve ücretsiz izin yasaklanmalıdır.

■ Durdurulan işlerde çalışanlara herhangi bir ücret maddi kaybına yol açmaksızın İşsizlik Fonu'ndan ödeme yapılmalıdır.

■ Pandemi döneminde Fon'dan yapılan ödemeler, ileride de işsiz kalınması durumunda "mahsuplaşma" gerekçesi olmaktan çıkarılmalıdır.

■ Kayıtdışı çalışmakta iken işini kaybeden işçilere en az asgari ücret düzeyinde destek sağlanmalıdır.

■ Köprü, tünel, otoyol, havaalanı, şehir hastanesi vb yerler için verilmiş olan yolcu, araç, hasta garantisi ödemeleri durdurulmalı, bu kaynaklar, işsiz kalanlar ve işyerlerini kapatmak zorunda kalanlara destek olarak verilmelidir.

■ Sigortasız ve sendikası çalıştırma yasaklanmalı, sendikalaşmanın önündeki engeller kaldırılmalıdır.

■ Kayıt dışı ekonomi kayıt altına alınmalıdır.

■ Özel hastaneler kamulaştırılmalıdır.

İş güvenliğine Covid-19 güncellemesi

EMEK SERVİSİ

SALGIN sonrası normalleşme yolunda sanayi firmalarının ve çalışanların kendisini daha güvende hissetmesi için yetkin ve önde gelen işçi sağlığı ve iş güvenliği firmalarıyla çalışmaları yapan İstanbul Sanayi Odası (İSO), daha hijyenik çalışma koşulları için yeni bir model hayata geçirme çabası içine girdi. Yapılan açıklamada, insan sağlığı başta olmak üzere hayatın her alanını etkileyen yeni tip koronavirüs (Covid-19) salgını ile mücadele kapsamında sanayide hijyenik bir çalışma ortamının önemine dikkati çekildi.

Açıklamada, şunlar kaydedildi: "Pandemi ile mücadele sürecinde, bazı ülkelerle birlikte Türkiye'de de normalleşme yolunda planlamaların yapıldığı, hatta bazı sektörlerde ilk adımların yavaş yavaş atılmaya başlandığı bir döneme girmiş bulunuyoruz. Bu çerçevede, üretim hayatımızın tüm paydaşlar açısından sağlıklı bir ortamda sürdürülebilmesi için önlemleri daha da artırmalıyız. Koronavirüs salgını hepimize gösterdi ki büyük bir değişimle karşı karşıyayız. İnsan sağlığı ile birlikte bütün bir ekosistemin geleceğini ön planda tutan yaklaşımlar artık günlük yaşamımızın bir parçası olmak zorunda. Bu

yöndeki düşünce ve talepler küresel ölçekte de artık açık bir dille ifade ediliyor. Sosyal hayatımızdan eğitime, üretimden lojistiğe kadar her şey hepimiz için çok farklı olacak.

İSG FİRMALARIYLA ÇALIŞMA

"Covid-19 hayatı olumsuz etkilemeye devam ederken, diğer yandan salgınla mücadelede de ilerleme kaydediliyor ve hayat yavaş yavaş normale dönüyor. İSO olarak, hayatın normal işleyişinde devam edebilmesi için üretimin de her zaman sürmesi gerektiğini savunuyoruz. Aynı şekilde, sanayi tesislerimizin (firmalarımızın) çalışma koşullarındaki olası risklerin de farkındayız. Gerek firmalarımızın gerekse çalışanlarımızın kendilerini daha güvende hissetmeleri için İSO olarak bu konuda yetkin ve önde gelen işçi sağlığı güvenliği (İSG) firmalarıyla çalışmalar yapıyoruz. Bu kapsamda, işletmelerimizde daha sağlıklı çalışma koşulları açısından alınması gereken önlemler için sanayi firmaları ile danışman firmaları bir araya getireceğimiz bir model hayata geçirmenin çabası içindeyiz. Başta üyelerimiz olmak üzere, üretim hayatımızın paydaşlarından gelen önerilerle şekillenecek bu model aracılığıyla daha sağlıklı koşullarda üretime katkı sağlamayı hedefliyoruz."

OLCA Y KABA KTEPE / ANKARA

Yargıtay'dan 'gıyabında hakaret' kararı

rarının gerekçesinde şöyle denildi:

'YAPTIĞI EYLEM DİĞER ÇALIŞANA SATAŞMA'

"Somut uyuşmazlıkta, davacı işçinin davalı işyerinde güvenlik görevlisi olarak çalıştığı, güvenlik müdürü olan çalışanla gerçekleştirdiği telefon görüşmesi sonrasında telefonu kapatır kapatmaz sinkaflı küfürler ettiği anlaşılmıştır. İşyerinde üstü olarak çalışana gıyabında gerçekleştirilen bu hakareti duyan ve o esnada davacı işçinin yanında bulunan tanık Okan'ın bu durumu hakaretin muhatabına ve işverene bildirmesi üzerine iş akdinin açıklanan olay nedeniyle feshedildiği, feshe konu olayın gerçek olduğunun da tanık anlatımıyla anlaşıldığı ve davacı işçinin eyleminin işyerinde diğer bir çalışana sataşma niteliğinde olup işveren açısından haklı fesih niteliğinde olduğu dosyadaki bilgi ve belgelerden anlaşılmaktadır. Açıklanan nedenle davacı işçinin iş akdinin feshinin haklı nedene dayandığı anlaşılmakla davanın reddine karar verilmesi gerekirken kabulüne karar verilmesi hatalıdır."

6.9872

dolar

7.5669

avro

2523TL

Cumhuriyet altını

101.339

BİST - 100

8.78

faiz

\$ 19.64

b. petrol

Ufuk
SÖYLEMEZ

0.000.000.5
gramlık virusun
yaptığına bakın!

Kovid-19 virusunun neden olduğu salgın dünyayı kasıp kavuruyor. İnsanlar bir yandan can derinden ister-istemez diğer yandan da işlerinin-aşlarının ve geleceklerinin endişesi içindeler ne yazık ki. Öte yandan alınan karantina önlemleri dijital dünyayı, evden çalışmayı, e-ticareti vb. öne çıkartıyor. Bağımsız ve deneyimli birçok medya mensubu da bu bağlamda Youtube vasıtasıyla, çok etkili ve izlenen yayınlar yapıyorlar.

İnsanlar ulusal TV kanalları ve gazeteler dışında, bu tür YouTube kanallarını da bu karantina günlerinde daha bir yoğun şekilde takip ediyorlar. İşte bu Youtube TV'lerinden Bizim TV'de geçen gün önceki Turizm Bakanlarımızdan, Sn. Bahattin Yücel'in bir söyleşi yayınlandı.

Bahattin Yücel, bakanlık görevinin öncesinde ve sonrasında da turizmle doğrudan ve yoğun bir şekilde ilgili olan, birikimli ve deneyimli bir turizmciydi aynı zamanda. Geçmişte aynı kabinde birlikte görev yaptığım, entelektüel ve aydın bir kişiliktir.

Bahattin Yücel, o söyleşisinde, toplam 5 gramlık bir virusun dünyada 10 milyon kişiyi enfekte etmeye yettiğini söyleyince, kendisini aradım ve turizm konusunda geniş bir sohbet ve değerlendirme yaparak, hasret de gidermiş olduk. Sn. Bahattin Yücel, "...bir insan vücudundaki koronavirüsün ağırlığının 0.000.000.5 gram olduğunu, buna göre 10 milyon insanın Kovid-19 virüsü ile enfekte olması için sadece 5 gram virüsün yeterli olduğunu..." söyledi. Bu şaşırtıcı bilgiyi değerli tıp ve bilim insanı Sn. Prof. Dr. Ahmet Saltık'a sorduğumda da; virüsün ağırlığından ziyade, boyutunun-çapının önemli olduğunu, bunun da 100 nanometre olduğunu söyledi. Yani, bir metrenin 10 üzeri eksi 9'u kadar. Diğer bir deyişle bir metrenin milyarda biri kadar. Değerli bilim insanının verdiği bu bilgi, ne kadar şaşırtıcı ve de inanılmaz bir rakam değil mi?

★ ★ ★

Turizmin sezonluk 2-3 yıllık planlamalar, rezervasyonlar, uçuş planları yapan bir sektör olduğunu söyleyen Sn. Yücel, 2020'nin yanı sıra 2021 ve 2022'ye kadar salgının olumsuz etkilerinin sektörde süreceğinden endişe ettiğini belirtti. Geçekten de bacasız sanayimiz turizm için çok zor bir dönemden geçiyoruz, geçeceğiz.

Karamsarlık ya da anlamsız bir iyimserlikten uzak, gerçekçi bir bakış açısıyla yaklaşarak, 25-30 milyar dolarlık bir gelir beklenen turizm sektöründe, bu rakamın üçte birine ulaşması bile çok zor görünüyor artık 2020 yılı için. Çünkü, Fransa, İngiltere, İtalya, İspanya gibi ülkeler turizmde kısıtlamaya gidiyor ve seyahat yasaklarını uzatıyorlar. En büyük potansiyel ülke olarak görünen Rusya da vatandaşlarını yılsonuna kadar seyahat için uyardı. Çin için geçen yıl başlatılan turizm hamlesi de ne yazık ki başlamadan bitti bu yıl. Bulgaristan, Gürcistan ve İran gibi ülkelerden özellikle hafta sonları bavul ticareti için yapılan giriş-çıkışlar da durdurulmuş vaziyette doğal olarak. TURSAB ve Otelciler Birliğinin müştereken ve Turizm Bakanlığı ile koordineli olarak çalışması gerekiyor bu konuda.

★ ★ ★

Diğer yandan, münferit konaklama imkanına yani tek tek bağımsız bölümlere sahip olan tatil köyleri için bir fırsat doğabilir. Ancak havayolları sosyal mesafe kuralına uymak zorunda olduğu için, artık yan yanya daha az yolcuyu kuşkusuz ki 2 katı ücretle taşımak zorunda kalacaklar belki de. Turizm bacasız sanayi derken, yaklaşık 50'ye yakın sektörün doğrudan ve dolaylı olarak lokomotif durumunda esasında. Ülkeye gelen ve/veya giden turistlerin sağlık muayeneleri, döndüklerinde karantina riski gibi hususlar da başka bir caydırıcılık faktörü olarak görülüyor. Otellerde her şey dahil sisteminin hijyen açısından uygun olmayacağı için terk edilmesi, otellere ilave maliyetler getirecek ister-istemez. Geçen hafta yazdığımız gibi turizmde ve bütün sektörlerde hasar tespiti ve olası risk analizlerini yapacak bir "planlama aklına" ihtiyacımız var. Öncelikle kapatılan DPT'ye bugün ne kadar da ihtiyacımız olduğunu çok daha iyi anlıyoruz. Öte yandan, turizmde KGF benzeri kredilerin gerçek ihtiyaç sahipleri için planlanmasına özen göstermekte yarar var. KGF ve benzeri KOBİ kredilerine ihtiyacı olanlar yerine, olmayanlara verilmesi halinde, bu paranın üretime, şirketlere değil, döviz- şahsi tasarrufa vb. yönlenmesi riski de mevcut tabii ki. Son olarak, yüzlerce uçaklık filo ya sahip Havacılık sektöründe THY, Pegasus, Sun Express gibi havayolu firmalarının özel olarak desteklenmeleri, borçlarının-leasing taksitlerinin ertelenmesi gibi adımlar ivedilikle atılmalıdır. Zor günlerde bunları düşünecek, öngörececek, gerekli tedbir-teşvik ve önerileri önerebilecek, bir makro iktisat planlaması ve aklına ihtiyaç olduğu aşikar. Ama bunun yerine, dünyada olay konusu olan Trump'ın ekonomiyi erken açmaya ve karantina önlemlerini kaldırmaya yönelik popülist ve riskli davranışlarına öykünerek yapılacak atılmaya ve taklit edilmeye çalışılsa, işte o zaman çok daha vahim sonuçlara karşı karşıya kalma ihtimali inanılmaz boyutlara varır.

DENİZBANK VE TOBB, KOBİ'LERE 'NEFES' OLACAK

EKONOMİ SERVİSİ

EKONOMİK İstikrar Kalkın Paketi kapsamında, KOBİ'lere düşük faizli kredi sağlamak için hayata geçirilen "TOBB Nefes Kredisi" projesinin detayları dün açıklandı. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu ve DenizBank Genel Müdürü Hakan Ateş'in yer aldığı toplantıda, işletmelere 6 milyar TL'nin üzerinde kredi imkanı sağlanacağı bildirildi. Nefes Kredisi faizi yüzde 7.50 olacak. Bir üye azami 100 bin lira kredi kullanabilecek.

KAMU BANKALARI DA KATILACAK

Toplantıda konuşan Hisarcıklıoğlu, "İlk olarak projemizi Hazine ve Maliye Bakanımıza anlattık. 'Yürüyün, biz Hazine destekli KGF kefaleti ile arkanızdayız' dediler. Ticaret Bakanımızdan proje için izin istedik, arkanızdayım, dedi. Oda-borsa başkanlarımızla sorduğumda, tam zamanıdır, dediler. Fikrimizi Denizbank'a açtığımızda, 'her zaman

olduğu gibi, biz varız' dediler. Kamu bankalarımızla görüştük, iki hafta sonra biz de başlayabiliriz dediler" bilgisini verdi.

ATEŞ: ŞEMSİYE KAPATMIYORUZ

DenizBank'tan yapılan açıklamada, kredinin, 2020 senesinde alt ile sekiz ay anapara ve faiz ödemesi olmayacağı, geri ödemesinin ise 2021'de aylık eşit 12 taksitle yapılacağı bildirildi. DenizBank Genel Müdürü Ha-

kan Ateş, üçüncü kez yer aldıkları TOBB öncülüğünde hayata geçirilen Nefes Kredisi ile ilgili sunuları söyledi: "Birçok tezgah, dükkan, fabrika uzun süredir faaliyet göstermiyor. Onlar üzerine düşeni yaptı, şimdi bu top- rakların ürettikleri ile ekmeklerini kazanan bizler de; üzerimize düşen sorumluluğu yerine getirmeliyiz. Yağmurlu havada şemsiyeyi kapatmıyor, 2020 yılında bir kez daha KOBİ'lerimizin yanında olmaktan gurur duyuyoruz" dedi.

Üçüncüsü tesis edilen Nefes Kredisi projesinde, 3 Milyar TL tutarında krediyi gerçek ihtiyaç sahibi KOBİ'lerimizle aktarmak için var gücümüzle çalışacağız." Öte yandan DenizBank, Nefes Kredisi Kampanyası süresince yoğunluğu azaltmak ve müşterilerine daha sağlıklı hizmet verebilmek amacıyla; şubelerindeki çalışma saatleri 09.00-17.00 arasında olacak şekilde yeniden düzenledi

İKTİSATÇI YAZAR DR. CÜNEYT AKMAN SÜRECİ DEĞERLENDİRDİ (3)

Kemalist rejim para basmadı!

'IMF ile stand-by yapılmasını hiç istemem' diyen Dr. Cüneyt Akman, 'para basalım, para zaten karşılıksız' gibi söylemleri eleştirdi. Dr. Akman, dünyanın en kötü zamanında doğru dürüst bir bütçe ve istikrarlı bir para politikasıyla hareket eden Atatürk dönemini örnek gösterdi

RECEP ERÇİN

İKTİSATÇI, yazar Dr. Cüneyt Akman ile koronavirüs sürecinde neoliberal düzenin sancılarını ve kapitalist sistemdeki kırımları tartışmayı sürdürüyoruz. Söyleşimizin ilk bölümünde kapitalizmin pandemi benzeri krizlere karşı kınlanışına dikkat çeken Dr. Akman, ikinci bölümde kamucu ekonomik modeli savunurken, kapitalist kumanda ekonomisinin tehlikelerine işaret etti. Akman, söyleşimizin üçüncü ve son bölümünde ise Türkiye ekonomisine ilişkin sorularımızı cevaplandırdı.

IMF HANGİSİNİ KURTARSIN?

■ **Türkiye'de bir dış borç sorunu var. Şu zamana kadar bir temerrüt riski görünmedim. Ama bir borç var ve vadesi geldiğinde çevrilmeye ödenme durumu olacak. IMF'ye gidelim diyenler var. Peki, başka bir seçenek var mı?**

Şimdi IMF ile illa ki stand-by anlaşması yapıp da çok ağır tahahhütlerin altına girmek zorunda değiliz. Şu dönemde ara formüller çıkarılabilir. Swap anlaşmaları... Onu da IMF'nin para birimi SDR ile verecekler dolarla değil. Onu yaparlarsa iyi bir şey. Hatta belki kimisi bir an evvel anlaşmakta fayda var diyebilir. Çünkü ülkelerin hepsinde para kaçıyor. Arka arkaya krize girmeye başlarsa bu sefer IMF hangisini kurtaracak; ortada öyle bir kaynak da yok! Doğrusu belki IMF'ye karşı kısmen önyargılı olduğumdan, belki 2001 krizi öncesi yaptıkları nedeniyle diyelim, neticede o dönem Türkiye'yi krize onlar soktu! Sonrasında IMF'in zorladığı Derviş reformları da, hep iyi tarafı anlatılıyor ama Türkiye'yi sıkıntıya sokmuştur.

IMF'YE GİTMEME GEREK YOK

Sonuçta 2008'den beri süregelen 'IMF'ye gidelim mi?' tartışmalarında ben hep "hayır gerek yok" tezini savundum. Şu anda da bir stand-by'a başvurmayı doğru bulmuyorum. Hükümetin de başka nedenlerden dolayı buna mecbur kalmadıkça başvurmayacağı aşikar. Yine de IMF'in koronavirüs için çıkardığı özel kolaylıklardan elbette faydalanılmalı. Zaten bu IMF'in ortağı olarak bizim hakkımız. İşin açıkçası 15-16 haftadan beri ülkeden para çıkıyor. Kaynak azaldığı için geç kaldığında bu kez çaresizce stand-by'a mecbur kalınabilir ki hiç istemem. Kerim Ramoza da Paraanalizde yazıyor; yaklaşık 59 milyar dolarlık, kaynak olarak kalacak parayı, arka kapı yöntemleriyle 6 lirayı savunmak için sattılar. Elde kaldı altın, döviz 90 milyar dolar civarında bir para. Gerek yoktu. Hiç faydasızdı demiyoruz; ama zararı faydasından büyük olan beceriksizce işler yapıldı. Yapılarken de çok uyarıldık.

■ **Enflasyonu dengelemek için belki. Fiyat istikrarı için yaptılar.**

Evet ama şimdi ne oluyor? Bu sefer elimizde

Gazi Mustafa Kemal Atatürk, 1 Kasım 1932 yılında TBMM'nin dördüncü dönem ikinci toplantısını açarken yaptığı konuşmada şunları söylemiştir: "Bütçenin vaziyeti, tahminlerin bu yıl tahakkuk edebileceğine kuvvetli umut vermektedir. Her halde muvazene (dengeli) bir bütçenin temini, gelecek yıla düşen kaygılarımızın, yine esası kalacaktır."

gerçek kaynak kalmadığı için Merkez Bankası, Hazine tahvilini almaya başladı. Para basılabilir. Borç alarak da basarsın. Şimdi bir kısım iktisatçılarımız diyorlar ki; karşılıksız para diye bir şey yok, her şeyin karşılığı var. Bir kısım da diyor ki her şey karşılıksız zaten! Durum böyle değil tabii... Bir takım mühendislikten gelme veya hiç iktisat okumamış insanlar bir zamandır bir para teorisi anlatmaya başladılar ortaklı yerlerde...

Normalde böyle şeyleri söyleyenleri iktisat birinci sınıftan mezun etmezsiniz. Fakat ilginç zamanlarda yaşıyoruz elbette.

Sanlıyorum ki iktisadi gerileme dönemlerinde para basmanın enflasyonist sonucu olmaz. Bu sadece bazen doğrudur. Bazen ise tam tersine hiper enflasyona yol açar. Enflasyonun da ne demek olduğu biraz siyasi iktidarın niteliğine, sendikaların gücüne bağlıdır. 1960'larda ilımlı bir enflasyon dünyada reel ücretlerin artışına neden olurken 70'lerin sonu ve 80'lerde Türkiye'de tam tersi etki yarattı.

FED SWAPININ SİYASİ BEDELİ

■ Para yaratılıyor sistemde...

Elbette ama bazıları diyor ki; bankalar zaten havadan yaratıyor parayı hiçbir sorun yok; bas bas bir şey olmaz, enflasyon da olmaz filan... Böyle bir tehlike var halbuki. Sadece enflasyon tehdidi yok çok ciddi yeni bir ekonomik şok dalgasının özellikle gelişen ülkelere çarpma tehlikesi var. İşte AKP kötü yönetmiş olabilir ekonomiyi ama şu anda dünya çapında, gelişmekte olan ülkelerde sorun var. Türkiye, ABD ile arası bozuk olduğu için ve başka ülkeler de bunu yaptığı için biraz da altının değeri artıyor diye; ABD Hazine bonolarını azalttı. Rezervlerde onun yerine altını artırdı. Şimdi FED kabul etse ve deseler ki; gel seninle swap yapalım; elde teminat verecek 2.8 milyar dolar ABD hazine bonosu kalmış; hepsini swap yaparsın ne olacak? Ancak demesi lazım ki; senden bono istemiyorum o da doğrusu büyük bir kıyak! Yapar mı? Siyasi meselelere bağlı S-400, şu bu...

Gerçi Katar ile zaten swap yapıyorsunuz, Çin ile de ufak bir şey var. Türkiye muhtemelen birkaç büyük ülkeyle G20/dekilerle bunu yapmaya çalışacak. Yine de çok yeterli olmuyor bunlar.

ÇİN BELKİ KAYNAK AYIRABİLİR

■ **Çin'e yılda 20 milyar dolar açık veriyoruz. Üç trilyon dolar rezervi var. Belki onlar limitleri arttırabilir.**

Daha büyük kaynaklar açması lazım ve ben de bunu beklerim açıkçası... Çin bu konularda el sıkı bir yer. Başkaca konuşulan da üstlerine çekmek istemeyebilirler. İşte bir ülke ya kadar hızlı bir ilgi niye vb... ABD'den mesela nasıl ki Rus S-400'lerinde tepki olursa Çin'de giriyor diye böyle bir şey... Çin ABD ile olan so-

runlarına bir de bunu eklemek istemeyebilir. Yine de temkinli şekilde bir miktar kaynak ayırması mümkün.

ÇOK İMKAN DA BAŞA BELA

■ Jeopolitik gerilim, krizden çıkış için dayanışmayı da engelliyor...

Maalesef! Ama Türkiye'nin jeopolitik öneminin eskisi kadar kuvvetli olmadığına dair iddialar var ki ona katılmıyorum. Türkiye kolayca terk edilecek, bırakılacak bir ülke değil. Sonradan bir takım mali imkanlar açacaklarını düşünüyorum ama çok da imkan açmasınlar sonradan o da başa bela oluyor...

BOZUK BÜTÇENİN SONU...

■ Zamanında açtılar zaten 450 milyar dolar borçla kaldık ortada...

Evet. Ama şu ortamda ilk anda bir enflasyon riskinin olduğu ben de fazla ihtimal vermiyorum; ama sadece ilk anda... Çünkü ciddi bir talep çöküşü var. Fakat kimse 1920'ler Almanya'sını unutmasın. Çok şiddetli bir enflasyon, talep çöküşü sırasında oldu. Aynı yıllarda Türkiye'de, köyler yokluk içinde, 1929 krizi başlamış, zaten 1926'da ancak gümrük bağımsızlığını elde etmişsin filan... Daha kolaydı; aç bütçeyi, bas basabildiğin kadar parayı! Türkiye öyle mi yaptı? Hayır. Dünyanın en kötü zamanında doğru dürüst bir bütçe ve istikrarlı bir para politikasıyla hareket etti. Çünkü Kemalist rejimin kadroları Osmanlıdaki ısrak ve borçlanma ile bozuk bütçe politikalarının ülkeyi nerelere sürüklediğini yaşayarak görmüş insanlardı.

Ulusal mutabakat şart

■ **1930'larla koşullar benzer. Daha büyük bir ekonomiyiz. Sorunlarımız da öyle ama... Hani şirketleri ayakta tutmak için doğrudan bir kaynak aktarımı mı gerekir?**

Onu önerenler oldu. Korona tahvil, işte bir zamanın savas tahvilleri gibi... Doğrusu herhangi bir tahvil cinsiyile bu meselenin çözüleceğini düşünmüyorum ama şu yapılsa iyi olur bu ülkede, ulusal mutabakat içine girilmeli. Bu zamanda da birlik içine giremiyorsak; ne zaman gireceğiz? Yapılması gereken; bağış kampanyası doğru bir şey ama herkes bağış toplasın, yani her önüne gelen de değil de belediyeler, siyasi partiler toplasın. Hani ben ona güvenmem de diğerine güvenirim...

Seferberlik ruhu olmalı

■ **Orada da şirketler yaptı yardımı ve vergilerden düşecekler... Gerçek anlamda zenginlerin servetlerinden verdiği bir bağış yok ortada...**

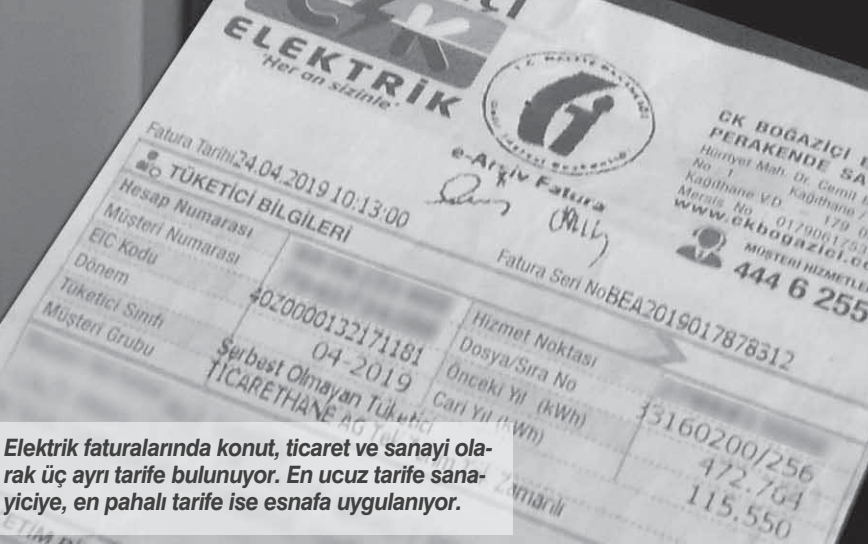
Gerçekten de, tahvillerin adı ne konur bilmem ama şirketlere satılabilir. Bir kısmı zorunlu bile satılabilir. Bazılarının ellerinde bir ton para var. Nereye koyacakları belli değil. Ama karşılığı da evvelki fonlar gibi olmasın. Fon diyorsunuz, alakasız harcamalar için bütçeye katılıyor bu! Birçok yöntem düşünülebilir ama her şeyden evvel bir seferberlik ruhunun olması lazım. Ekonomi sadece maddi, herkesin çıkarını düşündüğü bir şey değil. Onun içinde toplumsal psikoloji de var, siyaset de var.

'Ben yaptım oldu' çok riskli

■ Asgari müşterekte buluşmak gerekiyor.

Evet. Bir de kadrolarda kalite sorunu ciddi bir hal aldı. Hani "tek adam" deniyor ya. Erdoğan da bazı konularda yetenekli biridir. Belli şeyleri bıraksanız iyi de yönetir ama her şeyi üstüne bağlarsanız sonunda hiçbir yeri aslında kendi yönetmiyor. Sonunda sorumluluk sahibi olmayanlar, "Sayın Cumhurbaşkanım" diye konuşmaya başlıyor. Aslında o saygıdan da değil; burada işler kötüye giderse "ben yapmadım, 'sayın cumhurbaşkanım' yaptı" mesajı... Özetle bu sistem boyunca sorun üretiyor artık. Sadece ekonomik sorun da değil fakat ekonomik sorunlar artık tüm dünyada çok tehlikeli bir hal aldı. Ben yaptım oldu anlayışı özellikle şu günlerde çok riskli.

Temel ihtiyaçlarda vergiler sıfırlansın

Elektrik faturalarında konut, ticaret ve sanayi olarak üç ayrı tarife bulunuyor. En ucuz tarife sanayiciye, en pahalı tarife ise esnafa uygulanıyor.

Salgın döneminde fatura bedelleri içinden çıkılmaz hal aldı. Faturalar tüketicilerin şikayet ettiği ikinci konu oldu. Enerjide özelleştirmenin ağır faturası yurttaşlara yazılıyor. Temel ihtiyaçlarda vergilerin sıfırlandırılması talep ediliyor

SILA KEMAHTLI

baş edemiyor. Faturalarda ve gıdada vergilerin sıfırlanması talep ediliyor. Faturaların yüksek gelmesi, son bir ayda tüketicilerin en çok şikayet ettiği ikinci konu oldu.

1980'lerden bu yana izlenen özelleştirme politikaları sonucu özelleştirilen elektrik, doğalgaz dağıtım şirketlerinin insafına bırakılan vatandaşlar, şu an hizmetler kesilmese de ödenmeyen faturalarını, üç ay sonra nasıl ödeyeceklerini düşünüyor.

Öte yandan okunmayan sayaçlardan, 'sayaç

okuma' bedeli alınıyor. Kovid-19 önlemleri kapsamında sayaç okumaya gönderilmeyen personel, fatura götürmek için konut ve işyerlerinin kapısını çalıyor.

GÖSTERMEDEN ALIYORLAR

Elektrikten yüzde 18, doğalgazdan yüzde 18, gıdadan ve sudan yüzde 8 Katma Değer Vergisi (KDV) alınıyor. Bunun yanında faturalarda da, ÖTV, enerji fonu, TRT payı, atık su bedeli, Çevre Temizlik Vergisi de bulunuyor. Bu bedeller 'dağıtım bedeli' adıyla faturalara yansıyor. Şimdi tüketim bedellerinin içine yediriliyor.

'ALIM GÜCÜ DÜŞTÜ VERGİLER AYNI'

Tüketici Hakları Derneği Başkanı Turhan Çakar, "İşsizlik 10 milyonu aştı" dedi ve şöyle

sürdürdü: "Zaten insanlar sıkıntı içinde. Temel hizmetlere erişmekte sorun yaşıyorlar. Alım gücü azaldı ama vergiler aynı. Kapanan şirketler, esnaf, firmalar... Milyonlarca kayıt dışı çalışan işsiz... Bunların çocukları da var... Artık durum dört ay önceki gibi değil. Bu insanlar para almıyor ama vergi veriyor."

'ÖZELLEŞTİRMENİN CEZASINI HALK ÇEKİYOR'

Çakar, Kamu İktisadi Teşebbüslerinin (KIT) özelleştirilmesinin cezasını halkın çektiğini vurguladı: "Özelleştirmeler ülkeyi bitirdi. KIT'ler kamu yararı anlayışıyla çalışıyordu. 300 kadar KIT yerli ve yabancılara peşkes çekildi, özelleştirildi. Sonra işsizlik de arttı, yoksulluk da... Şimdi özelleşen firmalar istediği gibi zam yapıyor. Toplum bunun cezasını çekiyor. Bu özelleştirmeler Batı'nın dayatmasıydı, 80'ler-

Faturaların yüzde 33'ü haksız

ÇAKAR, iletişim, dağıtım, perakende satış, sayaç okuma ve kayıp kaçak bedellerinin faturaların yüzde 33'ünü oluşturduğunu, bu konuyu yargıya taşıdıklarını söyledi. Danıştay'a açtıkları davayı kazandıklarını hatırlatan Çakar, kesintilerin başka ad altında sürdürüldüğünü vurguladı: "Danıştay bunun hukuk ve adalet ilkelerine aykırı olduğunu bildirdi. O dönem çıkarılan kanunla bunlar tek kaleme toplanarak, 'dağıtım bedeli' oldu."

'Ticari sır' açıklaması

ÜLKEMİZDE elektrik, doğalgaz fiyatlarının dünya piyasasına göre daha fazla olduğunu söyleyen Koçal, "Bu fiyatların aşağı çekilmesinde, vergilerin düşürülmesinde katı tutum izlenmektedir" ifadelerini kullandı. Koçal, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez'in "Doğalgaz neden çok pahalı alınıyor" sorusuna "Ticari sır" açıklaması yapmasını eleştirdi. Koçal şu görüşleri dile getirdi: "Bizim halk olarak tükettiğimiz ener-

jinin, doğalgazın neden pahalıya alındığını bilme hakkımız yok mu, bu nasıl bir ticari sırdir ki şirketler her şeyi biliyor halkın hiçbir şeyi bilmemesi gerekiyor. Bu tutumdan vazgeçilmesi, kamuoyuna duyurucu açıklamalar yapılması, fiyatların küresel fiyatlar seviyesine çekilmesi gerekir. Faturalarda vergiler sıfırlanmalı, ek kalemlerden vazgeçilmeli, kalan tutarlar da devlet ve dağıtım şirketleri ile operatörler ödemelidir."

Üç ay sonra vatandaşla ikramiye mi çıkacak!

KIYASLAMA yoluyla gönderilen faturalar karşısında vatandaşların şaşkın olduğunu söyleyen Tüketici Dernekleri Federasyonu Başkanı Aziz Koçal, salgın süresince elektrik ve doğalgazda kesintisi olmayacağını açıkladığını ifade etti. Koçal, salgınla mücadele sürecinde alınan önlemlerin sonunda biriken faturaların nasıl ödeneceğini sorarak şöyle dedi:

"Biriken bu faturalara bir de gecikme zammı uygulanacak. Uygulanmayacağı yönünde herhangi bir açıklama yapılmadı. Ekonomik olarak çıkmaza düşen, sürekli yoksullaşan tüketiciye üç ay sonra ikramiye mi çıkacak?"

'ŞİKAYETTE İKİNCİ SIRA KABARIK FATURALARDA'

Koçal son bir ay içinde federasyon bileşeni 103 şubeye gelen şikayetleri değerlendirdiklerini kaydederek şu bilgileri verdi:

"Şikayet konularında ikinci sırayı faturaların yüksekliği alıyor. Oturulmayan evlere, kapalı olan işyerlerine kıyaslama yolu ile faturalar kesildiği de şikayetler arasındadır. Bu durumda olan tüketiciler, faturalarının yüksek geldiğinden emin olan vatandaşlarımız, mutlaka ilgili dağıtım şirketlerine yazılı başvuruda bulunsunlar, faturaların düzeltilmesini talep etsinler. İşyeri dışında olan faturalar ile ilgili kurumdandan duyurucu cevap gelmemesi durumunda, Tüketici Hakem Heyetlerini arayabilirler."

TEMEL HAKLAR

Faturaların devlet, dağıtım şirketleri ve operatörler tarafından ödenmesini talep eden Koçal şunları söyledi: "Gelişen ve değişen dünya şartlarında ısınma, aydınlanma, içecek su bulma, haberleşme gibi bütün ihtiyaçlar tüketicinin en temel haklarıdır. Dolayısıyla bu hizmetlerin kamu hizmeti olarak verilmesi gerekir. Ülkemizde özelleştirme nedeniyle temel hizmetler özel şirketler tarafından verilmeye başlandı. Ödenemeyen ve yüksek gelen faturaların nedeni bu özelleştirme."

'Çiftçi destekleri ödensin faturalar ertelensin'

AYDINLIK / ANKARA

CHP Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, ekim sürecinin devam ettiği Anadolu'da çiftçilerin tohum ve gübre almakta zorlandığını belirterek, "Çiftçi destekleri hemen ödensin" dedi. Salgından etkilenen kesimlerin başında gelen çiftçilerin sorunlarını gündeme getiren Gürer, tarım kesiminin ek desteklere ihtiyacı olduğunu dikkat çekti.

Türkiye'nin pek çok bölgesinde başlayan ekim sezonunun devam ettiğini belirten Gürer, zaten zor durumda olan çiftçilerin tohum, gübre ve ilaç almakta zorlandığını anlattı: "Çiftçilerimiz Anadolu'nun neredeyse her bölgesinden bize ulaşarak, tohum, ilaç ve gübre almakta zorlandıklarını belirtiyorlar. Bazı çiftçiler yüksek faiz oranlarıyla gübre ve tohum almak zorunda kaldıklarını söylüyorlar. Yağlı tohumlar pamuk, soya ve ayçiçeği için 2019 yılı desteklerini daha alamadıklarını ifade ediyorlar. Çiftçilerimiz 2020 yılı için tarım kredi kooperatiflerinden ve Ziraat Bankası'ndan çektikleri kredilere ilave kredi desteği bekliyor. Şayet bu talep yerine getirilirse, çiftçilerimiz tefeci-

ye mahkum kalmaz."

'BESİCİLERİN DERDİ YEM'

Hayvancılık yapanların da artan yem fiyatları nedeniyle mağdur olduğunu belirten Gürer özette şunları söyledi:

"Hayvan küpeleme işini yapan Tarım Müdürlüğü elemanları bir küpeyi 15 TL'ye takıyorlar. Bu işi özel yapanlar bu kadar almıyordu. Kamu bu kadar yüksek fiyat almasın. En azından bu gibi ücretler bu dönem besicilerden alınmasın."

"Tarımsal sulamadan kaynaklanan elektrik enerjisi borçlarının hasat zamanında faturalandırılması, besi ve süt üre-

timinde kullanılan yem fiyatlarındaki artışın kontrol altına alınması, çiftçilerimizin bize ulaştırdığı taleplerin başında geliyor. Süt desteklerinin artırılmasını da bekliyoruz.

"Çiftçi Kayıt Sistemine (ÇKS) kayıtlı araziler için dekar başına, Hayvan Kayıt Sistemine Kayıtlı yetiştiriciler için de küpe başına ilave doğrudan gelir desteği sağlanmalıdır.

"Gübre firmaları, yaşanan nakliye sorunu nedeniyle, üretim tesisleri ve limanlardan gübre temini konusunda yaşadıkları sorun mutlaka çözüme kavuşturulmalıdır."

AYDINLIK / ANKARA

KORONAVİRÜS salgını kapsamında sanayiciye sağlanan ekonomik desteklerin yetersiz olduğu belirtilerek, sanayiciden Yenilebilir Enerji Kaynakları Destekleme Mekanizması (YEKTEM) ücretlerinin alınmaması istendi.

CHP Gaziantep Milletvekili İrfan Kaplan, koronavirüs önlemleri nedeniyle sanayicilerin de zor günler yaşadığını belirtti. Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank'a çağrıda bulunan Kaplan şunları söyledi:

"Koronavirüs salgın şartlarında dahi üretimini sürdüren, iç piyasa taleplerini karşılamak için canla başla çalışan ve küresel durgunlukta ihracat için çabalayan sanayicilerimize daha fazla destek

olunması gerekmektedir. Ancak destekler yetersiz ve sanayicilerimiz zor durumdadır. Sanayi Odalarının bu konuda yaptıkları çağrılar dikkate alınmalıdır.

"Sayın Bakan, bu süreçte elini taşın altına koymalıdır. Üretimin durmaması için, sanayicilerimizin daha fazla ekonomik anlamda sıkıntıya düşmemesi için yeni düzenlemeler yaparak etkili bir şekilde süreci yönetmesi gerekmektedir. Sanayi durursa işsizlik artar, yüz binlerce işimiz ekmeğinden olur. 8 milyon işsiz olduğu ülkemizde, daha fazla vatandaşımızın işsizliğe mahkum bırakılmaması için sanayimizin ayakta durması şarttır.

"İçinde bulunduğumuz zorlu koşullarda, üretimin bel kemiği sanayi ve sanayicilerimizin özellikle bankalara olan kredi borçlarının yapılandırılması gerekmektedir. Sanayicilerimizin daha önce yapılandırılmış kredilerinin faiz oranlarının, güncel faiz oranlarına göre yeniden

yapılandırılması için hem devlet hem tüm özel bankalarla görüşülerek revize edilmesi konusunda adımlar atılmalıdır.

"Gümrüklerini kapatan ülkelere ihracat yapan firmaların mağduriyetlerinin giderilmesi için Kredi Garanti Fonu (KGF) ve Eximbank limitlerinin artırılması için gerekli çalışmalar yapılmalıdır. Gerek devlet gerekse özel bankaların sanayicilerimizin borçlarının ertelenmesi, yapılandırılması ve fon kullanılması ile ilgili gerekli düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Özellikle YEKDEM konusunda Sayın Bakan'ın hassasiyetle bir çözüm üretmesi gerekmektedir. Sanayicilerimizin belini büken, oldukça yüksek maliyetli YEKDEM'in en az altı ay süreyle alınmaması için Sayın Bakan'a çağrıda bulunuyorum. Bu süreci daha iyi atlatılabilmemiz için sanayicilerimizin sorunlarını biran önce çözüme kavuşturmamız şart."

Yoğun bakımdaki başarının sırrı:

FEDAKARLIK

Hastanelerde yoğun bakım ünitesi sayısı arttı. Diğer servislerden hemşireler yoğun bakımda hizmet vermeye başladı. Deneyimli hemşire oranı yüzde 25'e düştü. Deneyimli hemşireler, zamanı unuttu. Yoğun bakım hemşireleri meslektaşlarına rehberlik için çalışma saatlerinin ötesine geçti

KOVİD-19 salgınında pandemi hastaneleri, mevcut yoğun bakım ünitelerine yenilerini ekledi. Mevcut sağlık personeli yetersiz kalınca diğer servislerden yoğun bakım ünitelerine takviye yapıldı. Türk Yoğun Bakım Hemşireleri Derneği'nin raporuna göre, yoğun bakımlardaki deneyimli yoğun bakım hemşiresi oranı yüzde 25'e düştü. Derneğin başkanı Ebru Kıraner, deneyimli hemşirelerin rehberlik etmek için mesai saatlerini uzattıklarını belirterek, "Türkiye'nin yoğun bakımdaki başarısında sağlık personelinin üstün gayretinin payı var. Deneyimli hemşireler, hastalarını yalnız bırakmamak için mesai saatinin dışında da saatlerce çalışıyor" dedi.

HEMŞİRELERİN YARISININ YOĞUN BAKIM EĞİTİMİ YOK

Yoğun bakım, hastanelerin en hassas alanı. Yoğun bakım hemşireleri, temel hemşirelik eğitiminin yanı sıra bir de yoğun bakım hemşireliği için eğitim alıyorlar. Bu eğitimi almak da yetmiyor. Yoğun bakım hemşireliği deneyim gerektiriyor. Pek çok

ülke yoğun bakım hemşiresi sıfatını beş yıllık deneyimin ardından veriyor. Yoğun Bakım Hemşireleri Derneği'nin raporunda salgın döneminde deneyimli yoğun bakım hemşirelerinin üniteye oranının yüzde 25'e düştüğü belirtildi. Dernek Başkanı Ebru Kıraner, yoğun bakım hemşirelerinin çok özel bir eğitimden geçtiğini anlattı:

"Lisans mezunları yoğun bakımlarda çalışmak için Sağlık Bakanlığı'nın sertifika programına katılıyor. Yoğun bakımlarda çalışan hemşirelerin yaklaşık yarısının sertifikası yok. Dünyada bu eğitimle ilgili öneri bin 200 saatin altına düşmemesi. Türkiye'deki koşullarda bu eğitim 240 saat. Eğitime katılanlar bir sınava giriyorlar ve kazanmaları halinde sertifika hakkı elde ediyorlar. Sağlık Bakanlığı 2019 bitmeden bütün hemşirelerin bu sertifikaya sahip olmasını hedefledi ancak bu hedef gerçekleştirmedi. Hemşireler bu programda, yoğun bakımda kullanılan solunum cihazı, karaciğer destek, böbrek destek cihazlarıyla ilgili ve normal hastane servislerinde olmayan yüksek riskli ilaçların kullanımıyla ilgili eğitim alırlar. Kendini hiç ifade edemeyen, bütün ihtiyaçlarının hemşireler tarafından karşılandığı hastalardan söz ediyoruz. Sonuç olarak temel hemşirelik eğitiminin üstüne kritik

hastaya nasıl bakılır eğitimi de yoğun bakım için gerekiyor."

YEMEK, TUVALET İÇİN ZAMAN YOK

Salgın döneminde hemşireler, eğitim almaksızın yoğun bakım ünitelerinde görevlendirildi. Ebru Kıraner, bu hemşirelerin desteğe ihtiyacı olduğunu söyledi. "Yeterkin hemşireler, diğer servislerden yoğun bakıma gelen meslektaşları için de çaba harcamak zorunda. 8 hasta- lı bir üniteye bir tek deneyimli hemşire var. Bu hemşire, yemek, tuvalet gibi insani ihtiyaçlarını karşılayamayacak durumda. Çünkü, yoğun bakım şartlarında her an ani ve acil bir durum gelişebilir. Deneyimsiz hemşire, cihazdan alarm sesi geldiğinde doğru olanı yaptığını sanarak aslında hata yapabilir."

'TEMELİMİZ SAĞLAM'

Deneyimli yoğun bakım hemşireleri çözüm için fedakarlığa hazır. Derneğin raporunda "Başka kliniklerden görevlendirilen hemşirelerin en az 40 saatlik süre ile yoğun bakım ünitelerine oryantasyonları sağlandıktan sonra, 'ünitede yeterli sayıda deneyimli/rehber hemşire varsa' deneyimli/rehber yoğun bakım hemşirelerine esnek mesai uygulamasının yapılmasını öneriyoruz" ifadesi yer aldı. Ebru Kıraner, yoğun bakım

hemşireliğinin temelinde fedakarlık kültürünün olduğuna dikkat çekti. "Yıllardır böyle ciddi sorunlarla bu mesleği sürdürüyoruz. İhtiyacı olan insanların iyileştğini görmekten başka maddi ve manevi hiçbir getirisi yok. 15-20 yıldır bu yalnızca bu motivasyonla çalışan hemşireler var. O temel çok sağlam. Esnek çalışma sadece hemşireler için değil hasta güvenliği açısından da riskleri daha azı indirebilir. Ama bu kadar sınırlı sayıda deneyimli hemşire ile bunun çok da mümkün olamayacağını biliyoruz. Dünya Yoğun Bakım Hemşireleri Federasyonu'nun hazırladığı rehberde onların da aynı sorumluları yaşadığını gördük."

'SAAT KAVRAMI YOK'

Kıraner'e "Yoğun bakımlarda bunca sorun Türkiye'nin başarısının nereden kaynaklanıyor?" diye sorduk. "Bu sonuç deneyimli yoğun bakım hemşirelerinin üstün gayretle alınıyor. Haftada 40 saat çalışması gereken deneyimli hemşireler 48 saat, 56 saat çalıştılar. Yoğun bakım bir ekip işi. Bugüne kadar da bütün yokluklara, sıkıntılara rağmen dünyadaki pek çok ülkeden iyi iş çıkarıyorduk. İnsanlar aynı kültüre sahip oluyorlar. Başka kliniklerden gelen hemşirelere de rehberlik için büyük gayret gösterdiler. Saat kavramı yok oldu."

Sokağa çıkma yasağında servis yok

SOKAĞA çıkma yasaklarında, salgında fedakarca hizmet veren sağlık personeli görev yerine ulaşmakta sorun yaşıyor. Servis hizmeti sağlayan firmalarla yapılan sözleşmelerde resmi tatillerde servis hizmeti verilmesine dair bir madde yok. Sokağa çıkma yasağı olduğunda servisler hizmet vermiyor. Aracı olmayan sağlık personeli karanlıkta تنها yollarda uzun mesafeler yürüyerek işine yetişmeye çalışıyor. İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesi'nde çalışan yoğun bakım hemşiresi Ebru Kıraner, "7.30'daki işime yetişmek amacıyla 5.30'da evden çıktım. Metrobüse kadar oldukça uzun bir mesafeyi yürümek zorunda kaldım" dedi.

Sağlığına kavuştu hastalarına döndü

YENİ tip koronavirüs (Kovid-19) tedavisi gören ve sağlığına kavuşan Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi (YYÜ) Dursun Odabaş Tıp Merkezi Göğüs Cerrahisi Ana Bilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Ufuk Çobanoğlu görevine döndü.

Üniversiteden yapılan açıklamaya göre, yaklaşık 1 ay önce Kovid-19 teşhisi konan Prof. Dr. Çobanoğlu'nun görev yaptığı hastanedeki tedavisi tamamlandı. Taburcu olmasının ardından görevine başlayan Çobanoğlu, hastalığı süresince kendisine destek olan Van Valisi Mehmet Emin Bilmaz ve Van YYÜ Rektörü Prof. Dr. Hamdullah Şevli'ye teşekkür etti. Sağlığına kavuşmasının meslektaşlarına da güç vereceğini belirten Ufuk Çobanoğlu, "Bu süreçte hem halkımıza, hem sağlık çalışanlarımıza moral ve güç vereceği düşüncesi, bu hastalığa yenik düşmemem gerektiği inancı, iyileşmeye büyük katkıda bulundu" dedi.

Koronayı yenen vali göreve başladı

KOVİD-19 tedavisinin ardından sağlığına kavuşan Kırklareli Valisi Osman Bilgin görevine başladı.

31 Mart'ta Kovid-19'a yakalanan Bilgin gördüğü tedavinin ardından 17 Nisan'da hastalığı yenmeyi başardı. Bilgin'in 8 yaşındaki kızı ve eşi de hastalığı yendi.

İl Sağlık Müdürünün Kovid-19 testi pozitif çıkınca, filyasyon kuralı gereği kendisine de yapılan testin ilk önce negatif çıktığını belirten Osman Bilgin, "Daha sonra özel kalem müdürüm pozitif çıkınca tekrar test yapıldı ama bende hiç belirti yoktu, çok da rahattım. Akciğer tomografim de çekildi, ilk başlarda hiçbir sorunum yoktu. İlk 4-5 günü de sıkıntısız atlattım. 31 Mart'ta test pozitif çıktı" dedi.

Hastalığa yakalandıktan beş gün sonra hastalığın kendisini gösterdiğini dile getiren Bilgin sözlerine şöyle devam etti: "Bu virüs genç, yaşlı, orta yaşlı kavramlarını ayırmıyor. Televizyonlarda izliyoruz, kimin ne olacağı belli değil. Gençler kendilerine güvenerek, yaşlılar 'biz zaten yaşlıyız' diyerek lütfen hareket etmesinler. Toplumun sesi olsunlar. Kendilerini düşünmüyorlarsa vicdanen başkalarına, kardeşlerine, babalarına, annelerine verecekleri zararı düşünsünler. Devletin imkanlarından yararlanılan biriyim. Devletim sonsuz minnet duyuyorum. Bu hastalıkla gördüm ki daha önce çalıştığımızın en az 10 katı daha fazla çalışmamız gerekiyor. Lütfen işi olmayan sokağa çıkmasın."

Dünya Bankası'ndan 100 milyon dolar kredi

DÜNYA Bankası, Türkiye'nin yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgınının sağlıkla ilgili etkilerine karşı aldığı önlemleri desteklemek amacıyla "Acil Covid-19 Sağlık Projesi" altında 100 milyon dolar kredi verilmesini onayladı. Dünya Bankasından yapılan açıklamada, projenin, bankanın 2 Nisan'da açıkladığı 14 milyar dolarlık küresel "Hızlandırılmış Fonu"nun bir parçası olduğu belirtildi.

Sağlık Bakanlığı tarafından uygulanacak projenin, Kovid-19 salgınının yayılma hızını kesmek, sağlık sisteminin vakaları tespit ve tedavi etme kapasitesini güçlendirmek için hükümeti desteklemeye yönelik iki bileşenden oluştuğu aktarılan açıklamada, birinci bileşenin 98 milyon dolarlık "Acil Kovid-19 Müdahalesi" adı altında verileceği bildirildi.

Açıklamada, Kovid-19'un teşhis ve tanı ve tedavisinde kullanılacak cihazların temini, halk sağlığı ile ilgili farkındalığın güçlendirilmesi, pandemi takip ve müdahale planlarının geliştirilmesinin hedeflendiği belirtildi. Projenin bir yatırım projesi finansmanı (IPF) yoluyla finanse edildiği vurgulanarak, kredinin 5 yılının geri ödemesiz olmak üzere 10 yıl 6 aylık bir vadeye sahip olduğu aktarıldı.

Eğitim rehberini 40 bin kişi okudu

Türk Yoğun Bakım Hemşireleri Derneği, sorunu saptadı. Temel Düzey Yoğun Bakım Hemşireliği Eğitim Programı'nı hazırladı. Oluşturulan rehber kitapçık derneğin internet sitesinde yayımlandı. 40 bin kişi tarafından indirilen kitapçık, Sağlık Bakanlığı'ndan da ilgi gördü. İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü yetkilileri demek yönetimine programın hastanelerde kullanılacağını ifade etti.

Kağıt üstünde atama yapıldı

Sağlık Bakanlığı'nın yeni atadığı 11 bin hemşire yaraya merhem olmadı. Kaç kadronun yerleştiği bilinmiyor. Ancak sahadan gelen bilgiler atama yapıldığı halde işbaşı yapılmadığını gösteriyor. Ebru Kıraner, "Özel hastanelerde çalışmakta olan hemşireler, Sağlık Bakanlığı'na bağlı kamu hastanelerine geçmek için kadroya başvurdu. Bakanlık istifaları durdurdu. Kazanmalarına rağmen görev ve başlayamıyorlar. Kadro dolu görünüyor ama aslında boş, işbaşı yapamıyor" dedi.

Üniversite hastanelerinde de benzeri sorun yaşanıyor. "Üniversite hastanelerinde çalışanlarla Sağlık Bakanlığı'na bağlı hastanelerde çalışanların ücretleri arasında ciddi farklar var. Sağlık Bakanlığı her iki alan için de aynı anda kadro alımı yaparsa sağlık personelinin tercihi devlet hastaneleri oluyor. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi alım için 70 puan açıkladı. Başvuru yeter- siz olunca 60 puana düştü. Buna rağmen 50 kişilik kadroya 8 kişi başvurdu. Başka üniversite hastanelerinden de benzeri haberler geliyor."

Doktor Genç'e saldıran gözaltında

TRABZON'da, Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ) Tıp Fakültesi Farabi Hastanesi'nde doktor Esra Ersöz Genç (35), akciğer kanseri nedeniyle hayatını kaybeden hastanın yakınlarının saldırısına uğradı. Saldırganlardan birinin oksijen tüpüyle kovaladığı Genç, yaralandı. Yaşadıklarını sosyal medya hesabından paylaşan Genç, "O tüpü bize takacakmış, öyle diyordu. Benim yaşadığım şok, ifade vermem şahsın gözaltı süresinden uzun tuttu. Şimdi bu adam dışarda" dedi. Öte yandan Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan soruşturmanın ardından saldırgan gözaltına alındı.

Olay, önceki sabah Kalkınma Mahallesi'ndeki KTÜ Tıp Fakültesi Farabi Hastanesi'nde yaşandı. Akciğer kanseri nedeniyle tedaviye alınan ve solunum güçlüğü çeken 65 yaşındaki TD, doktorların tüm müdahalelerine rağmen hayatını kaybetti. Ölüm haberini alan yakınları ise acil servisten girerek, görevliler ile tartışmaya başladı. Tartışmanın büyümesi üzerine de hasta yakınlarından bazıları servisteki camları kırıp, oksijen tüpüyle serviste görevli doktor Esra Ersöz Genç'e

saldırdı. Özel güvenlik görevlileri ile polis ekiplerince hasta yakınları dışarı çıkarıldı. 1 şüpheli gözaltına alındı. Şüpheli, ifadesinin ardından serbest kaldı.

'OKSİJEN TÜPÜNÜ ALIP BİZİ KOVALAMAYA BAŞLADI'

Yaşadığı olayı sosyal medya hesabından paylaşan Dr. Esra Ersöz Genç, hasta yakınlarından birinin oksijen tüpüyle kendisini kovaladığını anlattı. Genç paylaşımında şu ifadeleri yer verdi:

"Hastanın kalbi son bir defa daha durdu. Tüm müdahalelere rağmen kurtarılmadı. Hasta yakınları önce zorla kapalı servise girmeye çalıştı, kapılar, camlar kırıldı. Güvenlik ile beraber ben kapının dışında hırpalandık (elimdeki kesikler bu arada oldu sanırım). Sonra servisin iç kapısını da zorla açarak, 5 kişi içeri daldılar. Bizim tulumlarla maskelerle girdiğimiz servise, ellerini kollarını sallayarak girip, sağa sola tekme atarak vefat eden hastanın başına geçtiler. İçlerinden biri eline oksijen tüpünü alıp bizi kovalamaya başladı. O tüpü bize takacakmış, polis geldiğinde öyle

diyordu. Beni servisten nasıl çıkardılar bilmiyorum."

GÖZALTI KARARI VERİLDİ

Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından olayla ilgili söz konusu kişi hakkında, "Kasten yaralama, tehdit, hakaret ve mala zarar verme" suçlarından soruşturma başlatıldı. Doktora saldıran ve ifadesinden sonra serbest bırakılan şahıs ve yanındaki bir kişi hakkında, görüntüler incelendikten sonra hakkında tekrar gözaltı kararı verildi.

Gözaltı kararı verilmeden önce doktor Genç, saldırıyı gerçekleştiren şüpheli hasta ya-

AYDINLIK / ANKARA

YENİ tip Koronavirüs (Kovid-19) salgınına karşı önlemler çerçevesinde 22 Nisan günü saat 24.00'te başlayan sokağa çıkma kısıtlaması önceki gece saat 24.00'da sona erdi. Buna karşılık aynı illerde şehir giriş/çıkış sınırlaması ve ülke genelinde 65 yaş ve üstü ile kronik rahatsızlığı bulunan vatandaşlar ve 20 yaş altındaki çocuklarla gençlerin sokağa çıkmalarına ilişkin kısıtlamalar (istisnalar hariç) ise aynı şekilde devam ediyor. Dört günü kapsayan süreçte, 31 ilde toplam 63 milyon 640 bin kişi evlerinde kalarak sokağa çıkma kısıtlamasına yüksek bir oranda uyum sağladı. Karara uymayan 35 bin 422 kişiye, Umumi Hıfzıssıhha Kanunu ve TCK'nın ilgili maddeleri kapsamında adli ya da idari işlem uygulandı.

177 YERLEŞİM YERİNDE KARANTİNA KALDIRILDI

Ayrıca tüm ülke genelinde gerektiğinde, il ve ilçelerde mülki idare amirleri başkanlığında umumi hıfzıssıhha kurullarınca yerleşim yerlerine ilişkin karantina kararları alınıyor. 26 Nisan Pazar saat 20.00 itibarı ile 51 ildeki 2 ilçenin tamamında, 1 ilçe merkezinde, dört beldede, 76 mahallede, 71 köyde ve 8 mezrada olmak üzere toplam 162 yerleşim yerinde karantina önlemleri uygulanıyor. Karantina önlemi uygulanan yerleşim yerindeki toplam nüfus ise 222 bin 921. Öte yandan 44 ilde, 177 yerleşim yerinde ise karantina kararı kaldırıldı.

Kışkırtıcı paylaşım yapan 402 şüpheli yakalandı

AYDINLIK / ANKARA

SON 42 günde, yalana dayalı kışkırtıcı koronavirüs paylaşımı yapan 6 bin 362 sosyal medya hesabı incelendi, 855 şüpheli saptandı, 402 kişi yakalandı.

Türkiye'nin koronavirüs ile başarılı mücadelesi dünyada örnek gösterilirken, sosyal medya üzerinden bazı asılsız bilgiler çerçevesinde kışkırtıcı paylaşımlar da yapılıyor. Birçok kez yalandığı halde bu paylaşımları sürdürenler hakkında emniyet ekipleri titiz bir çalışma yürütüyor. Bu kapsamda son 42 günde özellikle Twitter'de, yalan habere dayalı kışkırtıcı paylaşım yapan 6 bin 362 sosyal medya hesabı incelendi. 855 şüpheli saptandı, bu kişilerden 402'si yakalandı. Diğer şüphellilerin yakalanmalarına yönelik çalışmalar ise devam ediyor. Şüphellilerden bazılarının Avrupa ve Amerika'dan paylaşım yaptıkları saptandı.

Plazma bağışında fırsatçılığa karşı ölçütler gelmeli

İMMÜN plazma bağışı ile Kovid-19 virüsüne karşı hastanın vücudunun güçlendirilmesi amaçlanıyor. Kocaeli Üniversitesi Hastanesi Başhekimisi Prof. Dr. Nuh Zafer Cantürk, hastalar için umut veren bu tedavide fırsatçılara meydan verilmemesi için organ bağışı benzeri prosedürlerin geliştirilmesi gerektiğini söyledi.

Kocaeli Üniversitesi Hastanesinde ve Kızılay'da yapılan "immün plazma" hazırlama sürecinin Sağlık Müdürlüğü koordinatörlüğünde gerçekleştirildiğini anlatan Cantürk, plazmada yer alan "immünglobulin" denilen antikorların, yoğun bakıma alınmış, solunum sıkıntısı çeken ve durumu kötüye giden hastaları tedavi edici özellik taşıdığını belirtti. Sosyal medyada gördükleri bazı şeylerin kendilerini üzdüğünü anlatan Cantürk, şunları söyledi:

"Plazma verme işinin bazı uyanık kişiler tarafından fırsata çevrilmeye çalışılıp maddi kazanç elde edilmeye çalışıldığını duyuyor ve üzülüyoruz. Bunları parayla satmaya çalışan kişiler var. Bunun için immün plazma donörü olmakla ilgili kriterlerin en kısa zamanda 'Organ Transplantasyon' kuralları gibi bir prosedüre bağlanması çok önemli. Bu şekilde hastalığı geçiren kişileri başkalarına yararlı olmak yerine kazanç elde etmeye yönlendirilene fırsat verilmemiş olur. Yeni plazma donörü olmak hukuki bir süreçle götürülmelidir. Bu sayede hastalara yarar sağlamak esas alınır ve fırsatçılar engellenmiş olur."

BİLİM KURULU ÜYESİ PROF. DR. ATEŞ KARA:

Normalleşmeyi konuşmak için erken

KOVID -19 vaka artışı hızı, yoğun bakımdaki hasta sayısının düşmesiyle birlikte televizyon kanalları normalleşme tartışmalarına başladı. Sağlık Bakanlığı Koronavirüs Bilim Kurulu üyesi Prof. Dr. Ateş Kara temkinli. "Normalleşmeyi konuşmak için üç dört gün daha, tabloyu görmemiz gerekiyor. Bilim Kurulu'nda henüz bu konu tartışılmadı" dedi.

İKİNCİ DALGAYA DIKKAT

İş hayatı, ulaşım, turizm, eğitim ve daha pek çok başlıkta "yeni normal" konuşuluyor. Prof. Dr. Ateş Kara, "Rakamlar aşağı

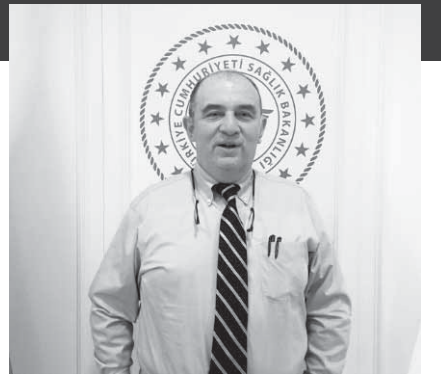
doğru inmeye başladı, bu bir başarı. Bizim durumu biraz daha durumu değerlendirmemiz gerekiyor. Önerilerde bulunabilmemiz için bu rakamlar üç dört gün daha böyle devam etmeli. Bazı ülkelerde ikinci dalga oluyor. İkinci dalgayı görmemek için dikkatli olmalıyız" dedi. Bilim Kurulu'nda da henüz bu konunun konuşulmadığını ifade eden Kara, yazın yaklaşmasıyla birlikte tatil planları yapanlar için de şunları söyledi: "Aşının en erken 2021'in başında elimizde olacağını düşünüyoruz. Virüsün nasıl davranacağını bilmiyoruz. SARS ve MERS gibi, etkinliği kendiliğinden yavaşlayabilir. Bilgilerimiz netleşene kadar, yaşamımız önceki dönemden farklı olacak. Toplu hareketlerimiz daha sınırlı olarak de-

vam edecek. Şimdilik gördüğümüz kadarıyla temmuz ağustos aylarında daha rahat olacağız. Tatil yapabilirsek de sosyal mesafe kurallarına uymak durumundayız."

'ACIL DURUMDA HASTANEYE GİTMekten ÇEKİNMEYİN'

Ateş Kara, Anadolu Ajansı'na yaptığı açıklamada da acil hastaların, hastanelere başvuru konusunda çekinmemesi gerektiğini söyledi. Kara, "Enfeksiyon kontrol önlemleri çerçevesinde onların hepsine sıkı uyuluyor. Bu bakımdan böyle bir riskin olmadığını söyleyebiliriz. Lütfen, hastanelere gelmesi gerekenler en ufak bir tedirginlik yaşamassınlar" diye konuştu.

Kara, hangi durumlarda hastaneye baş-

vurulması gerektiği konusunda ise ailelere şu bilgileri aktardı: "Bu dönemde, 'benim çocuğumun boyu uzamıyor' diye hastaneye gelmeyelim. 'Çocuğumun karın ağrısı oldu, çocuğum ateşi veya başka bir sıkıntısı var' şeklinde bir durumunuz varsa mutlaka hastaneye gidilmesi gerekir. Hastaneye mümkünse telefonla görüşerek gitmek daha uygun. Mümkün olduğunca en az sayıda refakatçi ile beraber maske takarak hastaneye gidilmeli."

UZAKTAN EĞİTİMDE odaklanma için yedi yol

Çocuklar ve gençler uzaktan eğitime alışmakta zorlanıyor. Prof. Dr. Ali Evren Tufan, yapılacak birkaç küçük düzenleme ve kurulacak iletişimle çocukların yeni duruma daha kolay uyum sağlayabileceklerini söyledi

AYDINLIK / ANKARA

DÜNYAYI etkisine alan koronavirüs nedeniyle en önemli değişikliklerden biri uzaktan eğitime geçilmesi, örgün eğitimin tüm seviyelerinde derslerin uzaktan ve çevrim içi ortam üzerinden verilmesi oldu. Ancak gerek küçük yaş grubunda gerekse ergenlik dönemindeki çocukları bu süreçte adapte etmek çok kolay olmayabiliyor. Evde birçok 'öğretmen' rolünde bulurken, çocuklarının derse odaklanmakta zorlandığından yakınıyor.

Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı Prof. Dr. Ali Evren Tufan, uzaktan ve çevrim içi verilen eğitimin de sınıf ortamındaki kadar dikkat ve konsantrasyon gerektirdiğini söyledi. Tufan uzaktan eğitimde çocukların motivasyonunu sağlamanın yedi yolunu şöyle anlattı:

ÇALIŞMA ORTAMINI DÜZENLEYİN

Her çocuğun ders çalışmak için belirli bir alanı ve masası olmalı. Çocuğunuzun çalışma ortamının yeterince aydınlatılmasına, çevrede görsel ve işitsel çeldiricilerin olmamasına özen gösterin. Görsel çeldiricilere duyarlı olan çocuklarda çev-

resel görüş alanının karton bölmelerle sınırlandırılması, bedensel çeldiricilere hassas çocuklarda ise oturma pozisyonunun yastık, minder ve benzeri desteklerle düzenlenmesinde fayda var.

EKRAN KARŞISINDA GEÇİRDİĞİ ZAMANI DÜZENLEYİN

Ders dışında ekran karşısında geçirdiği zamanı düzenleyin. Yemek masasında cep telefonlarını bulundurmamaya, oyun ve eğlence için belli bir süre belirlemeye, geceleri yatamadan en az yarım saat önce evdeki telefon, tablet ve akıllı telefonların kapatılmasına özen gösterin. Uzaktan eğitim sırasında ders kaynağı dışında çevrede telefon/tablet bulundurmayın. Çocuğunuzla, günlük planını ve yapması gerekenleri birlikte hazırlayın ve ancak bu görevlerini tamamladıktan sonra oyun ve eğlenceye zaman ayırabileceğinin altını çizin.

ÇOCUĞUNUZUN ÖĞRENME BİÇİMİNİ BELİRLEYİN

Her çocuk ders içeriğini kendine özgü biçimde öğrenir. Çocukların temel olarak görsel, işitsel ve dokunsal/kinestetik öğrenme biçimleri baskın olanlar şeklinde sınıflandırılabilir. Görsel öğrenme biçimi baskın olan çocuklar; çizerek ve yazarak daha iyi öğrenirler. Bu

çocuklarda not alırken farklı renklerde kalemler kullanmak, ders içeriğini animasyonlar ve filmlerle desteklemek dikkatlerini toplamalarını kolaylaştırabilir. İşitsel öğrenme biçimi baskın olan çocuklarda ders içeriğinin ses kaydının yapılması ve bu kayıtları birkaç defa dinlenmesi, çalışılan materyalin evdeki bir başkasına anlatılması faydalı olabilir. Dokunsal öğrenme biçimi baskın olan çocuklarda ise ders içeriğinin maketlerinin yapılması, evdeki eşya/oyuncaklarla canlandırılması veya taklitlerinin yapılması dikkatlerini toplamalarını sağlayabilir.

GÜNLÜK TUTMALARINI SAĞLAYIN

Uzun dönemde planlama yapmak, ders içeriğinin ve günlük yaşamın organize edilmesi, düşünce ve duyguların zaman içerisinde değişebileceğinin fark edilmesi gibi gelişim basamaklarının kazanımında düzenli olarak günlük tutmak oldukça faydalıdır. Çocuğunuzun mümkün olduğu kadar düzenli bir günlük tutması, bu günlüğe o gün için düşüncelerini, duygularını ve öğrendiklerini kısaca not alması fayda sağlayacaktır.

TATİL OLARAK ALGILAMAMASINI SAĞLAYIN

Uzaktan ve çevrimiçi eğitimde yaşanabilecek en önemli sorun, sürecin uzun bir tatil olarak algılanması. Bu sorunu önlemenin en kolay yolu ev içinde zaman ve mekânları sınırlandırmak olacaktır. Ev içerisinde çocuğunuzun ders çalıştığı, oyun oy-

nadığı ve spor yaptığı yerlerin mümkün olduğu kadar birbirinden ayrı olmasına ve ayrı kalmasına dikkat edin. Çocuğunuzun her etkinlik arasında en az 5-10 dakika kadar boş zamanı olmasını sağlayın. Bu molalar farklı etkinliklere uyum sağlamasını ve dikkatini odaklamasını kolaylaştırabilir.

EGZERSİZ VE SAĞLIKLI BESLENME

Evde zaman geçirmek özellikle hareket etme ihtiyacının daha belirgin olduğu çocuklar için zor bir süreç olduğundan, bu durum dikkatlerini toplamalarını engelleyebilir. Diğer yandan, çocuklar kendilerini oyuna veya bir etkinliğe kapıldıklarında öğrenlerini atlayabilir veya sağlıklı içerikli besinlere kapılabilir. Her iki durum da çocukların ders içeriğine odaklanmalarını engelleyecektir.

SÜREKLİ AKADEMİK BAŞARIYI VURGULAMAYIN

Anne babaların izolasyon süresinde akademik başarıya odaklanmaları ve sürekli ders çalışmaya vurgu yapmaları çocuklarda yılgınlık, umutsuzluk veya inatlaşma gibi tepkilere yol açabilir. Bunun yerine izolasyon sürecinin tüm aile için bedensel, ruhsal ve eğitsel gelişimi destekleyecek bir fırsat olduğunu vurgulamak faydalı olacaktır. İzolasyon süresince çocukların arkadaşları ile telefon ve görüntülü görüşmelerle iletişimlerini sürdürmelerine, gün içinde birkaç dakika da olsa aile üyelerinin hisleri ve yaşadıkları hakkında konuşmalarına fırsat verin.

'Ozon terapi' önerisi

SAĞLIK Bilimleri Üniversitesi (SBU) Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi GETAT Uygulama Merkezi Başkanı Dr. Öğretim Üyesi İlker Solmaz, ozon terapinin bağışıklık sistemini destekleyen tedavilerin yeni bir yönü olduğunu ve yeni tip koronavirüs (Kovid-19) ile mücadelede diğer tedavilerle birlikte kullanımının, olumlu yönde etkiyi artırma açısından yardımcı olabileceğini söyledi.

Solmaz, ozon tedavisinin enfeksiyonları, yaraları ve çoklu hastalıkları tedavi etmek ve özellikle bağışıklık sistemini kuvvetlendirmek için kullanıldığını belirtti: "Ozon tedavisi bir hastalığı veya yarayı tedavi etmek için ozon gazını vücudunuza verme sürecini ifade eder. Ozon, üç oksijen atomundan (O3) oluşan renksiz bir gazdır. Ozon, doku ve hücrelerin oksijenlenmesini artırır. Bağışıklık sistemini uyarak tedavi amaçlı kullanılabilir."

Enfekte hastaların farklı şekil-

de gelişim gösterdiğini ve ileri vakaların enfekte olduktan 10 gün sonra vefat edebildiğini dile getiren Solmaz, şunları kaydetti: "Çoğu hasta 5 gün kötüleşen öksürük, ateş gibi klinik semptomları yaşadktan sonra tıbbi yardım ister ve hastanede yatış süreleri yaklaşık üç hafta olup eşlik eden hastalığa göre yüzde 10-15 oranında yoğun bakıma girerler. Oradaki gidişat da yaş ve Dünya Sağlık Örgütü tarafından belirlenen diğer eşlik eden hastalıkları ile ilişkilidir. Kovid-19 salgınından sonra dünyada etkin olabilecek tüm tedaviler araştırılmış olup, İtalya Ozon Oksijen Derneği (SIOOT), İtalyan Sağlık Enstitüsüne (ISS) ozon tedavinin kovidli hastalarda kullanımını önermiştir. Dünya Ozon Federasyonu (WFOT), yapılmış çalışmalar ve makaleler ışığında Portekiz, İspanya, İtalya ve Çin'de Kovid-19'lular ozon tedavisi uygulanması konusunda bildiri yayınlamış ve çok merkezli bir çalışma başlatmış, tedavi proto-

kolünü Türkiye'ye de çalışmaya katılmı için yollamıştır."

'VİRÜSÜN ZARFLI YAPISI BOZULUYOR'

Türkiye'de Kovid-19'da henüz ozon tedavisi yapılmıyor. Solmaz, İtalya'da Lombardiya bölgesinde bazı hastanelerin ozon tedavisini kullanmaya başladığını ve yoğun bakıma yatan 36 hastadan 35'inin ilk 5 gün içinde taburcu edilebildiğini anlattı. Dr. Öğr. Üyesi İlker Solmaz, ozon tedavisinin yardımcı bir yöntem olduğunu belirtti ve şu bilgileri verdi:

"Kovid-19 zarflı bir virüs. Ozon tedavi ile virüsün zarf yapısı bozulmakta ve virüsün sebep olduğu hasarların kontrol altına alınmasını sağlamaktadır. Ozon tedavisi vücut üzerindeki çeşitli çalışılan bölgelerine etki ederek, vücut içerisindeki Kovid-19 virüsünün çoğalmasını engeller. Bu mekanizma ozon tedavinin en önemli etkisi olarak görülmektedir ki bu da Kovid-19'un var-

sayılan bağlanma bölgelerinin temasının önlenmesi ile sağlanmaktadır. Düşük dozlarda kullanılan ozon tedavisi, Kovid-19'luların etkilenmiş akciğerlerinde veya organlarında meydana gelen hasarın önlenmesini ve düzelmesini sağlar. Virüsün oluşturduğu akciğer hasarı pek çok

hastalıkta akciğer yetmezliğinin en önemli sebebidir. Özet olarak sistemik (kan yolu ile yapılan) ozon tedavisi tüm yukarıdaki pozitif etkilere sahip olup enfeksiyon kontrolü, bağışıklığı artırma, anti virüs etkinliği, akciğer hasarından koruma özelliği ile etki sağlamaktadır."

CHP'li Subaşı'dan kitapçık açıklaması

İBB Grup Başkanvekili Doğan Subaşı, İBB'nin 29 Ekim kitapçığında Aleviliğin ayrı bir din olarak gösterilmediğini savundu. İBB'nin çocuklar için hazırlayıp 29 Ekim 2019'da dağıttığı kitapçıkta Aleviliğin ayrı bir din olarak gösterilmesi sosyal medyada tepkilere neden oldu. Doğan Subaşı Ulusal Kanal'da Sinem Fıstıkoğlu ve Adnan Türkkan'ın sorularını yanıtladı.

Subaşı, kitapçıkta "Dağıtılan kitapçıkta Alevilik ayrı bir din olarak gösterilmiyor" dedi ve şöyle sürdürdü: "Bu iddiayı ilk ortaya atan kişi, gerici zihniyete sahip bir gazetecidir. O broşür yaklaşık 40-45 sayfadan oluşuyor ve 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı için çıkartılmıştır. O broşür özünde millet iradesini ve eşit yurttaşlığı, insan haklarını ve hürriyetlerini anlatıyor. Cumhuriyet Bayramımızda bunlardan daha güzel bir mesaj verilebilir mi? Bahsedilen karikatürlerde ise din ve inanç özgürlüğüne atıf vardır. Bizler çocuklarımızı hiçbir zaman kindarlığı öğretmedik. Bu kadar güzel bir mesajı çarpıtmayı haksızlık olarak görüyorum. Biz sevgiye çağırıyoruz bazıları nefrete çağırıyor."

Adnan Türkkan'ın, "Avrupa ve Amerika Türkiye'de Aleviliğin ayrı bir din olarak kabul edilmesi için kışkırtmalar yapıyor" hatırlatması üzerine Subaşı, şöyle konuştu: "İlk olarak konunun zamanı olmadığımı belirtiyim. Ancak Aleviler üzerine siyasal maksatlı çaba varsa biz onun karşısında oluruz. Bana göre bu tartışmalar teolojinin alanına giriyor. 2004'ten sonra Aleviliği ayrı bir din olarak değerlendirenler olabilir. Ben bu tartışmaları çok izlemedim açıkçası. Ancak biz Türkiye'de demokratik bir tartışma ortamı olmasını istiyoruz. O nedenle Çanakkale'de Adalet Kurultayı düzenledik."

Subaşı, yine İBB'nin kitapçığında geçen "Sandık demokrasi için şarttır ancak yeterli değildir" ifadesini ise şöyle değerlendirdi: "Sandık şarttır ama daha fazlası gerekir diyor. Yani insan hakları, özgürlükler, laiklik gibi temeller olmadan demokrasi tam manasıyla gerçekleştirilemez. Seçim demokrasiye bir giriş niteliğindedir. Ancak unutmayalım Saddam ve Sisi de seçimle geldi. Bu demokrasi midir? Güçler ayrılığı, hak ve özgürlüklerin de olması gerekir."

Ankara Barosu'na 'hutbe' soruşturması

Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'ın cuma hutbesini ağır hitamlarla eleştiren Ankara Barosu'na hükümetten tepki yağdı. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, Baro'ya 'Toplumsal bir kesimin benimsediği dini değerleri aşağılama' suçundan re'sen soruşturma başlattı

AYDINLIK / ANKARA

ANKARA Cumhuriyet Başsavcılığı, Ankara Barosu hakkında, Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Ali Erbaş'ın Cuma hutbesi üzerine yaptığı açıklama nedeniyle soruşturma başlattı. Barodan yapılan açıklamada Erbaş için 'Görevde kalırsa cadı diye kadın yakmaya davet etmesi kimseyi şaşırtmamalı' deniyordu. Hükümet kanadında da Erbaş'a destek açıklamaları yapıldı.

Geçen cuma Ankara Hacı Bayram Camisi'nde, temsili Cuma namazını kıldırarak Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Ali Erbaş'ın kullandığı bazı ifadeler geniş yankı uyandırdı. Erbaş hutbesinde, şu ifadeleri kullandı: "Ey insanlar! İslam zinayı en büyük haramlardan kabul ediyor. Lütlüğü, eşcinselliği lanetliyor. Nedir bunun hikmeti. Hastalıkları beraberinde getirmesi ve nesli çürütmesidir, bunun hikmeti. Yılda yüz binlerce insan gayri meşru ve nikahsız hayatın İslami literatürdeki ismi zina olan bu büyük haramın sebep olduğu Hiv virüsüne maruz kalıyor. Geliniz bu tür kötülüklerden insanları korumak için birlikte mücadele edelim."

'ORTAÇAĞ' İMASI

Erbaş'ın Cuma hutbesini eleştiren Ankara Barosu da şu açıklamayı yaptı: "Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'ın insanlığın bir kesimini nefretle aşağılayıp kitlelere hedef gösterdiği konuşmayı şaşkınlık ve ibretle izledik. Şaşkınlığımız; sesi çağlar öncesi, İslam'ın kıyamete dek sürecek çağlar üstü sesidir. Kulakları var duymazlar..." dedi.

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank da, şu paylaşımı yaptı: "Ali Erbaş hocamız çağları aydınlatan dinimiz İslam'ın hükümlerini dile getirdi. İslam'la olan dertlerini Sn. Ali Erbaş üzerinden görmeye çalışan bu ayak takımı iyi bilsin ki, ebedi yurdumuzun üstünde ezanlar dinmedikçe sizin hükmünüz olmayacak."

ERBAŞ'A DESTEK

Açıklamalar sosyal medyada tartışmalara ne-

den oldu. Adalet Bakanı Abdulhamit Gül, isim vermeden yaptığı paylaşımın Ankara Barosu açıklamasına tepki gösterdi. Bakan Gül Twitter sayfasından, "Çağlar öncesi, İslam'ın kıyamete dek sürecek çağlar üstü sesidir. Kulakları var duymazlar..." dedi.

Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank da, şu paylaşımı yaptı: "Ali Erbaş hocamız çağları aydınlatan dinimiz İslam'ın hükümlerini dile getirdi. İslam'la olan dertlerini Sn. Ali Erbaş üzerinden görmeye çalışan bu ayak takımı iyi bilsin ki, ebedi yurdumuzun üstünde ezanlar dinmedikçe sizin hükmünüz olmayacak."

'İLAHİ HÜKMÜ DİLE GETİRDİ'

Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın da yaptığı paylaşımın Erbaş'a destek verdi: "Zamanı ve mekanı yaratan Allah'ın hükmüne dil uzatanlar bu dünyada da ahirette de hüsrandır. İlahi hükmü dile getiren Ali Erbaş yalnız değildir."

İletişim Başkanı Fahrettin Altun ise şö-

le yazdı: "İnsana kainatta hak ettiği değeri göstererek, evvelimizi ve ahirimizi kul olmanın idrakiyle aydınlatan yüce dinimiz İslam'ın kaideleri, Ali Erbaş hocaya münasebetsizce saldıranların keyiflerine göre sorulanacak kaideler değildir."

'DİNİ DEĞERLERİ AŞAĞILAMA'

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Ali Erbaş hakkında yaptığı açıklama nedeniyle Ankara Barosu hakkında, "Halkın bir kesiminin benimsediği dini değerleri aşağılama" suçundan re'sen soruşturma başlattı. Başsavcılıktan yapılan açıklamada şu ifadeler kullanıldı: "Ankara Barosu'nun 26 Nisan 2020 tarihli ve 'Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'ın İnsanlığın Bir Kesimini Nefretle Aşağılayıp Kitlelere Hedef Gösterdiği Konuşmasıyla İlgili Basın Açıklaması' başlıklı açıklaması nedeniyle Cumhuriyet Başsavcılığımızca, Ankara Barosu hakkında, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 216/3 maddesi kapsamında, 'Halkın bir kesiminin benimsediği dini değerleri aşağılama' suçundan re'sen soruşturma başlatılmıştır."

Ak Parti ile CHP arasında yumuşama işaretleri

ZİHNİ ERDEM / ANKARA

AK Parti ile CHP arasında, koronavirüs ile mücadele sırasında devam eden gerginlikte, karşılıklı 'rapor' alışverişiyle birlikte belli bir yumuşama görüldü. Ak Parti ile CHP yöneticileri, son günlerde söylemlerinde değişikliğe gittiler. Kutuplaşmadan ve kavgadan şikayetçi olan Kılıçdaroğlu, Cumhurbaşkanı Erdoğan ile yüz yüze görüşmek istediğini ifade etti.

'TEK PARTİMİZ VAR VATANDAŞ PARTİSİ'

İki parti, son olarak CHP'li Büyükşehir belediyelerinin, koronavirüs ile mücadele için ayrı başış kampanyaları düzenlemele-ri nedeniyle karşı karşıya gelmişti.

Ak Parti Sözcüsü Ömer Çelik, koronavirüsle mücadelede alınan kararların hepsinin merkezi planlama kararı olduğu belirterek, tartışmaya noktayı koydu: "Hiç kimsenin ekmek dağıtması, kimsenin hizmet kurulumu getirilecek ve sosyal destek grupları tarafından dağıtılacak. Şimdi zaman, partizanlık yapma zamanı değildir. Salgınla mücadele ederken tek bir partimiz var, o da vatandaş partisi."

lar, dün gece saat 23.00'te bana gönderildi

bu rapor. Yapılan uygulamalar, bir şekilde orada yazılmış vaziyette. Yüz yüze görüşmenin, düşüncelerimizi aktarmanın, gerekirse eleştirileri yapmanın bize değil ülkeyi yönetenlere büyük katkısı olduğu kanısındayım.

Çünkü bazen bizim gördüğümüzü onlar görmeyebilirler, bazen onların gördüğünü biz görmeyebiliriz veya onların bildiğini biz bilmeyebiliriz. Dolayısıyla ortak, sağlıklı, tutarlı bir politika oluşturmak gerekiyordu, ama bu olmadı."

İktidarla muhalefetin konuşması gerektiği görüşünü yineleyen Kılıçdaroğlu, şöyle sürdürdü: "Bu kavgadan, kutuplaşmadan toplumun kurtulması lazım. Siyaset, sorunları çözme sanatına dönüşmeli. Siyaset, intikam, öç alma alanı değil ki. İktidar, muhalefet beraber oturacağız, konuşacağız."

KARŞILIKLI RAPOR ALIŞVERİŞİ

Kılıçdaroğlu, önceki gün gazeteci Candas Tolga Işık'a Instagram üzerinden yaptığı açıklamada, koronavirüs ile ilgili önerilerinin bulunduğu bir raporu, bütün partilerin yanı sıra Cumhurbaşkanı Erdoğan'a da gönderdiklerini söyledi. Kılıçdaroğlu, şöyle dedi: "Sayın Erdoğan da daha sonra, onlar da Kovid-19'la ilgili bir rapor hazırladı-

lar, dün gece saat 23.00'te bana gönderildi bu rapor. Yapılan uygulamalar, bir şekilde orada yazılmış vaziyette. Yüz yüze görüşmenin, düşüncelerimizi aktarmanın, gerekirse eleştirileri yapmanın bize değil ülkeyi yönetenlere büyük katkısı olduğu kanısındayım.

Çünkü bazen bizim gördüğümüzü onlar görmeyebilirler, bazen onların gördüğünü biz görmeyebiliriz veya onların bildiğini biz bilmeyebiliriz. Dolayısıyla ortak, sağlıklı, tutarlı bir politika oluşturmak gerekiyordu, ama bu olmadı."

İktidarla muhalefetin konuşması gerektiği görüşünü yineleyen Kılıçdaroğlu, şöyle sürdürdü: "Bu kavgadan, kutuplaşmadan toplumun kurtulması lazım. Siyaset, sorunları çözme sanatına dönüşmeli. Siyaset, intikam, öç alma alanı değil ki. İktidar, muhalefet beraber oturacağız, konuşacağız."

AK PARTİLİ ŞAHİN: OTURULUP KONUŞULUR

Türkiye Belediyeler Birliği Başkanlığı

görevini de yürüten Ak Partili Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin ise katıldığı bir programda, CHP'li belediyelerle oturulup konuşulması gerektiği söyledi. CHP'li belediyeler için FETÖ ve PKK benzetmesi yapıldığına ilişkin bir soru üzerine Şahin şunları söyledi: "Halkın oyuyla seçilmiş belediye başkanlarımız. Yöl ve yön-temlerimiz farklı olsa da oturulur konuşulur. Ki zaten söylendiğinde de böyle bir benzetme üzerinden gidilmedi, genelleştirme üzerinden gidildi. Çok bilmiyorum ama. Böyle bir ifadeyi doğru bulmuyorum."

Şahin bu sözlerinin Erdoğan'a karşı yapılmış gibi kamuoyuna yansıtılması üzerine yeni bir açıklama yaptı. Kendisine yöneltilen soruda Cumhurbaşkanının anılmadığını dikkat çeken Şahin, şöyle sürdürdü: "Verdiğim cevap, sanki Cumhurbaşkanımızın görüşlerine karşı ifadeler gibi yansıtıldı. Konuşmamın tamamı dinlendiğinde asla böyle bir niyetin olmadığı açıkça görülecektir. Cumhurbaşkanımızın, salgınla ilgili tedbirlerin belirli bir planlamayla yürütülmesi gerektiğini belirten ifadeleri bizim çalışmalarımızın da odağını oluşturmaktadır. Bir Ak Partili olarak Cumhurbaşkanımızın belirlediği politikalara aykırı beyanda bulunmamız söz konusu olamaz."

Çavuşoğlu'ndan Yunan Bakana: İnsani konuları alet etmeyin

DİŞİŞLERİ Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Cibuti'de mahsur kalan 3 Yunan denizcinin 25 Nisan'da Türkiye'nin Cibuti Büyükelçiliği'nin yardımıyla Türk Hava Yollarına (THY) ait uçakla tahliye edilmesine rağmen, sosyal medyadan yaptığı açıklamada Türkiye'nin katkılarını dile getirmeyen Yunanistan Dışişleri Bakanı Nikos Dendias'a, "Bari insani konuları siyasete alet etmeyin" sözleriyle tepki gösterdi.

Çavuşoğlu, Twitter'dan paylaştığı mesajda, Yunan mevkidaşı Dendias'ın, söz konusu tahliyenin Yunanistan, Cibuti'deki Avrupa Birliği makamları ve Cibuti Dışişleri Bakanlığının katkılarıyla gerçekleştiği yönündeki sosyal medya mesajına ilişkin değerlendirmede bulundu. Çavuşoğlu, mesajında, "Bari insani konuları siyasete alet etmeyin. Üç Yunan denizciyi teşekkür etmeniz için değil, insani görevimiz olduğu için memnuniyetle Cibuti'den getirdik" ifadelerini kullandı.

Diplomatik kaynaklar, Türkiye'nin Cibuti'den yaptığı tahliyeye Yunan denizcilerin de dahil edilmesi ricasının biziatihi Yunan Dışişleri'nden notayla geldiğine, Bakan Çavuşoğlu'nun bu resmi talebi insani mülahazalarla değerlendirip yardımcı olunması için gerekli talimatları verdiği dikkati çekti. Yunan makamları-

nın resmi talebi üzerine, Türkiye'nin Cibuti Büyükelçiliği'nin yardımıyla ülkede mahsur kalan 3 Yunan denizci önceki gün THY'nin tahliye uçağıyla Türkiye'ye getirilmiş, uçaktan indikten sonra Yunanistan'ın Ankara Büyükelçiliğine ait özel araçla Edirne'deki İpsala sınır kapısına götürülmüşlerdi.

Akinci'nın görev süresinin uzatılmasına tepki: Korona Başkan

2015'de KKTC Cumhurbaşkanı olarak seçilen ve göreve başlayan Mustafa Akıncı'nın görev süresi 26 Nisan'da doldu. Koronavirüs sebebiyle yeni seçimler yapılamayınca Akıncı'nın görev süresi Meclis tarafından uzatıldı. Akıncı'nın görevinin uzatılması halkın bir kısmında antidemokratik bir işlem olduğu gerekçesiyle tepkiye neden oldu.

Meclisin atama yapar gibi Cumhurbaşkanı görev süresini uzattığını söyleyen Akıncı'nın şu an halk tarafından seçilen bir Cumhurbaşkanı olmadığını da belirterek duruma tepki gösteriyorlar.

'Korona Başkanlık' eleştirileri üzerine Akıncı da "Ben görev süremi uzatılmasını talep etmedim, meclis böyle uygun gördü" cevabını verdi.

KKTC'de görevlendirmeye tepki gösteren şu görüşleri savunuyor: Akıncı'nın görev süresinin uzatılması, KKTC Anayasası'nın 99. Maddesi'ndeki 'Cumhurbaşkanı beş yıllık bir süre için seçilmektedir' emrinin dışına çıkılması demek oluyor. 'Zaruret Yasası' gereği salgın şartlarında seçimler 11 Ekim'e ertelendi. Ancak Akıncı'nın yerine 105'inci maddeye göre Meclis Başkanı'nın görevi alınması gerektiği belirtiliyor.

ÖNEMLİ
GELİŞME

PKK Kuzey Irak'ta hakimiyetini kaybetti

Türkiye hem yurtiçinde hem de yurtdışında PKK'ya aralıksız operasyonlar düzenliyor. Bunun sonucunda örgütün yönetim bölgesi olan Kuzey Irak'ta hakimiyetleri kalmadı. Örgüt kış için hazırlık yapamıyor. Sözde liderleri ise karantinada, can derdinde...

HABER MERKEZİ

TSK ve MIT'in, Kuzey Irak Pence harekatları ve özellikle Kandil'deki nokta operasyonları terör örgütü PKK'nın, güvenli olduğunu düşündüğü bölgelerde de tarihinde ilk kez hakimiyetini kaybetmesini sağladı. DHA'nın güvenlik kaynaklarına dayandırdığı habere göre terör örgütü PKK, kış ülenmesi bile yapamayacak noktaya geldi. Koronavirüs nedeniyle üst düzey teröristlerin tamamen izole edilmesi de örgüt içinde dağılmalara neden oldu.

TSK'nın Kuzey Irak'ta "Pence" harekatları ve MIT'in istihbari operasyonlarıyla terör örgütünün Kuzey Irak'taki hakimiyetini kaybet-

tiği öğrenildi. 7/24 sürdürülen hava operasyonları ve bölgedeki başarılı kara harekatlarıyla hareket edemez hale gelen terör örgütü, kış ülenmesini bu sene de yapamadı.

Üst düzey teröristlerin en güvende hissettikleri Kandil'deki terör kamplarında, nokta operasyonlarla etkisiz hale getirilmesi, kırsaldan sızma girişimlerinin başarısız olması örgütü köşeye sıkıştırdı. Son olarak koronavirüs salgını nedeniyle üst düzey teröristlerin tamamen kendi içine kapanması, izole olarak örgüt mensuplarıyla iletişimlerini kesmeleri, moral olarak da çöküntü yaşanmasına neden oldu. Öte yandan koronavirüs nedeniyle hızla çok sayıda teröristin hastalanması, tedavileri için yeterli tıbbi malzeme ve yer bulunamaması ve kırsalda il-

kel şartlarda tedavi edilmeye çalışılması nedeniyle örgüt içinde kaos yaşanıyor.

Örgütün bölgesinde hakimiyetini kaybetmesindeki en önemli nedenin ise lojistik hatları ve işbirlikçilerinin sıkı denetimde olması gösteriliyor. MIT'in bölgede kurduğu insana dayalı istihbarat ve yerel ağ unsurları kaynakları ile terör örgütünün silah mühimmat desteği aldığı lojistik hatlar sıkı denetime alındı. Terör örgütünün bu hatlardaki her hareketi hava operasyonlarıyla etkisiz hale getirildi. Ayrıca işbirlikçilerinin yakından izlenmesiyle örgütün yönetici kadrosundaki isimlerin tek tek etkisiz hale getirildiği operasyonlar yapıldı. Bu iki noktada etkinliğini kaybeden örgüt, kendi bölgesinde de kontrolü ve etkinliğini kaybetti.

Mücadelede özveriyle çalıştılar

YENİ tip koronavirüsle (Kovid-19) mücadele çerçevesinde verilen bütün görevleri mesai kavramı gözetmeden özveriyle yerine getiren emniyet mensupları, mücadelenin 'gizli kahramanları' diye nitelendiriliyor. Sağlıkçılarla birlikte özverili şekilde çalışan polisler, kendisinden çok toplumun sağlığını düşünerek görev yapıyor.

Konya İl Emniyet Müdürü Mustafa Aydın, polis ekiplerinin, salgınla mücadelenin başladığı ilk günden beri yürüttükleri fedakar çalışmalarını anlattı. Ekipler, umreden dönenler ile yurtdışından getirilerek kentteki yurtlarda gözlem altında tutulan 2 bin 686 vatandaşla, gelişinden tahliyesine kadar her sürecinde özenle ilgilendiler. Ekipler, sokağa çıkma kısıtlaması uygulanan günlerde kendilerinden yardım isteyenlerin taleplerini yerine getirmeye çalışıyorlar.

'YURT TAN KARANTİNAYA'

Aydın, polis ve polis ailelerinin sağlığını riske atmak için önlem aldıklarını belirtti: "Yurt dışından getirilerek, kentteki yurtlara yerleştirilen vatandaşların karantina süresi sona erip memleketlerine dönmelerinin ardından, biz de kendi arkadaşlarımızı karantinaya alıyoruz. Personelinizin, 14 gün boyunca polisevinde karantinada kaldıktan sonra

evlerine gitmelerine izin verildi."

Sağlık açısından şimdiye kadar herhangi bir personelin sıkıntı yaşamadığını aktaran Aydın, şunları kaydetti: "Başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere, bu süreçte emniyet teşkilatına destek veren

İçişleri Bakanımıza ve yetkililere teşekkür ediyorum. Vatandaşlarımızın sosyal mesafeyi korumaları, maskesiz sokağa çıkmamalarını ve asgari düzeyde dışarıya çıkmalarını istiyoruz. Bu süreci hep beraber atlatacağız."

Evlat nöbeti ramazanda da devam ediyor

ÇOCUKLARININ dağa kaçırılmasından HDP'yi sorumlu tutan Diyarbakır annelerinin 3 Eylül 2019'da başlattığı oturma eylemi 239'uncu gününe girdi. Aileler ellerinde çocuklarının fotoğrafı ile ramazanda da bekleyişini sürdürüyor.

Van'dan 5 yıl önce 15 yaşında dağa kaçırılan Oğul Baran için oturma eylemi yapan anne Solmaz Övünç, çocuğuna kavuşana kadar eyleme devam edeceğini belirtti. "Oğlumu almadan buradan gitmeyeceğim. Baran, oğlum neredeyse gel, adalete teslim ol. Oğlum orası senin yerin değil" diyen Övünç, "HDP çocuklarımızı kandırıp dağa götürüyor, ölüme götürüyor. Oğlum sesimi duyuyorsa, beni görüyorsa gel, dayanacak gücüm kalmadı artık. Gözyaşı kurudu. Baban bir hastalığa yakalanmış. Babanın yanına gel. Sen, babanı anneni çok seviyordun. Okul okuyordun, seni kandırıyor. Gel oğlum, adalete teslim ol" diye konuştu.

16 yaşında dağa kaçırılan oğlu Yusuf için eyleme katılan baba Celil Begdaş ise oğlunun 11 ay önce kandırılarak dağa kaçırıldığını belirtti. Ev-

ladına kavuşmak için oturma eylemi yaptığını dile getiren Begdaş, "238 gündür buradayız. 11 aydır bu kapının (HDP) yanından ayrılmadım. Oğlumu buradan götürdüler. İçimizdeki bu acı anlatılmaz. Bu evlat acısıdır. Burada çocuklarımızı istiyoruz, kimseden bir şey istemiyoruz" dedi. Begdaş, ramazanda da eylemlerini sürdürdüklerine işaret ederek, "Herkesi vicdana davet ediyorum. Yeter artık, dayanamıyoruz. Oğlumun nerede olduğunu bilmiyorum, sesini bile duymadık şimdiye kadar. Evimiz yıkıldı, başkasının evi yıkılmasın. Herkes çocuğuna sahip çıksın" ifadelerini kullandı.

Dokunulmazlık dosyaları Mecliste

AYDINLIK ANKARA

HDP'li 20, CHP'li bir milletvekilinin dokunulmazlığının kaldırılmasını öngören 31 dosyaya ile ilgili Cumhurbaşkanlığı tezkereleleri TBMM Başkanlığına sunuldu. Dosyalar Anayasa-Adalet Komisyonu'na havale edildi.

HDP'li TBMM Başkanvekili Nimetullah Erdoğan'ın da yer aldığı milletvekili listesi şöyle: Mardin Milletvekili Pero Dundar, Hakkari Milletvekilleri Sait Dede, Leyla Güven, Antalya Milletvekili Kemal Bülbül, Şanlıurfa Milletvekilleri Nimetullah Erdoğan, Ayşe Sürücü, Diyarbakır Milletvekilleri Salih Aydeniz, Derişim Dağ, Musa Farisoğulları, Semra Güzel, Remziye Tosun, Muş Milletvekilleri Gülüstan Kılıç Kocığırit, Şevrin Coşkun, Van Milletvekilleri Muazzez Orhan Işık, Sezai Temelli, Batman Milletvekilleri Necdet İpekçiyüz, Ayşe Acar Başaran, Şırnak Milletvekili Nuran İmir, Adana Milletvekili Kemal Peköz, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştas, Mersin Milletvekili Rıdvan Turan.

HDP'li Muazzez Orhan Işık ile listede yer alan tek CHP'li Antalya milletvekili Kemal Bülbül hakkında üçer dosya var.

'Silahımız söyleyecek son sözü...'

Görünen ve gerçek

Utku
REYHAN

ÇOK az şey DHKP-C terör örgütü propagandasının CHP içinde etkili olabilmesi kadar absürt olabilir. Bundan daha absürdü, CHP içinde HDP/PPK sempaticizanlığı olabilir ki ikisi de var.... Parti liderliğinin anılan terör örgütleriyle birlikte ABD'nin iktidar planlarını için çalışma gibi bir programı olabilir. Hainane bir düşünce ama yine de bunu anlayabiliriz. Anlaşılmaz olan bu partinin tabanında kendine "Atatürkçü" diyen bazı insanları bu programın gönüllü militanlarına dönüştürmesi.

Sosyal medyada bir video izledim. CHP'nin İzmir Buca Gençlik Kolları'nın bir klip çekmiş, resmi hesabında da yayınlamış. Klipin fon müziğinde Grup Yorum'un bir parçası var. "Haklıyız Kazanacağız" isimli "marş" bol bol şiddet çağrısı yapıyor. Kurşun yaraları, taşlar, kanlar havada uçuşuyor ve son söz; "Silahımız söyleyecek son sözü..."

Fonda "silahlı mücadele" çağrısı yapan bu "marş" çalarken, CHP Buca Gençlik Kolları üyeleri de tek tek söz alarak "İbrahim Gökçek ölüm orucunun 312. gününde. İbrahim Gökçek ölmesin. Grup Yorum'un talepleri kabul edilsin. Grup Yorum yaşasın!" biçimindeki cümleleri tekrar ediyorlar.

DHKP-C MARŞI SÖYLEYEN SÖZDE ATATÜRKÇÜLER

Yukarıda bahsettiğimiz "marş", DHKP-C'nin marşı. Zaten bildiği üzere Grup Yorum da DHKP-C'nin bir "organı". 'Bildiği üzere' diyoruz ama Grup Yorum kendisinin DHKP-C ile bağıni "göğsünü gere gere" ifade ederken, bazı sazan "Atatürkçüler" bu gerçeği duymaya tahammül edemiyorlar. "Grup Yorum DHKP-C terör örgütüne bağlıdır" dediğinizde sizi hemen "yaftalamakla, sizin gibi düşünmeyenleri terörist ilan etmekle" suçluyorlar. Ama onlar inanmak istemese de gerçek bu. Grup Yorum DHKP-C terör örgütüne bağlıdır. Tıpkı HDP'nin PKK'ya bağlı olması gibi, tıpkı elin kola, kolun gövdeye bağlı olması gibi. Belki "bağlı" sözcüğü derdimizi yeterince ifade etmez. Askeri disiplinle bağlıdır diyelim, yine eksik kalır.

Peki, bağlı da ne işe yarar? Örgüte sempaticizan ve sonra da üye kazandırmaya. Bu konuda o kadar başarılı olmuşlardır ki, özellikle lise çağlarında Grup Yorum dinlemek solculuğun alametifarikası sayılır. Tabii sadece lisede, fazlası için müzikten, estetikten anlamamak ve dinlediği sözlerin manasını kavrayamamak gerekir. Bunların sözde türküler ve marşlarının sözlerine dikkat kesildiğinizde DHKP-C'nin nasıl bir insan ve "militan" kültürü yaratmak istediğini de anlarsınız. Kendini patlatan, suikast düzenleyen, ölüm orucu ile hayatına son veren adeta efsunlanmış, düşünme melekelerini yitirmiş, bu dünya ile bağlarını koparmış bir insan.

ÖYLE BAŞA BÖYLE TARAK

CHP Buca Gençlik Kollarını yönetenler acaba seçtikleri "marş" hiç dikkat etmediler mi? Açıkça terör propagandası yapan sözleri garipsemediler mi? "Yahu bizim silahımız yok ki", "Acaba kimin silahı son sözü söyleyecekmiz", "Yoksa bizi silahlanma mermi mi bellediler, kullanılıyor muyuz acaba" diyen bir akıllı insan yok muydu aralarında? Hadi bunlar genç diyelim, bu partinin İzmir İl Yönetiminde onu da geçtim Genel Merkezinde "ne silahı kızım/oğlum, saçma sapan konuşmayın silin şu videoyu" diyecek bir tane Atatürkçü yok muydu? Gerçi kime soruyoruz, CHP Gençlik Kollarının Grup Yorum üzerinden DHKP-C propagandasına alet olduğu tonla etkinliği, açıklaması var. Barakalın onları CHP Meclis Grubu'na öyle "Grup Yorumcu" ki, Grup Yorum öven paylaşım yapmayı dişi plin kuruluna veriyorlar zannedebilirsiniz. "Öyle başa, böyle tarak" yani.

TÜRK BAYRAĞI ÖNÜNDE DHKP-C PROPAGANDASI

DHKP-C'nin amacı "Oligarşik Türk Devleti"ni yıkarak Türkiye ve Kuzey Kürdistan Halklarını özgürleştirmek"tir. "Erdoğan Düşmanlığı" has-talığına yakalanan ve yoğun bakımda olan arkadaşlara not: Grup Yorum üzerinden bağlandığınız terör örgütü bu amaca ulaşmak için sadece 18 yıllık Ak Parti hükümetleri döneminde

değil kurulduğu 1994'den bu yana uğraşılıyor. Yani onların derdi sizin gibi hükümete zarar vermek, onu eleştirmek falan değil. Onlara Devlete düşmandır. Kimin yönettiğiyle ilgilenmezler. Tek hedefleri var, sizin de kimliğini taşıdığınız ve Atatürk'ün kurduğu Türkiye Cumhuriyeti'ni silahla ortadan kaldırmak. Anladınız mı? Eğer anladıysanız DHKP-C'nin taleplerini Türk Bayrağının ve Atatürk Portrelerinin önünde dillendirmek gibi bir GERİ ZEKALILIĞI tekrar etmezsiniz herhalde.

GRUP YORUM'UN DEĞİL DHKP-C'NİN TALEPLERİ

"Grup Yorum'un talepleri kabul edilsin" cümlesini papağan gibi tekrar edenlere sormak lazım. Nedir bu talepler? Hiçbir fikriniz var mı? Bazı safdiller yazının bu anında "Tabii ki özgürce türkülerini söylemek" demeye başlamıştır. Gerçekten işimiz çok zor. Bardağın kaşık olduğuna inandırılmış ve bardak olduğunu duymak bile istemeyen bir kitle ile karşı karşıyayız. Yine de anlamak isteyenlere anlatalım. Öncelikle şunu bil-melisiniz, Grup Yorum'un talepleri denilen şeyler baştan aşağı DHKP-C talepleridir.

Çünkü talepler arasında yalnız Grup Yorum üyelerinin değil, Çağdaş Hukukçular Derneği (kapatıldı) ve Halkın Hukuk Bürosu (DHKP-C'nin avukatı yapılması) üyesi avukatların da serbest bırakılması talebi var. Bu avukatların da bir kısmı açık grevinde. Peki neden içeride bu avukatlar?

AVUKATLIKTAN DEĞİL TERÖRDEN YARGILANIYORLAR

Hukuku savundukları için değil, hukuku kalettikleri için. İstanbul Adliyesinde Cumhuriyet Savcısı Mehmet Selim Kiraz'ı katleden iki DHKP-C'li terörist bu eylemleri gerçekleştiren yardım ettikleri için! DHKP-C'nin sözde Türkiye sorumlusu daha geçtiğimiz Haziran ayında Halkın Hukuk Bürosu'nda ele geçirildi. Düşünün, görünüşte bir avukatlık bürosu, sabah 4'te polis baskın düzenliyor ve o saatte, üstelik büronun içindeki gizli bir bölmede 7 kişi toplantı yapıyor! Biri de örgütün lideri. İnternette polis operasyonunun videosu da var, dileyen izler. Şimdi burası hukuk bürosu, içerdeki de hukukçu öyle mi? İşte bu yüzden içeride bu avukatlar. Yani avukat oldukları için değil, DHKP-C üyesi oldukları için!

Bir diğer talepleri İdil Kültür Merkezi'ne yönelik. Grup Yorum'un çalışmalarını yaptığı söylenen bu sözde kültür merkezine defalarca operasyon yapıldı ve örgütün çok sayıda yöneticisi bu adreste ele geçirildi. Burası ayrıca terör örgütüne sempaticizan ve üye kazanma mekanı. Şöyle söyleyelim, DHKP-C'nin kanlı eylemlerine katılmış olup da yolu bu mekândan geçmemiş olan kişi yoktur.

İşte Grup Yorum'un "taleplerimiz" dedikleri şeyler!

ÖLÜMLE BESLENEN KANLI ÖRGÜT

Onlarca terör saldırısının faili ve yüzlerce insanımızın katili olan bir terör örgütünün sanatçı ya da avukat kılıklı "militanları" yakalandıkları zaman insanların duygularını istismar etmek için açık grevine başlıyorlar. "Efendim biz türküler söylediğimiz için, hukuku savunduğumuz için hapse dildik bu nedenle bedenimizi açığa yatıyoruz" edebiyatına başlıyorlar. Ve ne yazık ki amaçları Atatürk'ün kurduğu Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni silahla yıkmak olan bu örgüte bilerek veya bilmeyerek destek çıkarlar var. Ve bu destekçiler Atatürk'ün partisinde!

Terör örgütünün talimatıyla açık grevine başladılar. Devlet, defalarca kez onları kurtarmak istedi. Zorla götürüp hastaneye bile yattırdı. Ama onlara tedaviyi reddettirdiler. Örgüt, sırf sansasyon olsun diye onları ölme-si istedi. Onların açık grevleri üzerinden devlete şantaj yapabileceklerini, operasyonlara ve yargılamalara etki edebileceklerini hesap ettiler. Koskoca Türk Devleti şantajla dize gelir zannediyorlar. Kendi üyelerini gencecik yaşlarında ölüme terk ediyorlar. Öldükleri zaman da tabutların başında "mitralyöz, mitralyöz" diye halay çekiyorlar. DHKP-C yalnızca masum insanların değil, kendi üyelerinin de katili.

Sağlıkçılara kanunuyla seslendi: Can neferleri

Kanun virtüözü, besteci Göksele Baktagir, koronavirüs salgınına karşı fedakarca mücadele eden sağlık ordumuz için beste yaptı. Baktagir, bu zor günlerde bestesinin sağlıkçılara moral olmasını dilediğini belirtti

CUMHURBAŞKANLIĞI Kültür ve Sanat Büyük Ödülü sahibi kanun sanatçısı Göksele Baktagir, koronavirüsle mücadele sürecinde canları pahasına çalışan sağlık personeline manevi bir motivasyon olması için eser besteledi.

Göksele Baktagir'in bestelediği "Can Neferleri" eserine, kemanda Volkan Gümüşlü, yaylı tanburda Ömer Göktepeli, neyde Muhammed Ceylan, bas gitarda Alper Bahtiyar ve gitarda Can Güneş eşlik etti. Eserin video tasarımını ise Volkan Gümüşlü yaptı.

Tüm dünyada etkisini gösteren Covid-19 salgını nedeniyle fedakarca ve özveriyle hizmet eden sağlık çalışanlarını "can neferine" benzeten Baktagir, zor günlerde onlara moral olmasını dileyerek bir eser bestelediğini belirtti.

HEKİMLER SÖYLÜYOR'UN DA YÖNETMENİ

İstanbul Devlet Türk Müziği Toplu-

luğu kanun sanatçısı Baktagir, 2019'da tamamı hekimlerden oluşan ve TEV tarafından geliri geleceğin hekimleri olacak kız öğrencilere aktarılan "Hekimler Söylüyor" albümünün sanat yönetmenliği yaptı.

Baktagir, "Hekimler Söylüyor" albümünün bu yıl yayımlanacak ikincisinin çalışmalarına salgın nedeniyle ara verildiği aktararak, sonbaharda kayıtları tamamlayarak yayımlamayı planladıklarını kaydetti.

Dünya Caz Günü'ne çevrimiçi konserler

AKBANK Sanat, 30 Dünya Caz Günü kapsamında üç canlı konseri sanatseverlerle sosyal medya kanallarında buluşturacak.

Akbank Sanat'tan yapılan açıklamaya göre, saat 15.00'te kontr-

başçı Ozan Musluoğlu, 17.00'de davulcu Mehmet İkiz, 20.00'de ise piyanist Selen Gülün Akbank Sanat Instagram kanalında sahne alacak.

Dünya Caz Günü kapsamında her müzisyenin danstan resme fark-

lı bir disiplinden sanatçıyı konuk edeceği performanslar, "2 Oda 1 Caz" konseptiyle kendi içinde birçok farklı sürprize de yer verecek.

BEŞ KONSER TEK AKŞAM

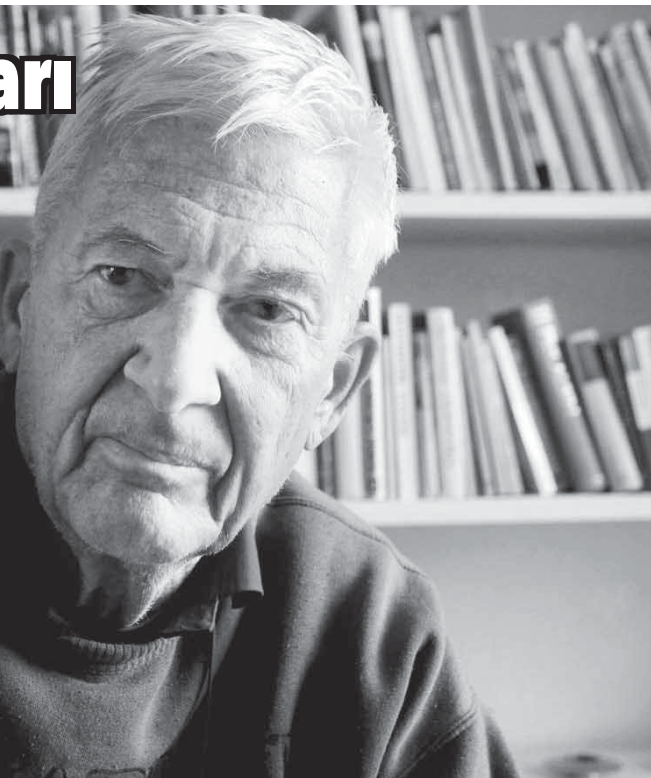
Garanti BBVA da Dünya Caz Günü'nde yaptığı "Beş Konser Tek Akşam" etkinliğini, internet üzerinden müzikseverlerle buluşacak. Çevrimiçi festival etkinliği kapsamında caz sanatçıları Anıl Şalliel, Ece Göksu, Alp Ersönmez, Çağrı Sertel ve Cenk Erdoğan performans sergileyecek. Müzikseverlerin evlerinden takip edebileceği konser serisi, 30 Nisan'da sanatçıların kişisel hesapları üzerinden dinleyiciyle buluşacak. Konserler 19.30'da başlayıp 23.10'da sona erecek.

Fatih Pelle'nin yazarı hayatını kaybetti

SİNEMAYA da aktarılan "Fatih Pelle" adlı romanın yazarı Per Olov Enquist, 85 yaşında hayatını kaybetti. İsveçli ünlü yazar Enquist, sıklıkla kurmaca ile gerçek arasındaki belirsiz alan- da dolanan romanlar yazmıştı. "Fatih Pelle" adlı romanından Bille August'ün uyarladığı sinema filmi hem Cannes'da Altın Palmiye'yi almış hem de Yabancı

Dilde En İyi Film Oscar'ını kazanmıştı. 1934'te İsveç'in kuzeyinde dünyaya gelen Enquist 20'den fazla roman, oyun ve deneme kaleme almış, yazdıkları Türkçe dahil birçok dile tercüme edilmişti. Yazarın dilimize çevrilen eserleri arasında "Ölümün Mavi Işığı", "Üç Mağara Dağı" ve "Kraliyet Doktorunun Ziyareti" sayılabilir.

EKREM KAHRAMAN

Hayat eve sığar mı?

BENİM gibi yaşı tutmayan ya da tehlike altında olduğu düşünülen bazı dünyalılar, küresel Coronavirus (COVID-19) belasıyla mücadele etme planı kapsamında alınan tedbirler nedeniyle "ev" gibi alabildiğine kendi özgürlük alanı olarak bildiğimiz kapalı bir kutuda tutuluyoruz halen. Bildiğiniz üzere, ister istemez gönlü bir biçimde kabul etmek zorunda kaldığımız bu zorunlu mecburiyetin ana "motto"su "hayat eve sığar" şiarıyla kendimizi kendi "ev"imize sığdırmaya çalışıyoruz toplumsal bir mücadele yöntemi olarak.

Niye böyle yapmak zorundayız? Neye mecburuz ne demeye çalışılıyor elbette anlıyorum. Ama benim yine de buradan bir çıkarsama yapma gibi bir niyetim var.

Hayat gerçekten de eve sığar mı, ya da sığdırılabilir mi gerçekten de?

Öyle ya "ev" elbette hayatın en önemli parçası ama onun yaşıyor olarak sürmesi için diğer vazgeçilmez başka başta parçaları da var. Yani öyle yegane parçası olmadığı gibi öteki parçalar olmadığında sürdürülebilir de değil. Tıpkı gövdemiz gibi. Başlı başına bir sitem çünkü her parça.

Çünkü biliyorsunuz, hayat ananın olmazsa olmaz başka başka vazgeçilmezleri var.

Öyle olduğu için de önümüzdeki süreçte "evde kalma" aralığının aşarak hayatın diğer mecburi ve zorlu alanlarına açılabilceğinin işaretleri de mecburen verilmeye başlandı bile zaten.

Fakat buradan çıkarılması gereken ezbermiş gibi tekrar tekrar her akıldan duymaya başladığımız kritik motto cümle ise şu: "Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak!"

Fakat sanırım bu defa sağlık da dahil hemen hangi alandan hangi bağlam üzerinden olursa olsun her öngörü sahibinden benzer basma kalıp fetvaları da birlikte duyuyoruz hep olduğu gibi.

Öyle ki şimdi bilen bilmeyen, öngörü sahibi olsun olmasın hemen herkes -dünün uyur-gezer hasta neo liberal küreselleşmecileri bile- artık küreselleşmenin bitiğini ve önümüzdeki süreçte ulus devletlerin öne çıkacağını, "Batı"nın ise zaten çoktan öldüğünü vb. filan öne sürmeye başladılar ki sanırım ki başlarına taş düşmüş gibi olmuşlar birden.

Doğru mu söylüyorlar elbette doğruyu söylüyorlar ve sonuna kadar haklılar. Ne var ki dün yanıldıkları gibi bugün de yanılmaya hazır bir zeminde durdukları kesin.

Çünkü dün de gerçekliğin dışına takılıp asıl olanı görememişlerdi şimdi de öyle bir yerde-ler sanki? Oysa "batı batı" dedikleri tıpkı "hayat eve sığar" mottosunda olduğu gibi dışsal bir görüntü değil, doğrudan bir "asıl iç" sorunu aslında. Dün aydınlanma devrimini yerlere fırlatıyorlardı şimdi ise ondan hiç söz etmemek bile-erek bilmeyerek onun kahramanlığını körlemeye çalışıyorlar akıllarıncı. Her gün ya televizyonlarda konuşuyorlar ya da konuşulanlara kör kör kulak veriyorlar.

Kör kör konuştuğları ya dinledikleri için de geliyor olanın asıl özü "bilgi ve kültürlenme" olan Aydınlanma Devrimi'ni önemsizleştirme rolü içindeler bir tür. Fakat hayatın zorla dayattığı öngörü, bilgi ve kültürlenme vb. özerlini dillerine almıyorlar neredeyse? Öyle olduğu için de ne yazık ki hem bilgisel ve kültürel vizyonları yok, ya ezber kalıplar içerisindeler ya da buna uygun yeni kültür stratejileri kuracak birikimleri yok ya da onun adını dahi unutmuş olmalılar?

Bir de şu var asıl: bazılarının uzunca zamandır sırtlarını dayandıkları duvar çoktan yıkıldı ve ken-

dileri dahi alta kaldılar ama bunun farkında bile değiller neredeyse?

YENİ YEPYENİ BİR DÜNYAYA DOĞRU

Biliyorsunuz, sözüm ona "hayatı eve sığdırma"ya çalıştığımız zorunlu günlerde "dışarı" diye adlandırdığımız şey bizlere doğrudan en yaygın medya ayağı TV ya da elimizin altındaki sosyal medya kanalıyla gelmeyi kat kat artarak sürdürdü. Yine çoğu manipülasyon, yine çoğu çok çok ihtiyacımız olan her konuda ve her formattaki iyileştirici videolar yığıldı önlerimize.

Sizler de izlemiş olabilirsiniz ilgimi çeken bir çok video haber geldi bana da. Dünyanın her tarafında, farklı farklı ülkelerinde insanların eve tıkıldıkları ve her günkü olağan yaşam alanlarını boş bıraktıkları fakat o ülkelerde yaşayan yabancı hayvanların sokaklarda, caddelerde, bulvarlarda, evlerin bahçelerinde, çocuk parklarında, alışveriş merkezlerinde, mağazalarda vb. özgürce gezinip koşuşturdukları görülen videolar doluş- tırılıyor sürekli.

Görüntülerden anlaşıldığı kadıyla, insanların kurup hayatlarını sürdürdükleri hiçbir insani alan boş bırakılmamış, diğer en yakın canlı türü tarafından işgal edilmiş durumda sanki?

Avustralya'da Kangurular, Amerika'da Ayılar, Kaplanlar, Tilkiler, Timsahlar, Alaska'da Geyikler, Tayland'da Filler, Arjantin'de Su Samurları, Güney Afrika'da Arslanlar, Penguenler, Nepal'da Su Aygırları, Hindistan'da yüzme havuzlarında eğlenen Maymunlar, sokaklarda Sığır ve Fil sürüleri, Hint Ceylanları, Yaban Keçileri, Çakallar, Fransa'da Yaban Domuzları, Galler'de Yaban Keçileri, Şili'de Puma'lar, Japonya'da Geyikler, İspanya'da Fok Balıklar...

Bütün bu yer değiştirmiş absürt geçici hayat görüntüleri o kadar çok ders verici ki anlayana. Sanki bir film kurgusu gibi: evcil insanlar mecburen içeri, diğer yabancı canlılar ise o mecburi "ev" in dışındaki aşın sahiplenilmiş gibi algılanan ve fakat aşınlaştırılmış bu kurgusal "dışarı" ya insanların sözde egemen yaşama alanlarına...

Açık; bu geçici yer değiştirme elbette geçici ama insan toplulukları için ise oldukça yeni bir döneme işaret ediyor. Yalnızca bir salgın felaketi değil aynı zamanda salgın öncesinde de içinden geçiyor olduğumuz büyük bir insanlık krizinde yeni bir aşamaya hızla evrilmiş durumdayız şu an. Hayat hiçbir zaman boşluk kalmıyacak. Yerini dolduracak olan hemen devreye girer istemez.

Demek ki neymiş? Amerika dedikleri "süper" o kadar da süper falan değilmiş?

Demek ki o Avrupa dedikleri sözüm ona 200 yıl öncesinin Aydınlanma Devrimi Avrupa'sı, İngiltere'si, Fransa'sı, İtalya'sı, İspanya'sı ise birer tevatürden ibaretmiş yalnızca? Kendi devrimci geçmişlerini dahi tersine çevirip kendilerine yalnızca kof bir düzene sahiplermiş üzerimizde?

Tarih tam da böyle bir şeydir işte! Böylesi büyük kırılmalar süreci öyle bir noktaya sürükler ki tarih birden ardı ardına yeniden yeniden kırılır ve artık başka bir zamana geçilir.

Lübnan asıllı Fransız romancı Amin Maalouf, İspanyol şairlerinden Pedro Calderon'dan bir alıntıyla "Felaket göz göre göre gelmez" diyor ama çağımızda hala gelebiliyor görüldüğü üzere.

Maalouf'a kalırsa dünyayı yeniden icat etmemiz gerekiyor.

Doğrusu ya; ben ise ne demeye çalıştığımı söyle- le anlamak yanılsıyım: İnsanlık yeni yepyeni bir dünya kurmanın afesinde şimdi tam da...

Yayıncılardan çağrı 'Kitapevlerini Yaşatalım'

TÜRKİYE Yayıncılar Birliği (TYB), koronavirüs sürecinden olumsuz etkilenen yayıncılık sektörü adına "Kitapevlerini Yaşatalım" çağrısı yaptı.

Türkiye Yayıncılar Birliğinden yapılan açıklamaya göre, birlik, sürecin yayıncılık sektörü üzerindeki etkilerini ölçmek için birçok çalışmaya imza atmasının yanı sıra 9-14 Nisan arasında kitapevlerine yönelik bir anket yaptı. Çeşitli il ve ilçelerde açık olan kiti-

beverlerini tespit etmeyi hedefleyen ankete, 55 ilden 224 kitapevi katıldı.

Aynı zamanda internet sitesi üzerinden hizmet veren ve sipariş yoluyla evlere kitap götürülen kitapevlerini de tespit eden Türkiye Yayıncılar Birliği, oluşturulan listeyi internet sitesi üzerinden okurların bilgisine sundu.

Sektörün bu krizi atlattırması adına, yayınlanan liste ile okurlar kitapçılara destek olmaya davet edildi.

Semih
KORAY

Tarihsel ömür, toplumsal ömür

İNSANLIĞIN ilerlemesine yapabileceği bütün katkıları tüketerek gelişmenin önünde engel haline gelen bir toplumsal sistem, tarihsel ömrünü yitirmiş olur. Tarihsel ömrünü yitiren bir toplumsal sistem, “emekliye ayrılıp” kendiliğinden tarih sahnesinden çekilmez. Toplumsal ömür, her zaman tarihsel ömürden daha uzun sürer. Çünkü toplumsal ömrün sona ermesi, eskiyi yıkıp yerine yeniyi kuracak bir toplumsal gücün oluşmasını gerektirir.

TEK DIŞI KALMIŞ CANAVAR

Emperyalizm, kapitalizmin tarihsel ömrünü yitirdiği son aşamasıdır. 20. yüzyılın başında kapitalizmin emperyalizm aşamasına girmesiyle birlikte, bu tarihsel saptamayı ilk olarak yapan Lenin’dir. Lenin, emperyalizmi “can çekişen kapitalizm” diye tanımlamıştır. Aynı saptama, olaya ülkemizin deneyimi içinden bakan Mehmet Akif Ersoy tarafından da yapılmıştır. Emperyalizm, onun dilinde “medeniyet dediğin tek dışı kalmış canavar”dır. Mao da, Çin Devrimi’nin tecrübesini, emperyalizmi “kâğıttan kaplan” diye betimleyerek özetlemiştir.

STRATEJİK VE TAKTİK DÜZLEMLER

Kapitalizmin tarihsel ömrünü yitirdiği belirlenmesi, stratejik olarak devrimi gündeme getirip, toplumun devrim enerjisini açığa çıkarmaya hizmet ettiği için son derece önemlidir. Kapitalizmin “can çekişiyor”, “tek dışın kalmış” ya da “kaplanlığının kâğıttan” olduğu saptamaları, stratejik düzlemde kazanılacak zafere olan güveni yansıtmaktadır. Bu belirleme olmasa, geçen yüzyılda ne Rus, ne Türk, ne de Çin Devrimi gerçekleşirdi.

Öte yandan bu üç devrimin diğer bir ortak özelliği de, emperyalizmin aynı zamanda “kapitalizmin zirvesi” olduğunu, “canavarlık” ya da “kaplanlığı”nı taktik düzlemde önemsemiş olmalarıdır. Bu önemseme sayesinde bir ki, emperyalizmin üstesinden gelmek için birleşebilecek hiçbir gücü ziyan etmeme özeni, bu üç devrime de damgasını vurmuştur.

İTTİFAKLARIN ‘GÜVENİLMEZLİĞİ’

İttifaklar her zaman devrimin öncüsü açısından “güvenilmez” güçlerle yapılır. Devrim sürecinin her aşamasında odak noktasındaki değişime göre, bu birlikteliklerin bazıları kalıcılaşır, bazıları ise yol ayrımına gelinir. Bu durum, devrimin tutarsızlığının değil, tam tersine tutarlılığının bir göstergesidir. Rus, Türk ve Çin Devrimlerinin üçü de, bu açıdan bugün bize yol gösterici olacak zengin bir deneyimi içinde barındırmaktadır.

UZAK GÖRÜŞLÜLÜK

Yüz yıl tarih açısından uzun değil, kısa bir süredir. Yüz yıl önce “can çekiştiği”, “tek dışın kaldığı” ya da “kâğıttan olduğu” belirlenmiş olan bir sistemin bugün hâlâ varlığını sürdürüyor olması, bu öngörülerin yanlışlığının değil, olsa olsa uzak görüşlülüğünün bir göstergesidir. Günümüzde devrim yüz yıl öncesine göre çok daha ileri mevizlere ulaşmıştır. Yükselen Avrasya, emperyalist sistemi de kendi içinde parçalayarak, yalnızca ekonomi alanında değil, yaşamın bütün alanlarında emperyalist sisteme bir seçenek oluşturmaktadır.

Bu durumun en önemli kanıtı, nesnel zorunlulukların gelişmekte olan ülkeleri artık emperyalist sisteme teslimiyete değil, Avrasya’ya yakınlaşmaya itiyor olmasıdır. Emperyalist sistemin kendi planlarının uygulama aracı olarak tasarlamış olduğu güçlerin bile ona karşı kararlı mevizlere konuşlanmaları, devrimin güçlerinin yükselişinin en açık göstergesidir. Koronavirüs salgınının daha önceden zaten hızlı bir gerileyiş içine girmiş olan küreselleşme ve neoliberalizme son noktayı koymuş olması da, nesnel zorunlulukların yaratmış olduğu cereyanın gücünü yansıtmaktadır.

TAKTİK DÜZLEMİN ÖNEMİ

Bütün bu olumlu koşullara ve kazanılmış mevizlere karşın, ülkemiz hâlâ bir beka sorunuyla karşı karşıyadır. Olumlu koşullar, geleceğe olan güvenimizi pekiştirip, ülkemiz açısından önemli bir fırsat yaratmaktadır. Bu fırsatı Atatürk Devrimi’ni tamamlayacak kalıcı bir toplumsal güce dönüştürmek, taktik düzlemde emperyalizmi önemseyen bir tutumu her zamankinden daha da gerekli kılmaktadır.

Devrim, hem geçmişten köklü bir koptur, hem de geçmişin üstüne inşa edilir. Geçmişin kazanımlarını geleceği inşa etmenin güncel yapaşlarına dönüştürmek, önümüzdeki fırsattan yararlanmak için büyük önem taşımaktadır. Gelecek hafta bu konu üstünde durmayı sürdüreceğiz.

Nur uydusu Batı’yı tedirgin etti

İran’ın 22 Nisan’da fırlattığı ve başarı ile yörüngeye oturduğu duyurulan askeri uydusu, Batı dünyasında rahatsızlığa neden oldu. İran Mehr Haber Ajansı Dış Haberler Müdürü Mehdi Azizi, ABD, Fransa ve İngiltere’nin tepki gösterdiği uzay programını ve olası yansımalarını Aydınlık’a değerlendirdi

Yakup
ASLAN

İran’ın askeri programları ve kazanımlardan asla hoşlanmıyor. İran’ın nükleer alanındaki başarılarının önünü almak amacıyla ABD tarafından İranlı bilim insanlarına yönelik düzenlenen suikastları da bu çerçevede yorumlayabiliriz. İran’ın Nur uydusunu başarılıyla fırlatabilmesi için tabii ki geçmişteki deneyimlerinden faydalanması gerekiyordu. Doğal olarak da böyle teknolojik alanlarda denemeler bazen başarısız olabilir. Dolayısıyla bilimsel konularda bir denemenin başarıyla sonuçlanmaması yenilgi demek değildir.”

İSTİHBARAT ALAMADILAR

ABD ve Avrupalı istihbarat örgütlerinin, ülkesinin uzay programının başarısız olması için çeşitli girişimlerde bulunduğuna dikkat çeken İranlı gazeteci programın aynı zamanda bir istihbarat başarısı olduğu görüşünde:

“Nur uydusunun başarıyla uzaya fırlatılmasında dikkatimizi çeken en önemli konu ABD’ye Avrupa istihbarat servislerinin bu plandan habersiz kalmalarıydı. Bu durum onların şaşkınlığa uğramasına neden oldu. Ayrıca İran için de istihbarat alanında önemli bir başarı sayılır. Ama önceki fırlatma denemelerinin başarısız olumasında ABD’nin etkisi var mıydı sorusuna

geldiğimizde bunun uzak bir ihtimal olmadığını söyleyebiliriz. Çünkü ABD ile Batı

İran’ın askeri programları ve kazanımlardan asla hoşlanmıyor. İran’ın nükleer alanındaki başarılarının önünü almak amacıyla ABD tarafından İranlı bilim insanlarına yönelik düzenlenen suikastları da bu çerçevede yorumlayabiliriz. İran’ın Nur uydusunu başarılıyla fırlatabilmesi için tabii ki geçmişteki deneyimlerinden faydalanması gerekiyordu. Doğal olarak da böyle teknolojik alanlarda denemeler bazen başarısız olabilir. Dolayısıyla bilimsel konularda bir denemenin başarıyla sonuçlanmaması yenilgi demek değildir.”

‘İRAN ARTIK CAYDIRICI GÜÇ’

İran’ın başarılı uzay programı ile askeri stratejisini artık savunma pozisyonundan caydırıcılık konumuna taşıdığını vurgulayan Mehdi Azizi, İran’a uluslararası denklemden hem askeri hem de siyasi alanda yeni bir denge kabiliyeti kazandırdığına dikkat çekiyor:

“İran’ın yaptırımlara maruz kaldığı ve koronavirüsün dünya ülkelerine yayıldığı bu

süreçte Tahran’dan dünyaya önemli bir mesaj

verildi. Bu da şu demektir ki İran askeri alanda kendi yetenekleri ve kabiliyetlerine dayanarak yerli imkanlarla büyük başarılar imza atabilir. İran’ın ilk kez uzaya askeri bir uydusu göndermesi hem askeri alanda yeni denge kuracak hem de uluslararası ve bölgesel denklemlerde etkisini gösterecektir. Bir başka deyişle İran artık savunma alanı aşamasını geçmiş ve etkili bir caydırıcılık aşamasına gelmiştir. İşte bu konu ABD’nin İran’a karşı tehditlerini engelleyecektir.”

‘KARŞILIKSIZ KALMAZ’

Son olarak İran Körfezi’nde yaşanan ABD-İran donanmaları arasındaki ge-

Yeni özelliklere sahip

DAHA önce bilinen dört uydusu fırlatma denemesi başarısızlıkla sonuçlanan İran 22 Nisan sabahı uzaya yeni bir uydusu fırlattı, başarısız olan önceki denemelerin aksine uydusu yörüngeye yerleşti. “Kasid” (Ulak) adlı taşıyıcı roketle uzaya fırlatılan Nur uydusu önceki fırlatma programlarından farklı özellikler barındırıyor. Nur uydusu programı İran Uzay Ajansı ve Savunma bakanlığı tarafından değil İran Devrim Muhafızları tarafından yürütüldü. Uydusu daha öncekilerin aksine sivil değil askeri gözetleme uydusu olarak tasarlandı ve İran’ın ilk askeri uydusu oldu. Uydusu taşıyan iki aşamalı roket olan “Kasid” İran Devrim Muhafızları’nın uzay programının ürünü “Salman” adlı katı yakıt ile motoruna sahip. Sabit fırlatma rampası olan İmam Humeyni Uzay Üssü’nden değil, mobil bir fırlatıcı ile merkezi çöl bölgesinden fırlatıldı.

rilime dikkat çeken deneyimli gazeteci, ABD’nin en küçük maceracı hamlesinin bile İran tarafından karşılıksız bırakılmayacağı görüşünü savundu: “ABD bu tehditleri iç ve dış siyasete malzeme etmek için savuruyor. Bir başka ifadeyle Trump’ın İran’ı tehdit etmesi ya seçimleri kazanmak için yapılan bir hamle ya da ülkedeki durumu istikrarlı hale getirmek için söylenen sözlerdir. Onların bu tehditleri ciddi değildir, ama eğer İran konusunda en ufak bir hata bile yaparlarsa karşılığını görecektir. İran ülkenin hava sahasını ihlal eden ABD’ye ait İHA’yı düşürdüğünde ve Ayn’ul Esad üssünü füzelele vurduğunda dediklerini yerine getirdiğini ispatlamıştır.

Suudi koalisyondan Yemen açıklaması

YEMEN hükümetine destek veren Suudi Arabistan öncülüğündeki koalisyon, Birleşik Arap Emirlikleri’nin (BAE) desteklediği Güney Geçiş Konseyi’nin ülkenin güneyindeki özerklik ilanı üzerine, Riyad Anlaşmasını iptal edecek adımlardan uzak durulması gerektiğini vurguladı.

Yemen hükümetine destek veren Suudi Arabistan öncülüğündeki koalisyon, Birleşik Arap Emirlikleri’nin (BAE) desteklediği ayrılıkçı Güney Geçiş Konseyi’nin (GGK) ülkenin güneyindeki özerklik ilanı üzerine, Riyad Anlaşmasını iptal edecek adımlardan uzak durulması gerektiğini vurguladı.

Koalisyon’dan, GGK’nın ülkenin güneyindeki özerklik ilanının ardından yapılan yazılı açıklamada, “Riyad Anlaşması’nın uygulanması üzerinde anlaşmaya varılan hususlara yönelik ulusal adımlar atmanın anlaşmayı imzalayanların sorumluluğunda olduğu” vurgulandı.

Yemen’deki taraflara “olayları tirmandıracak adımlardan uzak durulması” çağrısı yapılan açıklamada, Yemen’deki

meşru hükümete verilen destek yinelenildi.

ÖZERKLİK İLANI

Yemen’de Birleşik Arap Emirlikleri tarafından desteklenen GGK, ülkenin güneyinde özerklik ilan etmişti.

Suudi destekli Yemen Dışişleri Bakanı Muhammed el-Hadrami, Twitter hesabından yaptığı açıklamada, “Sözde Geçiş Konseyinin, güneyin idaresi konusundaki ısrarına ilişkin ilanı, geçen ağustostaki silahlı isyanın devamından başka bir şey değildir” ifadelerini kullanmıştı.

Hadrami, söz konusu ilanı, hükümetle konsey arasında, Kasım 2019’da imzalanan Riyad Anlaşması’ndan tamamen çekilme ve reddetme olarak kabul ettiğini belirtmişti.

RIYAD ANLAŞMASI

BAE’nin desteklediği Güney Geçiş Konseyine bağlı Hizam Emni birlikleri, 10 Ağustos 2019’da geçici başkent Aden’de, daha sonra da doğusundaki Ebeyen ve Şebve kentlerinde kontrolü ele almıştı.

Suudi Arabistan’ın başkenti Riyad’da,

5 Kasım 2019’da Yemen hükümeti ile BAE’nin desteklediği GGK arasında, “hükümetin Aden’e dönmesi, siyasi bir hükümet kurulması, tüm askeri teşkilatların savunma ve içişleri bakanlıklarına bağlanmasına başlanması, tarafların ellerinde bulunan esirlerin karşılıklı değişimi” gibi temeller üzerine bir an-

laşmaya imza atılmıştı. Atılan imzalara rağmen, özellikle anlaşmanın güvenlik maddeleri uygulamaya konmamıştı.

Suudi Arabistan destekli Yemen hükümetiyle GGK arasında Riyad Anlaşması’nın uygulanması amacıyla 20 Nisan’da yeniden bir anlaşma imzalanmıştı.

İsrail’den Şam’a hava saldırısı

SURİYE resmi haber ajansı SANA, İsrail tarafından sabah saatlerinde Suriye’ye hava saldırısı düzenlendiğini ve saldırıda 3 sivilin hayatını kaybettiğini açıkladı.

Suriye hava savunma sistemlerinin İsrail’in sabah saatlerinde başkent Şam’a düzenlediği hava saldırısına karşılık verdiği öğrenildi.

SANA’nın duyurduğu habere göre Suriye hava savunma sistemleri, başkent Şam’a İsrail

il tarafından fırlatılan füzelerin bir kısmını düşürdü.

Saldırının Lübnan hava sahası üzerinden yapıldığı öğrenilirken, füzelerin Hizbullah ve İran Kudüs gücü yönetimindeki Seyid Zeyneb bölgesine düştüğü belirtildi.

Yaşanan saldırıda ayrıca 3 sivilin de hayatını kaybettiği öğrenildi.

İsrail Ordusu’ndan ise konuyla ilgili henüz resmi bir açıklama yapılmadı.

Almanya’da maske zorunlu oldu

ALMANYA’nın, Kovid-19 salgınıyla mücadele kapsamında Çin’den 10 milyon maske ithal ettiği bildirildi. Savunma Bakanı Annegret Kramp-Karrenbauer, uçakla Leipzig’ye getirilen maskelerin eyaletlere dağıtılacağını ifade etti.

Kramp-Karrenbauer, maskelerin zorunlu olup olmadığına ilişkin kontrollerin Çin’de uçağa yüklenmeden önce yapıldığını kaydetti.

Schleswig-Holstein eyaleti dışında Almanya’nın tüm eyaletlerinde mağazalarda

ve toplu taşıma araçlarında maske takma zorunluluğu başladı.

Frankfurt Belediyesi kentin değişik noktalarında maske dağıtırken, yaklaşık 1 milyon nüfusu bulunan Saarland eyaletinin Başbakanı Tobias Hans herkese ücretsiz 5 maske verileceğini duyurdu.

Eyaletlerde, burun ve ağız bölgesini kapatmak için atkı veya herhangi bir kumaşın da yeterli olacağı ifade edilirken, Schleswig-Holstein eyaletinde ise maske takma zorunluluğu çarşamba günü başlayacak.

Yeni dünya düzenine asimetrik bakış

Artık dünya eski kalıplarına sığmıyor. Düzen değişiyor. Ama bu düzenin yeni jandarması olacak gibi görünmüyor. Gerçek manada çok kutuplu, fazla girift, üretim odaklı bir işbirliği düzeni kendini dayatıyor. Türkiye'nin sorumluluğu ise diğer tüm ülkelerden daha fazla

GÜNÜMÜZÜN en popüler konusu, yeni dünya düzeni.

Dünyanın pandemi sonrası nasıl şekilleneceği, hegemonyanın el değiştirep değiştirmeyeceği, Avrasya-Atlantik çekilmesi, ulus devletin yeniden inşası, finans-kapitalin çöküşü...

Bütün bu tartışmalar gösteriyor ki; artık dünya eski kalıplarına sığmıyor.

Marx, "İhtiyaç keşfin anasıdır" diyor. Peki gelecek, geçmişin tuğlalarıyla mı örülecek; yoksa yeni yapı taşları mı keşfedilecek?

İnceleyelim...

ULUSLARARASI SİSTEMLERİN ÖMRÜ AZALİYOR

Önce bir metodoloji ortaya koymak adına, bilimsel bazı referansları sıralamak gerekiyor.

Meşhur bileşik kaplar yasası, bir denge arayışını ifade ediyor. Jeopolitiğe göre bir büyük güç doğar ya da ölürse, denge bozuluyor. Yeni dengenin kurulması için yeni işbirlikleri gerekiyor. En güzel örneği 18. ve 19. yüzyıl Avrupası'nın güç dengesi düzeni.

Fakat bu denge, ne hikmetse daimi olmuyor. Düzenden düzensizliğe geçiş eğilimi, zaman arttıkça artıyor. Kissinger'in anlayamadığı ve "Sanki bir doğa kanunuymuş gibi, her 100 yılda tüm uluslararası sistemi kendi değerlerine göre yeniden biçimlendirecek bir ülke ortaya çıkıyor" dediği bu kanuna da, entropi deniliyor.

17. yüzyılda Kardinal Richelieu'nun ulus devleti, 18. yüzyılda Büyük Britanya'nın güç dengesi, 19. yüzyılda Metternich'in Avrupa Anlaşması, Bismarck'ın Kan ve Demir'i ile 20. yüzyılda ABD'nin misyonerliği...

Bu bağlamda hegemonyanın sık sık el değiştirdiği tezi doğrulanıyor. Fakat Vestfalya Barışı 150 yıl sürerken, Viyana Konferansı 100 yıl, Soğuk Savaş'la kurulan düzen ise yalnızca 40 yıl yaşadı. Öyleyse bir şekilde kurulan uluslararası sistemlerin de ömrü giderek azalıyor.[1]

HEGEMONYANIN EL DEĞİŞTİRDİĞİNİ NASIL ANLARIZ

Yine bir jeopolitik yasa olarak; bir ülke ancak askeri, ekonomik, teknolojik ve kültürel düzeyde fark yaratmışsa, küresel düzeyde hegemonya yaratabiliyor.[2]

Pax-Americana'nın 1815 Viyana Kon-

feransı'yla başlayan Pax Britannica'ya son veriş, kimilerine göre 1885'te, kimilerine göre 1956'da gerçekleşti. İşin aslı ABD ilk kez 1885'te üretimde İngiltere'yi geçmişti. Fakat ABD parasıyla iki Dünya Savaşı'ndan galip çıkan İngiltere'nin tahttan indirilmesi, 1956 yılındaki Süveyş Krizi'ne kadar sürdü.

ABD'nin üretimdeki liderliği ise 2010 yılında sona erdi. IHS Global Insight'in verilerine göre, 2010 yılında Çin, dünyanın imalat sanayisi üretiminin yüzde 19,8'ine katkıda bulunarak ilk kez dünyanın en büyük üreticisi oldu.

Fakat bu, tek başına küresel liderliğe yetmiyor. Muhteşem ekonomisine rağmen güçsüz ordusuyla Japonya, nükleer kapasitesine rağmen de kırılcan ekonomisiyle Rusya bunun en güzel örnekleri. Öyleyse Çin, askeri olarak da bir numara olma yolunda ilerlemeli. South China Morning Post'ta yer alan haber de bunu doğruluyor: "Çin, ABD ile arasındaki yarış kapsamında 2035 yılına kadar dördü nükleer güç kullanan olmak üzere altı adet uçak gemisine sahip olmayı planlıyor." Beşinci nesil uçaklar, hava savunma sistemleri ve muazzam kara ordusuna değinmiyoruz bile.

Ünlü Stratfor'un kurucusu George Friedman ise 'Savaşın Geleceği' kitabını tamamen teknolojik üstünlüğe ayırmış. Friedman'a göre, artık dünya egemenliğine giden yol, uzaydan geçiyor. "Uzay kontrol eden devlet, dünya denizlerini kontrol edecektir. Denizleri kontrol eden, küresel ticareti de yönetecektir. Dünya ticaretini yöneten, dünyanın en zengin gücü olacaktır ve dünyanın en zengin devleti de, uzayın kontrolünü elinde tutacaktır[3]" diyor.

"Amerikalılar için silahlar, cesaretle ve komutanlık yeteneğinden önce gelir" diye ekliyor. Bu yarış kimin kazanacağını şimdilik bilmiyoruz. Ama Çin'in uydur ve haberleşme alanında ABD'den daha büyük yatırımları olduğunu görüyoruz.

Kültür ise diğer her şey gibi ekonomik alt yapı üzerinde şekilleniyor. Üretimim olduğu yerde bilim de, sanat da, edebiyat da gelişiyor. Fakat öyle bir şey oldu ki, Çin'in bu konudaki üstünlüğü bir anda ortaya çıktı. Yeni tip koronavirüs salgını, Çin'i parlayan yıldız yaptı. Devlet ve toplum disiplini insanlığın gündemine geldi, kamuçuluk bir anda yükseldi. Artık dünya, Asya dayanışmasını konuşuyor.

ABD cephesinden bakılınca da; uçak gemilerini parasızlık yüzünden göreve gönderemeyen[4], salgınla mücadelede Afrika ül-

kelerine bile yetişemeyen, mal ve hizmet üretiminde yüzde 20'lerin altına düşmüş, borcu dağılmış, iç çatışmalarına sıkışmış bir ülke görünümünü çiziyor. Woodrow Wilson'ın uluslararası sistemler paradigması da çökmüş görünümünü. Artık ne NATO ne de Birleşmiş Milletler caydırıcı olabiliyor. Neredesinden bakarsanız bakın, hegemonya geriliyor...

DAHA ÖNCE GÖRÜLMEMİŞ BİR DÜNYA DÜZENİ

Peki 21. yüzyılın küresel düzeni nasıl olacak? Herkes çok kutuplu bir dünya düzeninden bahsediyor. Tamam, Çin liderliğe oturuyor fakat, bu Soğuk Savaş'ın katı kalıplarına pek benzenmiyor. Mesela başlı başına bir Hindistan çıkıyor dünya sahnesine. Rusya, Putin önderliğinde küresel konumunu pekiştiriyor. Japonya hala küçümsenmeyecek kadar etkili. Avrupa'nın eski Raison D'Etat uygulayıcılarından hiçbirisi, tek başına denge kuracak kadar güçlü değil[5]. Brezilya, Endonezya, Avustralya giderek büyüyor. Türkiye ise büyük bir atılımın eşliğinde. Anlaşılan dünya, 18. yüzyıl Avrupası'nın güç dengesi düzenine geri dönüyor. Ama bu kez küresel ölçekte.

YENİ DÜNYANIN KILIDI: ÜRETİM

Bildiğimiz tek bir şey var: Yeni dünya, çöken Atlantik sistemin kırık finansal tuğlalarıyla değil, daha önce de olduğu gibi üretimle kurulacak. Wall Street ya da City of London'ın dünyası değil bu. Sıcak para komisyoncularının, faizcilerin, dolar ve borsa vurguncularının yeri yok artık. Neyden mi bahsediyoruz? Açalım bunu biraz[6]:

■ 1950'li yıllarda dünyada sermaye hareketleri, Merkez Bankalarının izniyle gerçekleşirdi.

■ 1957 yılında Britanya, dünyanın ilk serbestleştirilmiş finans piyasasını kurdu. İngiltere'ye akan paralar için rezerv tutma zorunluluğu yoktu. Bu para kredi olarak da dağıtılabilirdi.

■ Bu dönemde ABD Doları, İngiltere üzerinden dünyaya aktı. Yurtdışına giden sermayeye vergi koymak isteyen Kennedy ise 1963 yılında 'ortadan kalktı'.

■ Vietnam Savaşı'yla borç batağına saplanan Nixon, 1971'de dolar-altın konvertibilitesini çöpe attı.

■ Petrolün yüzde 85'ini kontrol eden Seven Sisters ise petrolü dolar karşılığı satmayı garanti ederek Nixon darbesini meşrulasırdı.

■ 1989'da Bing Bang, faiz oranları ve kredi üzerindeki devlet denetimini kaldırdı.

■ Ardından Clinton, bankalara denetim dışı özel şirket kurma imkanı verdi. Böylece bankalar, vergi cennetlerinde kurdukları firmalara, riskli yüksek borçlanma senetleri karşılığında sermaye taşıdı.

Tüm bunlar sonucunda ne mi oldu? Karşılıklı olmayan milyarlarca dolar basıldı, kendini finanse eden krediler yaratıldı. 2008'de türev ürünlerin toplamı (hayali sermaye) 863 trilyon dolara ulaştı. Dünya Bankası'nın hesabına göre, 109 borçlu ülke 1980-86 arasında 658 milyar dolar faiz ve ana para geri ödemesi yapmıştı. Gerçek borç ise sadece 430 milyar dolardı. Sonuçta finans kuruluşlarının tüm işletmelerin karı içindeki oranı 1982'de yüzde 5'ken, 2007'de yüzde 41'e çıktı. İşte sonuna geldikimiz dünya düzeni bu. Artık yok öyle 4.7 sent 100 dolar basmak!

SONUÇ OLARAK

Dünya düzeni değişiyor. Ama bu düzenin yeni jandarması olacak gibi görünmüyor. Bu düzen, gerçek manada çok kutuplu, fazla girift, üretim odaklı bir işbirliği düzeni gibi görünmüyor. Finans kapital kökünden sarsılıyor. Mali Sorumluluklar ve Reform İçin Ulusal Komisyonu'na göre, ABD, 2025 yılında sadece sosyal güvenlik, sağlık sigortaları ile federal borç faizini ödeyebiliyor.[7] Yine de şimdilik kimse kimsenin üzerinde tam anlamıyla hegemonya kurabileceği gibi görünmüyor. Denge bir şekilde kendini dayatıyor.

Türkiye'nin sorumluluğu ise diğer tüm ülkelerden daha fazla. Sonuçta, "Bizans kubbesi, İran çirisi, Arap mukarnası ve Avrupa vitrayı Türk camisinde birleşiyor.[8]"

Bakalım geçmişin gölgesi dünyayı ne kadar kovalayacak.

KAYNAKÇA:

- [1] Henry Kissenger, *Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları*, 2016, s.784
- [2] Soner Polat, *Türkiye için Jeopolitik Rota*, Kaynak Yayınları, İstanbul, 2016, s.73
- [3] George Friedman, *Savaşın Geleceği*, Pegasus Yayınları, 2015, s.508
- [4] Cem Gürdeniz, *ABD Donanması Zorlanıyor*, *Aydınlık Gazetesi*, 8 Kasım 2015
- [5] Henry Kissenger, *Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları*, 2016, s.16
- [6] Jürgen Elsasser, *Ulusal Devletin Yıkımı ve Sol Tavrı*, Kaynak Yayınları, 2013
- [7] Niall Ferguson, *Paranın Yükselişi...*, s.178
- [8] Coşkun Faik Kavala, *Ayasofya/ İsyân ve Devlet*, *Doğu Kültürhanesi Yayınları*, İstanbul, 2013, s.130

BMGK 'sanal zirve' yapacak

RUSYA Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov, BM Güvenlik Konseyi (BMGK) daimi üyelerinin liderleri arasında 'sanal zirve' yapılması konusunda mutabakat sağlandığını belirtti.

BMGK daimi üyeleri Rusya, ABD, Fransa, Çin ve İngiltere liderleri arasında yapılması planlanan zirveye ilişkin konuşan Lavrov, "Şu anda 'daimi beşli', koronavirüsle mücadele formülünün oluşturulmasına katkı yapılması üzerine düşünüyor. Bu amaç doğrultusunda video konferans düzenlenmesi konusunda mutabakat sağlandı ve şu anda bunun hangi tarihte yapılabileceği belirleniyor" dedi.

YÜZ YÜZE ZİRVE ÖNERİSİ

Bu arada Lavrov, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in küresel gündemdeki tüm önemli konuların görüşülmesi için yaptığı yüz yüze zirve teklifinin tüm daimi üyeler tarafından desteklendiğini, son onayın İngiltere'den geldiğini de kaydetti.

Lavrov, "Şu anda malum nedenlerden dolayı organizasyon çalışmalarına başlayabileceğimiz anın gelmesini bekliyoruz, zira bu zirve kesinlikle yüz yüze olmalı" diye ekledi.

Nisan ortasında telefon görüşmesi yapan Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ile Fransız mevkidaşı Emmanuel Macron'un, BMGK daimi üyelerinin liderlerini video konferansta buluşturma olasılığını konuştuğu belirtilmişti.

Volkswagen üretime yeniden başladı

ALMANYA merkezli otomotiv üreticisi Volkswagen Group (VW) pazartesi günü, Wolfsburg'daki en büyük fabrikasında üretime yeniden başladığını açıkladı.

Volkswagen Group'tan yapılan açıklamada, üretime verilen aranın ardından yeniden başlayan çalışmalarda ilk aşamada şirketin Golf markasının üretilmesi belirtildi. Açklamaya göre Golf üretimi yüzde 10 ve yüzde 15 kapasiteyle başlayarak, adım adım artılacak ve birkaç hafta içinde üretim kapasitesi yüzde 40 düzeyine yükseltilecek.

Açıklamada, bu çerçevede toplam 8 bin Volkswagen Group işçisinin pazartesi gününden itibaren işbaşı yaptığı ve Golf modelinin ardından, VW Tiguan ve Touran modellerinin de üretimine başlanacağı belirtildi.

ALMAN EKONOMİSİ İÇİN ÖNEMLİ SİMGE

Volkswagen Group Yönetim Kurulu Üyesi Andreas Tostmann, "Haftalar süren aranın ardından, Avrupa'nın en büyük otomobil fabrikasında üretimin yeniden başlaması, çalışanlarımız, bayilerimiz, yedek parça sağlayıcılarımız, Almanya ekonomisi ve Avrupa için önemli bir simge oluşturdu" dedi.

Tostmann, Volkswagen Group'un, üretim sürecinde çalışan sağlığının öncelikli olduğunu bu amaçla 100 noktalı bir plan hazırlayıp uygulamaya başladıklarını ekledi.

Assange'ın duruşması ertelendi

İNGİLTERE'de tutuklu bulunan WikiLeaks kurucusu Julian Assange'ın duruşmasının koronavirüs nedeniyle 2 Kasım'dan sonraki bir tarihte ertelendiği belirtildi.

Savcı Vanessa Baraitser tarafından yapılan açıklamada, duruşmanın koronavirüs nedeniyle 2 Kasım'dan sonraki bir tarihte görüleceği belirtildi.

Assange'ın ABD'ye iadesinin görüldüğü duruşmanın bir sonraki celsesinin 18 Mayıs'ta yapılması bekleniyordu.

Assange'ın avukatları ile ABD temsilcilerinin takvimler üzerinde anlaşabilmesi için davalar 4 Mayıs'a kadar tamamen askıya alındı.

ÇİN'de Kovid-19 salgını sonrası "biyo-terör, biyolojik silah tehditleri"nin önlenmesini de kapsayan biyogüvenlik yasa tasarısının ele alındığı bildirildi. Çin'in en üst düzey yasama organı Ulusal Halk Kongresinin (UHK) 170 üyeden oluşan Daimi Komitesi 17. toplantısını yapmak üzere önceki gün başkent Pekin'de bir araya geldi.

Bazı yasaların revize edildiği ve yasa tasarılarının görü-

Çin'de biyogüvenlik yasa tasarısı

şüldüğü toplantıda biyogüvenlik yasa tasarısı ele alındı.

Çin Komünist Partisinin resmi yayın organlarından Global Times gazetesinin haberine göre, ülkenin ilgili birimleri ve askeri mekanizmalarının katılımıyla "Ulusal Biyogüvenlik Koordinasyon Mekanizmalarının" kurulmasını teşvik eden tasarıyla, biyogüvenlik risklerinin kaynağının izlenmesi, raporlanması, erken uyarı ve gözlem konularında işbirlikler yapılması öngörüldü.

Tasarı ayrıca laboratuvarların, biyolojik kaynakların yönetiminin düzenlenmesi, "biyo-terör, biyolojik silah tehditleri"nin önlenmesi ile biyogüvenlik kapasitesinin inşasına ilişkin yasal sorumlulukları kapsıyor.

29 NISAN'A KADAR SÜRECEK

UHK Daimi Komitesinin toplantısı 29 Nisan'a kadar devam edecek. Tasarının ülkede Kovid-19 nedeniyle ertelenen yıllık meclis toplantılarında son halini alması bekleniyor.

Çin'de yılın en önemli siyasi toplantıları olan UHK ile en

üst düzey siyasi istişare mekanizması olan Halk Siyasi Danışma Konferansının 3-5 Mart'ta yapılması planlanan toplantıları salgın nedeniyle ertelenmişti.

SON DURUM

Çin'in ana kesiminde önceki gün 3 Kovid-19 vakası tespit edildiği ve vakalardan 2'sinin yurt dışından geldiği bildirildi. Çin Ulusal Sağlık Komisyonundan yapılan açıklamada, tespit edilen 3 vakadan 2'sinin yurt dışından geldiği ve salgından dolayı ülkede can kaybının yaşanmadığı belirtildi.

Öte yandan, Çin'in ana kesiminde 52'sinin durumu ağır olmak üzere 723 hastanın tedavisi sürüyor. Tedavilerinin ardından taburcu edilen toplam kişi sayısı 77 bin 474'e ve salgından dolayı yaşanan can kaybı 4 bin 633'e ulaştı. Ülkede tespit edilen toplam vaka sayısı 82 bin 830'a çıktı ve hâlâ 10 şüpheli vaka gözlem altında tutuluyor. Önceki gün ise salgının ortaya çıktığı Wuhan kentindeki hastanelerden tüm hastaların taburcu edildiği duyurulmuştu.

'ESKİ DOST' WERNER LORANT, AYDINLIK'A KONUŞTU:

KRİZ KARŞILIKLI ANLAYIŞLA AŞILIR

Önceki yıllarda Fenerbahçe, Sivasspor ve Kasımpaşa gibi Süper Lig takımlarını çalıştıran Werner Lorant, koronavirüs salgını sonrasında futbolu bekleyen sorunların işbirliğiyle çözülebileceğini söyledi. Alman futbol adamı, Fenerbahçe'nin yaşadığı başarısızlıkların nedenlerini de 'Ne yapmalı?' dosyamız için değerlendirdi

YASAR ARSLAN

futbol kulüpleri dahi futbolcu sözleşmelerinde düzenlemeye gidilmesini gündemine aldı...

Yılın bir bölümünü Almanya'nın Frankfurt şehrinde geçiriyorum. Türk futbolunda önemli izler bırakan Alman Teknik Direktör Werner Lorant'la uzun yıllara dayanan sıkı bir dostluğum var. Baviera'da yaşayan Lorant ile koronavirüs illeti nedeniyle yüz yüze görüşemedik ama telefonlaşarak Avrupa'da ve ülkemizde futbolun geleceği hakkında, gazetemiz Aydınlik için konuştuk.

Koronavirüs salgınından sonra futbolda sizce bu sezon tamamlanabilecek mi?

● Tamamlanması benim de isteğim muhakkak, ancak seyircisiz futbolun ne zevki ne de ekonomik bir faydası olur... Maçların seyircisiz oynanması birçok kulübe büyük bir ekonomik zarar getirir. Bu noktada da ülkelerin spor başkanlıkları, futbol federasyonları ve kulüp sponsorlarının iş birliği ve finans desteği yapmaları gerekir. Ayrıca, borçları olan kulüpler konusunda, alacaklıların daha anlayışlı davranmaları da lazım.

■ Son yıllarda futbolda oyuncu maaşları ve bonservis bedelleri olağanüstü boyutlara vardı. Futbol ekonomisi küçülecek mi? Avrupa ve Türk futbolunu neler bekliyor?

● Para rezervi olan kulüplerde ekonomik sorun pek yaşanmaz. Bunun haricinde, bundan önceki sezonlarda büyük paralar ile transfer yapan kulüpler borçların ödenmesi konusunda sıkıntı yaşayabilir, bu kulüpleri ekonomik problemler bekliyor olabilir. Bu sorunlar, Avrupa ya da Türk futbolu olarak ayrı ayrı değerlendirilemez; benim gördüğüm kadıyla tüm dünya futbolunda koronavirüs salgınından sonra birçok kulüp ekonomik kriz yaşayacaktır.

'FENERBAHÇE'DE KİMYA SORUNU VAR'

■ Türkiye'de Fenerbahçe 6 sezondur şampiyonluğa hasret. Sarı-lacivertli kulüp nasıl bir yol izlemeli?

● Bu çok ilginç bir soru. Her konuda akıl veren kişiliği olan bir insan değilim. Ancak, teknik direktörlük yaptığım kulüplerde, yönetimlerle dirsek teması şeklindeki çalışmalarından edindiğim tecrübeler sayesinde, haddim olmayarak sorunuza cevap vermeye çalışacağım. Fenerbahçe gibi köklü bir kulübün 6 sezondur şampiyonluk yaşamamış olması, uzun zamandır hatalar zinciri içerisinde olduklarına işaret. Başkanlar ve yöneticilerin, transfer çalışmalarında şanssız ve is-

Lorant, Fenerbahçe'nin Galatasaray'ı 6-0 yendiği unutulmaz maçta sarı-lacivertli takımın teknik direktörü olarak sahaya çıkmıştı.

'KARARLAR HEP BİRLİKTE ALINMALI'

Fenerbahçe Kulübünün iç dinamiklerini tam anlamıyla bilemediğim için bu konuda daha fazla yorum yapmam doğru olmaz. Bilhassa virüs salgınının ardından yapılacak yönetim çalışmalarında çok dikkatli olunmasını ve acele transfer kararları alınmamasını öneririm. İleride problem yaşanmaması için hep birlikte ve hep bir ağızdan karar verilmesini, teknik direktör konusunda ise tecrübeli ve bir kulüp takımını uzun yıllar çalıştırmış bir kişinin seçilmesini öneririm.

■ Fenerbahçe'de sportif direktör olarak çalışmayı ister miydiniz?

● Kim istemez ki! Almanya'da nasıl Bayern Münih, Borussia Dortmund, Le-

ipzig, Mönchengladbach, Leverkusen ve Schalke gibi Bundesliga kulüplerine teknik direktör olmayı arzulayan isimler varsa, Türk futbolunda da (alfabe sırasına göre söyleyeyim ki kimse kızmaz) Alanyaspor, Başakşehir, Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray, Sivasspor ve Trabzonspor gibi kulüplerde görev almak için bekleyen tecrübeli isimler vardır muhakkak.

■ Peki, siz Türk futbolu ile çok ilgiliniyorsunuz, bu saydığımız kulüplerden hangisine sportif direktör olmayı isterdiniz?

● Bakın şimdi siz gazeteci olarak bana çalışmamı deniyorsunuz. Ancak ben sadece Türk futbolunu değil Türk insanını da sevdim ve kendilerine senelerce saygılı kaldım. Siz bir önceki soruda sordunuz, ben de Fenerbahçe için çalışmayı kim istemez ki diyerek cevabımı vermiştim zaten. Tecrübeli ve başarılı bir futbol kariyeri olan bir futbol adamı olarak bana uzatılan eli saygıyla karşılarım.

Futboldan çok konuştuk ancak içinde bulunduğumuz dönemde, futbol başta olmak üzere tüm spor dallarının üçüncü planda geleceğini açıklamak isterim. Önce sıhhat, ardından yeni yaşantıda mutluluk ve en son da spor. Türk ulusunun koronavirüsten bir an önce kurtulmasını umut ederek, herkese sağlıklı yaşam ve devamında da mutluluklar dilerim.

Burak Gören: Ligin tamamlanması zor

BASKETBOL Süper Ligi (BSL) ekiplerinden Türk Telekom Basketbol Takımı Başkanenörü Burak Gören, Covid-19 salgını nedeniyle 23'üncü haftada askıya alınan ligin tamamlanmasının güç olduğunu söyledi. Gören, yaptığı açıklamada, Covid-19 salgınının en çok etkilenen takımların başında geldiklerini dile getirdi.

Son dönemde ciddi bir çıkış yakaladıklarını vurgulayan Gören, "Özellikle Türkiye Kupası'nda yarı final oynadıktan sonra, bunun getirdiği motivasyonla hem FIBA Şampiyonlar Ligi'nde hem de ligde çok iyi sonuçlar almaya başlamıştık. Bu duraklama hem Avrupa'daki hem de Türkiye'deki hedeflerimiz açısından bizi sıkıntıya düşürdü" dedi.

Bir spor adamı olarak ligin tamamlanmasını temenni ettiğini anlatan Gören, "Oynanmadan ta-

mamlanan bir ligin burukluğu olur ama işin realitesi de var. Oynanmasının çok mümkün olduğunu düşünmüyorum. Bir defa oyuncuların ve teknik heyetin ciddi bir endişesi oluştu.

Son hafta seyircisiz oynamaştık. Onun öncesindeki süreç hiç yaşamadığımız bir atmosferdi. Şimdi şartların eskiye dönmesi kısa dönemde mümkün gözüküyor" ifadelerini kullandı.

Şampiyonlar Ligi maçlarının Eylül ayına ertelendiğini anımsatan tecrübeli başantrenör, "Bir başka problem de ligin tamamlanması için oluşacak kadrolar. Birçok takım yabancı oyuncularıyla sözleşmesini feshetti. Bizim yabancı oyuncularımızın tamamı şu an ülkelere gitti. Onların geri dönüş süreçleri var. Bütün bunları düşününce, ortada ciddi bir sorun yumağı gözüküyor" ifadelerini kullandı.

Beşiktaş'ta mecburi erteleme

BESİKTAŞ Kulübü'nün Mayıs ayında yapılması planlanan olağan idari ve mali genel kurul toplantısı, yeni tip koronavirüs (Covid-19) salgını nedeniyle Ağustos ayına ertelendi. Siyah-beyazlı kulübün internet sitesinden yapılan açıklamada, tüzük gereği olağan idari ve mali genel kurul toplantılarının Mayıs ayı içinde yapıldığı fakat salgın sonrası alınan kararlar doğrultusunda dernek genel kurullarının 31 Temmuz'a kadar yapılmayacağı bildirildi.

Kulüpten yapılan açıklamada şu ifadeler yer verildi: "Değerli Kongre Üyelerimiz, derneğimizin olağan idari ve mali genel kurul toplantıları, tüzüğümüzün 18/A maddesi uyarınca, her yıl Mayıs ayı içerisinde yapılmaktadır. Ancak koronavirüs (Covid-19) salgınına yönelik alınan tedbirler kapsamında, 17/04/2020 tarihinde 31102 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 7244 sayılı Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınına Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 2'nci maddesi uyarınca, dernek genel kurul-

ları, 31/07/2020 tarihine kadar ertelenmiştir."

DEĞİŞİKLİK OLMAZSA AĞUSTOSTA

"Süre, İçişleri Bakanınca üç aya kadar uzatılabilecek ve ertelenen dernek genel kurulları, ertelenmenin sona erdiği tarihten itibaren 30 gün içinde yapılacaktır. Anılan düzenleme doğrultusunda, derneğimizin 2019 yılı olağan idari ve mali genel kurul toplantısı, 2020 yılı Ağustos ayı içinde gerçekleştirilmek üzere ertelenmiştir. Ancak, İçişleri Bakanı tarafından sürenin uzatılması ya da yeni bir düzenleme yapılması halinde, toplantı tarihinde tekrar değişiklik yapılabilecektir. Konuyla ilgili her türlü gelişme hakkında siz değerli kongre üyelerimize bilgi verilecektir."

Cem ZEREN

halklailiskiler@aydinlik.com.tr

Kazandığımız an o andı

22 NISAN'da Karşıyaka Spor Kulübü'ne gönül verenler yine aynı yerde ellerinde çiçeklerle toplandılar!

24 Nisan'da ise emperyalizmden medet umanlar yine ABD Başkanı'nın ne diyeceğini bekletiler, çok da önemliymiş gibi. Trump, koronavirüs hastalarını damardan dezenfektan vererek tedavi etmeyi önerdi. Alay konusu oldu. Öyle demeyin, bu emperyalistler çok iyi bilir dezenfektan kullanmayı...

Filistin Cephesi'nde Türk subay ve askerleri esir düşerler. Mısır'da "Seydibeşir" isimli bir kampta tutulurlar. Savaşı İngilizler kazanmıştır. Artık esirlerin değişimi yapılacaktır. Bundan sonrası iddia. Kampın doktorları, "dezenfekte" etmek bahanesiyle aşın derecede krizol bulunan suya Türk esirleri sokmayı önerirler. 12 Haziran 1920'de Türk esirler zorla bu demir havuzların içine sokulur. Fotoğrafı da var. Girdiklerinde vücutları yanar. Süngü zoruyla başlarını da suya sokarlar. İddiaya göre binlerce Türk askeri kör edilir. Yine iddiaya göre Edirne Milletvekilleri Faik Bey ve Şeref Bey 1921'de bu olayın soruşturulmasını isterler. Yine aynı yıl; Mustafa Kemal ve 11 Bakan'ın, Türk askerini kasten malul bırakan İngiliz tabipleri, garnizon komutanları ve zabıtlarının savaş suçlusu ilan edilmesini için girişimleri de olur.

Konya'da Ögüt gazetesi, askerlerin kör edilmesini haber yaptığı için İstanbul'u işgal eden İngilizlerin baskısı ile Vahdetin tarafından kapatılır. İzmir'deki Kolordu Komutanı Ali Nadir Paşa, Mısır'dan gelen Türk askerlerinin 343'ünün kör olduğunu bildirir. Eyüp Sabri'nin Tercüman yayınlamadan çıkan Esaret Anılan isimli anılarında da Kahire'deki hastanede Türklerin yanan gözlerinin çıkarıldığı yazılır. Yıllar sonra; 2009'da MHP Grup Başkanvekili Oktay Vural, bu konunun araştırılması için Milli Savunma Bakanı'na soru önergesi verir. Bu olası vahşi olayın gerekçesinin Türk askerlerinin Anadolu'da İngilizlere karşı savaşmasını engellemek olduğu iddia edilir. Bunları araştırmak tarihçilerin işi, hepsi yalan da olabilir; hepsi doğru da. Devlet televizyonu tarafından hazırlanan bir belgeselde bile bu anlatılıyorsa, hepsinin yalan olduğunu söylemek zor! Ama kesin olan bir şey var; Seydibeşir kampında esir alınmış, Anadolu'ya döndüğünde Kurtuluş Savaşımıza katılan bir teğmen vardır.

O TEĞMENİ ANDIK

O teğmen, 9 Eylül 1922 günü 14. Süvari Tümeni ile Karşıyaka'ya girdi. 1914'te vatan için savaşmak amacıyla Karşıyaka'dan ayrılan Zühtü İşıl, 8 yıl sonra Karşıyaka'ya zaferle geri döndü.

Zühtü İşıl 1908 Devrimi'nden etkilenmiş 5 arkadaşıyla beraber 1912'de İzmir'in ilk Türk kulübünü kurdu. O yıllarda İzmir'de Yunanlar, İngilizler, Ermeniler, İtalyanlar futbol oynuyorlardı. Türklerin takımı yoktu. KSK'nin kuruluşundan sonraki yıllarda oynadığı her maç birer milli maç havasında başlayıp zaferle bitirdi. Kurtuluş Savaşı başlayınca tüm futbolcular savaşımaya gitti. KSK'nin 100. Yıl Marşı'nda belirtildiği gibi "Yıl 1912, memlekette savaş günleri, başkaldırdı boyun eğmedi Karşıyaka'nın gençleri. Zühtü Bey ve arkadaşları, ayakları bu meşaleyi, rengimiz yeşil kan kırmızı, adımız Karşıyaka. Övünürüz tarihimize, binlerce şehit dedemizle, boyun eğmeyiz hiç kimseye, ay yıldız var göğsümüzde."

22 Nisan 1985'de Zühtü İşıl vefat etti. 22 Nisan'da KSK'ye gönül verenler ellerinde çiçeklerle Zühtü İşıl'ın mezarında toplanırlar, kurucu başkanlarını anırlar. Kimileri 24 Nisan emperyalist yalanının hezeyanı içinde iletiler yazarken; Karşıyakalılar, Örnekköy Mezarlığı'nda Seydibeşir vahşetini de 9 Eylül Zaferini de anırlar.

İYİ Kİ VARSIN EREN MAHALLESİ

Karşıyaka'da profesyonel basketbol maçlarının oynadığı iki salon var: Birinin adı Mustafa Kemal Atatürk Spor Salonu, diğerininki Zühtü İşıl. Kahramanların isimlerinin sonsuza kadar yaşatılması çok değerli. Koronavirüs ile mücadele ederken, hastalanın tedavi etme özverisi içinde hayatını kaybeden Prof. Dr. Cemil Taşçoğlu'nun adının SBÜ Okmeydanı Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne verilmesi gibi. Statlar, salonlar, caddeler, sokaklar, hastaneler kahramanların adıyla yaşamalı...

Mahaller de... 23 Nisan'da Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı coşkuyla kutladık. Devrimci meclisin açılışının 100. yılı, tüm yurttaki balkonlarda kutlandı. Hepimiz aynı balkondaydık. Madem Ulusal Egemenlik'in yanında Çocuk Bayramını da kutluyoruz, sonsuza kadar yaşamayı hak eden bir çocuğumuzun adı da mahallesine verilmeli. Trabzon'un Maçka ilçesinin Köprüyanı Mahallesi'nin adı artık İyi ki varsın Eren Mahallesi olmalı. Bu sayede milyonlarca kez tekrarlan, "İyi ki varsın Eren" diye. 23 Nisan'da "Ulusal Egemenlik" in yanındaki "Çocuk", o zaman değer kazanacaktır.

Bir de 25 Nisan var, elbette! "24 Nisan'dan bir sonraki gün neydi? Bilmek istemeyenler için bende ki ipucu da aynı: 1915" Mustafa Kemal "kazandığımız an o andı" der. Kazandığımız an 25 Nisan'da Mustafa Kemal'in 57. Alay'a verdiği Çanakkale Kara Muharebelerini başlatan o komutuydu: "Size ölmeyi emrediyorum"

Sadece Çanakkale'yi geçilmez kılanların değil; Filistin Cephesi'nde esir alınanların da, 9 Eylül'de İzmir'e girenlerin de, 100 yıl önce Ankara'da Meclis'i açanların da; bugün hastanelerde hastaları için gözünü kırpmadan tedavilerine devam edenlerin de ilham kaynağı bu komuttur. Kazandığımız an o andı!